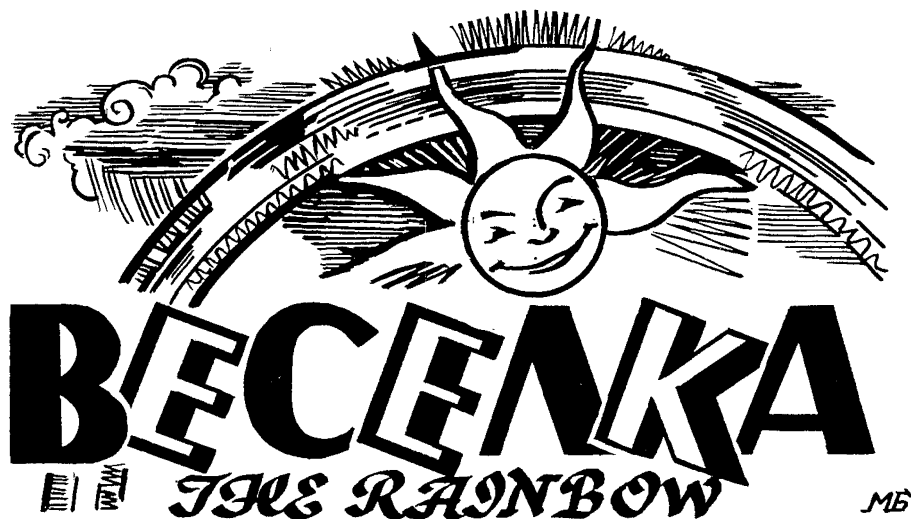

Журнал
для
української
дитини.

Рік I.

15-го вересня 1954

Ч. 1.

НАШ ЖУРНАЛ

По бурі, по зливі веселка на хмарі —
І діти щасливі біжать на поріг:
„Веселка! Веселка!” І з радістю впарі
Лунає дитячий захоплений сміх.

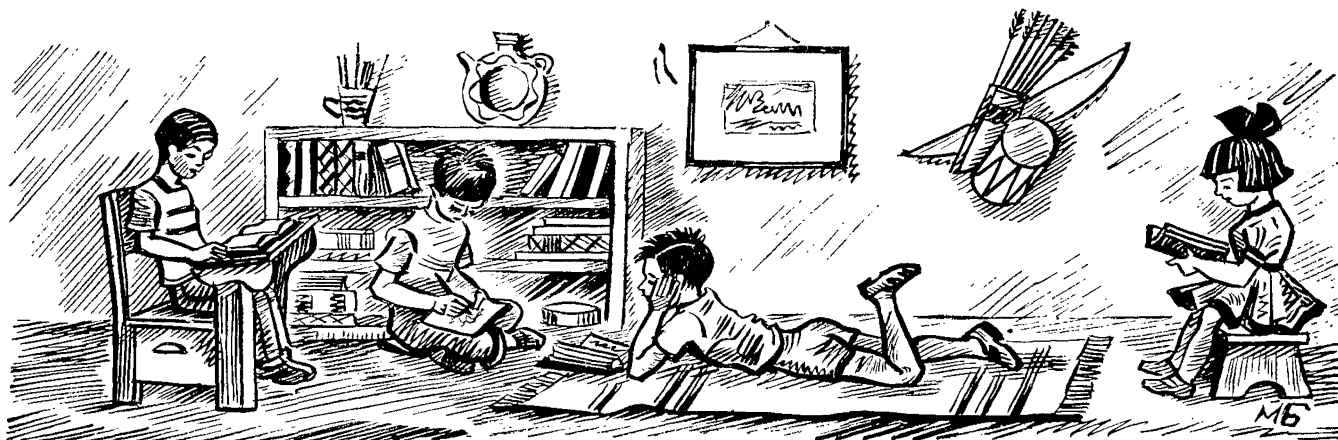
Та літо минає, і Сонечко в'яне,
На небі безкраїм веселки нема,
Лиш Осінь снує - розстилає тумани,
А завтра настане холодна Зима.

І раптом — хороша, бадьора хвилина:
Іде листоноша, „Веселку” несе,
І рідний журналик вітає дитина
Із радісним серцем і щиро, як все.

Які тут казки, загадки і розмови!
Які образки! Гей, читайте всі враз!
Не з барв, а зі слів, мов із квітів Дніпрових,
„Веселка” ця виткана, друзі, для вас.

Прийміть оту мову дідів незабутих,
Барвисту, чудову веселку степів —
Це мова країни, що нині ще в путах,
А завтра співатиме вільний свій спів.

Р. 3.

ДО НАШИХ ЧИТАЧІВ

Оце сьогодні приходить до Вас перше число „Веселки”, Вашої дитячої газетки. Веселка — це одне з найкращих явищ природи. По бурі веселка сміється до Вас усіма своїми чудовими барвами, і хто тільки погляне на неї, також усміхається.

Ось тому й називається Ваш журнал „Веселка”, щоб його з Вами завжди з’єднували усміх і радість. Дай Боже, щоб „Веселка” була для Вас щомісяця радісним гостем і щоб розсівала радість у Ваших серцях! Цю радість буде приносити Вам „Веселка” у своїх казках, оповіданнях, сценках, віршах, образках, загадках і інших розвагах. Читайте їх пильно і разом з тим пізнавайте свою рідну, запашну мову, мову Ваших предків, мову Українського народу.

Разом з радістю „Веселка” обдарує Вас досвідом і знанням, що так дуже потрібні кожній людині. „Веселка” розкаже Вам, чому всі люди повинні бути добрі і чесні, вірні Всевишньому Богові, своїй святій Церкві і своїй Рідній Землі.

Пишіть, дорогі друзі, листочки до своєї подруги „Веселки” про своє життя, працю й науку, розкажіть їй, що Вам у ній подобається, і що Ви ще хотіли б у ній прочитати. Просіть своїх батьків і виховників, щоб і вони ділились із редакцією своїми завваженнями та порадами. Тільки при такій співпраці „Веселка” зможе задовольнити всі Ваші бажання і стати такою, як Ви хочете.

Редакція „Веселки”

TO OUR FRIENDS

Dear Friends:

This is the first number of your Ukrainian Juvenile Magazine. It will appear once a month. It is published in Ukrainian for children of Ukrainian parents. In case you do not know the Ukrainian language, ask your parents, uncles, aunts and friends to read the Magazine to you and explain its contents. We are sure you will enjoy it.

Still we want you to read in Ukrainian. It is a beautiful and expressive language. It will help you to learn about the Ukrainian great men and women, about the world-famous Ukrainian Kozaks. You will read wonderful tales, stories and fables which make Ukrainian literature so rich.

In a word, you will become acquainted with all the richness and beauty of your Ukrainian background and heritage.

In all your problems regarding „Veselka” — which means *The Rainbow* — write to us and we will be glad to help you.

ДО ШКОЛИ!

Останній день вакацій,
Мов свічка догорів —
Готуйтеся до праці,
Маленькі школярі!

Збирайтеся до школи
Веселі, не сумні,
Шукайте щастя-долі
В науці, у знанні.

Наука дасть вам силу
Добитись до мети
І Батьківщині милій
В потребі допомогти.

Рольник

ШКОЛЯРКА

Вранці не просплю ніколи —
Я не знаю, як комусь,
А мені йти до школи,
Мов на гулянку якусь.

Встану, вмиюсь, помолюся,
Бачу — йти ще не пора;
Мамі в хаті напрошуся
Щось таке поприбирать.

Чи посудину помити,
Чи долівку замести —
Чи сходити до крамнички
Щось купити й принести.

От і всі труди ранкові!
З’їм сніданочок легкий,
Маю звечора готові
В торбі зошити й книжки!

„З Богом! — скаже мама ніжно. —
Не лінуйся ж там, дивись...”
А мені це слухать смішно:
Все те саме... як колись!

Я вже в школі третю осінь,
Знаю все, чого там вчать,
А для мами я ще й досі
Мов мале якесь дівча!

Вийду з хати, подруг стріну,
Поспішаємо гуртком,
Хоч і знаєм: неодмінно
Прийдем ще перед дзвінком.

В школі скоро день минає,
В школі скоро дні летять...
Хоч багато я вже знаю,
Завтра більше буду знать!

О. Кобець

Марасик БУЛЬБАСИК іде до школи.

Ілюстрації М. Вутовича

Як перший раз я мав іти до школи,
То зі страху тряслися в мене поли,
Від блюзи навіть гудзик відірвався —
Чому, не знаю — певно, теж боявся.
І серце в мене тріпалось, тремтіло —
Ну, що ж, невчене та й не розуміло!

Признатись вам — я був пестій, нівроку,
Ніде без мами не зробив ні кроку —
Чи мама йшли в гостину, чи в крамницю,
Держався завжди міцно за спідницю,
Тож між дітьми я звався „реп'яшок”,
Що зачепивсь за мамин хвартушок.

Як я почув від дядька від Миколи,
Що вже пора іти до школи,
Що з мамою вже треба розлучитись,
То й серце, наче, перестало битись,
І страх такий потис мене кліщами,
Що я схопився і утік... від мами.
Зійшов по сходах, вийшов на завулок,
Дивлюсь — порожня бочка! Є притулок!
Мов кіт, у бочку тихо я вмопився,
Для непознаки торбою укритися.
Сиджу собі і жду, що далі буде.

Загав мотор, заговорили люди,
Хтось підійшов, на сховок глянув мій —
„Тут повно сміття — заберіть мерщій!”
Два дужі хлопці бочку ухопили...
„Стривайте, дяді!” — крикнув я щосили.
„Тут хлопець є! — смітяр задивувався, —
Ти що тут робиш?”

„Я... я... тутки... грався...”

Дядьки сміються, хвать мене за руки,
І я із бочки виліз без принуки.
„У бруді, — кажуть, — хлопче, не купайся,
Ти вже великий, в школу вибирайся!
А то магусі й татові на злість
Великий щур тебе у бочці з'їсть”.

Поїхали дядьки зі сміттям в поле,
А я ще раз ховаюся від школи.
Зайшов в садок сусідки Катерини
І сів тихенько за кущем малини.

Та, мов на те, сусідка вийшла з хати
З вужа квітки на грядці підливати,
Пустила струм води й на куц —
І в тую мить я мокрий став, мов хлюпц.
Тече з штанят, із носа, з вух тече,
А тітка поливає ще і ще...
Мов на пружинах, скочив я на ноги —
Стара сусідка крикнула з тривоги,
Бігцем щосил пустилася до хати —
Та й я з садочка мусів утікати.
Йшли завулком мама до крамниці:
„Ти, сину, що? Які у тебе лиця?
Дивись, які забруднені штаняята!
Ну, масні щастя, що нема ще тата!”
Взяли мене, умили, перебрали —
„Тепер у школу підемо!” — сказали.
„Мамунко милі, — я почав проситись, —
Чи не могли б і ви зі мною вчитись?
В тій самій лавці разом ми б сиділи
І, якби я чого не вмів, то ви б уміли”.
Та мама кажуть: „Так не може бути!
Про пестоці вже, сину, час забути!
До школи я тебе водити буду,

(Закінчення на стор. 12)

Напевне не одне з вас, діти, чуло і вміє пам'ятати гарний віршик про хлопчика, що „взувся в чобітки, одягнувся в козушину, сам запрягся в саночки і поїхав по ялинку”. Не одне з вас скаже: та ж це „Ялинка”

писав її поет Олесь

Не тільки „Ялинка”, але чимало інших гарних віршів, казок і п'єсок написав Олесь-Кандиба для українських діток. Дуже цікаві його п'єси-казки

для дитячого театру, як от „Івасик Телесик”, „Лисичка, Котик і Півник”, „Солом'яний бичок”, „Кирило Кожум'яка” і інші. Особливо любив Він молодших діток і тому написав для дитячих садків сценки „Бабусина пригода”, „Бабуся в гостях у Ведмеда”, „Ведмідь в гостях у Бабусі”, написав теж віршове оповідання „Грицеві курчата”.

Однаке найкращий подарунок, яким обдарував О. Олесь українських дітей і молодь — це прегарна віршована історія княжої України п. з. „Княжі часи”.

Олександр Олесь народився і довго жив на Україні, але покинув рідний край, коли запанував там московський більшовизм. Помер Поет на чужині, в чеській Празі, десять років тому.

О. Олесь

ДИТИНСТВО КНЯЗЯ СВЯТОСЛАВА

Тихо лине рік за роком,
Підрастає Святослав,
Вже він має лук і стріли,
Вже й меч собі придбав.

Приблизить на стайню часом,
На коня — і в степ летить,
Не натішиться вояцтво,
Серце матері тремтить.

У своєму товаристві
Він давно за ватажка,
Хай хтонебудь не поцілить
В саму шию будяка, —

Одбере меч і лука
І не візьме на війну:
Хай, мовляв, ще дома вчиться
Боронити сторону.

КНЯГИНЯ ОЛЬГА - МАТИ

Ніч майова, українська,
Світло місячне тремтить.
Все заснуло. Тільки Ольга
Над колискою не спить.

Над дитиною схилилась,
Сон рожевий зовучи:
„Спи, мій сину, спи маленький,
Треба спати уночі”.

Та яким же неслухняним
Народився мій синок!
Ні сповивачів не любить,
Ні шовкових пелюшок.

Знову рученьки згинає —
Наче стримує коня...
Спи, моє мале зернятко,
Спи, пташинонько моя!

Соне, соне, срібнокрилий,
Не жахай страхами ти,
А на віченьки дитячі
Тихим ангелом злети,

Поведи його за руку
На завітчані степи...
Знов прокинувся!... Святославе!
Заспокійся, тихо спи...

Ллється місячне проміння,
Над землею ніч летить.
Все заснуло. Тільки Ольга
Над колискою не спить.

ОСТАННІ УСМІХИ ЛІТА В УКРАЇНІ

Українські дівчатка на Київщині втішаються над річкою лагідним промінням осіннього сонця. Біля дівчат плавають качки.

(Фото з альбому М. Борецького „Любіть Україну”).

КОЗАЦЬКА ДИТИНА

Оповідання з козацької бувальщини

ПЕРШИЙ РОЗДІЛ

Колись давно з кримських степів набігали на землі України татари, грабили й палили села, старих і малих убивали, а молодих і здорових забирали в полон-ясир. Українці береглися перед татарами, як могли, а в небезпеці завзято оборонялися. Вони ставили скрізь у степу сторожові „фігури”. Це були високі стовпи, закопані в землю. На них вдень і вночі сторожили вартові. Коли вартовий доглянув татарський загін, запалював смоляну бочку на тривогу. Як інші вартові бачили вогонь або дим, зараз підпалювали свої „фігури”. Це був знак для людей цілої околиці, що наближається лютий ворог. Люди втікали з сіл і ховалися по болотах, очеретах або лісових яругах.

Страшні то були часи. Коли хлібороб виходив орати свою ниву, він мусів мати з собою і зброю. Горе тому, кого беззбройного застукали в полі татари. Тоді прощай, рідний краю, навіки!

**

У глибокому яру над потоком, що вився гадукою між густою ліщиною, ховалося невеличке село Михайлівка. Даремний труд — шукати сьогодні цієї оселі. По ній тепер і сліду немає... З нею сталося те, що з сотнями інших осель: хижка татарина змела з поверхні землі багату слобідку¹, лишаючи тільки купу згарищ.

Колись Михайлівка була гарним заможним селом. Білі хатки, ліплені з глини і криті очеретом, стояли рядком у густих вишневих садках. Кругом села стояв високий частокіл, зарослий густою терниною і колючою шипшиною. У частоколі в двох місцях були прорубані ворота. За валом лежав глибокий рів, напущений водою. Звідси, з-поза валів можна було оборонятися перед нападом татарви. З північної сторони оселі стояв стіною дрімучий ліс, природний захист перед нападом. Сюди, в лісові нетрі, втікали мешканці села, коли поблизу в степу майоріли гостроверхі татарські шапки.

На щастя, Михайлівка лежала далеко від татарського шляху, і до цього часу її обминала лиха година. Михайлівці жили сливе безжурним життям.

Край села під лісом стояла невеличка хатина. Біля неї пишався рясний садок, вкритий навесні буйним білим цвітом. У садку гула бджола. Тут була пасіка.

У хатині під лісом жила стара козацька сім'я Панасів. Головою роду був старий сивоголовий дід, Клим Панась. Замолоду він козакував, був на Січі, ходив з козаками в походи на турецькі та та-

тарські міста визволяти хрищений люд з тяжкої неволі. П'ять років у турецькій неволі пробув, але якось щасливо вернувся на рідну землю. Тяжка неволя виснажила молодечу силу. Клим кинув Січ, оселився в Михайлівці, одружився і зажив тихим родинним життям. Та не довго йому судилося безжурне життя... На п'ятому році померла Климова жінка, лишаючи йому малого сина, Трохимка. Минали дні за днями, роки за роками. Не зчувся старий Клим, як і Трохима одружив і передав йому господарство. Сам розвів гарну пасіку й пасічникував. Це було його улюблене заняття.

Часто-густо забігав до діда в пасіку малий унук, Пилипко. Клим частував його солодким медом. Пилипко любив діда. Бувало, сидить хлопчина під крислатою грушею, смакує солодкий медок, а там: — Розкажіть, дідусю, про козаків! Ви так гарно розказуєте.

Ілюстрація М. Бутовича

Дід усміхнеться під вусом, поправить щось ко-
ло вулика та й каже:

— Та ж я тобі вже розказував, синку... Ти ж чув...

— Ще, ще, дідусю! — просить Пилипко.

У садку вітерець ледь-ледь похитує гілками дерев. Сонце сяє, бджола гуде, пташки щебечуть, а дід, закуривши люльку, оповідає про Україну, про Січ, про гетьманів, про татарську й турецьку неволю. Пилипко сидить, мов заворожений, і не рухнеться. Великими синіми, мов небо влітку, очима дивиться на діда. Перед ним, мов живі, з'являються картини козацьких боїв з татарами. Хлопчик ніби справді чує брязкіт шабель, галакання татарви, плач невільників... У діда гасне люлька, але він того за оповіданням не помічає... Снується тонка нитка спогадів, наче шовкова пряжа бабиного літа²...

Дід і внук замріялись. І не зчулись, як вечір чорним рядном огорнув село.

(Закінчення на стор. 7)

ВЕЛИКИЙ ДУХ УКРАЇНИ

— З вашого Івасика, вельможний пане, буде колись великий муж. Він розумник і до книжок охочий дуже, — говорив новий домашній учитель Семен Кульчицький до пана Степана Мазепи.

— Це мене дуже тішить, — відповів пан Степан. — Дай то Боже, щоб із нього були люди! Я, пане добродію, теє, не пожалую видатків на його освіту. Тільки не забувайте, пане Семене, що він і козак та й треба йому і лицарський „куншт”¹ знати.

— І до цього не треба його заохочувати. Він уже тепер орудує шаблею, як запорожець, — хвалив малого Івасика вчитель.

— Ну, то й гарно! — відповів пан Степан.

Дім Мазепів був славний на всю Білоцерківщину, а то й далі і багатством і трудячістю, а ще більше замилюванням у науках. Пан Степан мав у себе чималу книгозбірню рукописних і друкованих книг навіть латинською та грецькою мовами. Радо у вільних хвилинах зачитувався в них. Тож не диво, що й малий Івась був охочий до книжок.

Івасеві щойно дванадцятий рік, а вже латинські книжки гладко читає і пише по-латині без помилок. Ось минулого року, на третій день Різдвяних свят, на св. Стефана, сам уложив з нагоди батькових іменин побажання по-латині, та ще й віршем.

Пильно вчився малий Івась. Батько не жалів витрат на синову освіту. Як скінчив він школи в краю, послав пан Степан сина за границю, щоб там завершив науки в славних високих школах. А як вернувся син із заграниці, сказав йому пан Степан:

— Ще пошлю тебе в одну академію, Івасю, на Запоріжжя, на Січ!

Зрадив Івась: — Дякую вам, батечку! Я саме хотів вас про це просити.

І поїхав Івась на Січ. Та не побув там і року, як вибухла війна народу українського під проводом гетьмана Богдана Хмельницького з Польщею. Все Запоріжжя рушило з гетьманом визволяти Україну. Хоч молоденький ще був Іван Мазепа, але визначався не в одній битві. Звернув на нього увагу і сам пан гетьман.

По нещасливій битві під Берестечком велися переговори в Білій Церкві. У домі Мазепів мав квартиру один член польського посольства. Він радив віддати сина на королівський двір. Степан радився у гетьмана, а гетьман Хмельницький на це:

— Пошли його, пане Степане, пошли! Він розумний і там багато навчиться, пізнає світ, досвіду набереться.

І так опинився Іван на королівському дворі Івана Казимира. Та незабаром помер його батько,

Гетьман Іван Мазепа

і молодий Мазепа вернувся в рідну хату. Часи були бурхливі. Йшли зміни за змінами. Ось Іван уже біля гетьмана Дорошенка, близький його довірений. Та трапилась невдача: послав Мазепу гетьман Дорошенко в посольстві до кримського хана. По дорозі переловили його козаки лівобічного гетьмана Самійловича. Сподобав собі Самійлович меткого й освіченого козака та й призначив його канцеляристом генеральної канцелярії.

Настав 1687 рік. Івана Мазепу вибрала старшинська рада гетьманом Лівобічної України. Задумався по виборі новий гетьман:

— Важкий уряд я взяв на свої плечі. Московські царі хочуть знищити Україну, її вольності, завести такий лад, як у Московщині, вільне козацтво замінити в царських холопів. Та нема тепер способу виступити проти цього, а нема тому, що нема згоди в народі, тому Україна роздерта на дві частини, і тому Московщина може тут робити,

що їй подобається. Треба мені хитрувати, бути по-кищо вірним цареві, а тим часом зміцнювати свої сили.

Так і робив. Зміцнював свою державу, влаштовував військо по-новітньому, заводив школи, будував церкви й монастирі. Перед царем виступав як вірний підданий. Ждав нагоди, коли можна буде виступити в обороні вольностей України.

Аж на старість діждався. Молодий шведський король Карло XII почав війну з царем Петром.

— Треба використати нагоду, — подумав старий гетьман. — Гей, коли б то всі українці стали одностайно зі мною! Виступив би я тоді явно й відверто. А так треба підждати, як поведеться шведам.

Старшини раз-у-раз йому дораджували: — Час уже нам з'єднатися зі шведами!

Та старий гетьман свою думу думає, а старшині каже: — Ще, панове старшино, годі!

Аж іде вістка: Карло йде в Україну!

— Це не добре! — думає гетьман. — Все моє військо тепер у Московщині. Заскоро йде Карло!

Та дарма, молодий запальний король не дався переконати. Потребував харчів для війська і паші для коней. Він говорив: — А де ж знайду харчів і паші, як не в багатій Україні?

Мусів гетьман перейти до шведів з невеликим військом. Добре, що хоч Запоріжжя під проводом кошового Костя Гордієнка - Головка стало по стороні гетьмана.

Підписано умову зі шведами: „Україна по обидвох сторонах Дніпра з Військом Запорізьким і всім народом має бути вічними часами вільна від усякого чужого панування”.

Та цар Петро рушив із усіма силами на Україну. Зрадою здобув Батурин, гетьманську столицю та й зруйнував її. А потім прийшла черга на Полтаву. То був пам'ятний 1709 рік. Використавши велику кількісну перевагу, переміг Петро знеможени сили Карла й гетьмана Мазепи. Обидва втекли у Туреччину. Не видержав старий гетьман на чужині. Труди й журба звалили його в постіль. Надійшла смерть...

Лежить старий гетьман і думками по Україні блукає: — Україно, мати моя, чи повік уже пропадати тобі в неволі? Чи намарно пішло моє діло?

І бачить він, наче хтось стоїть біля нього. Пізнає — це його покійна ненька Магдалина, дух її. Вона ніжно гладить синове лице й тихо - тихо шепоче:

— Ні, сину! Не намарно! Багато, багато горя доведеться зазнати Україні. Довго, може цілі століття буде вона ще терпіти, та за ці муки не мине кара катів України. І прийде час, що вся Україна послухає твого заклик.

Усміхнувся старий гетьман і спокійно заплющив очі на вічний сон, 3-го вересня 1709 р.

¹ куншт — мистецтво.

З баштанів і городів зібрано гарбузи, кавуни й дині. Вони купкою лежать на обійсті коло біленької хати. На плоті сушаться помиті глечики. Хозяйка годує курей. Гілки овочевих дерев угинаються під тягарем плодів.

(Фото з альбому М. Ворецького „Любіть Україну”).

КОЗАЦЬКА ДИТИНА

(Продовження зі стор. 5)

Аж Пилипкова мати нагадала їм про це, закликавши до вечері.

За вікнами раптом схопився вихор, загрюкав дверима, вдерся в хату. Потім закрутився на місці і пігнав світами інших людей лякати.

— Буря буде! — каже замислено дід. — Щоб хоч якого лиха не принесла...

Старий вийшов з хати. У високому небі хмари закривали зорі. За потоком, при воротях, перекликалась сторожа. Клим обійшов хату кругом.

Він почав тихо шептати молитву. Десь на другому кінці села завилала собака... довго-протяжно. Їй відповіла друга. Собаче виття було таке тривожне, що старого аж зморозило...

— Лиха ворожба!.. — покрутив дід головою. — Щоб хоч лиха година непростених гостей і принесла. В такий вітер татарві не важко підсунутись непомітно під вали і вдертися в село, а тоді... Боже, спаси хрищений люд!..

Переклики сторожі біля воріт трохи заспокоїли діда. Він подався в хату. В хаті вже всі спали. Тільки Клим довго не міг заснути. У комині вивплакав вітер. Від цього дідові ставало на серці якось так важко, що сон відлетів з старечих очей. Він перекидався довго на лежанці.

Було, здається, вже ген-ген по півночі. Вітер, виплакавшись, притих. Тоді заснув і дід.

(Продовження буде)

¹ слобідка — мале село.

² бабине літо — так в Україні називають павутиння, що восени літає в повітрі.

Сценарій і текст: Р. ЗАВАДОВИЧ. — Ілюстрації: М. ЛЕВИЦЬКИЙ.

І ЧАСТИНА: ДУБ — СКОРОЗРІСТ

Давним-давно степами-лісами України мандрував Добриня, велетень-багатир.

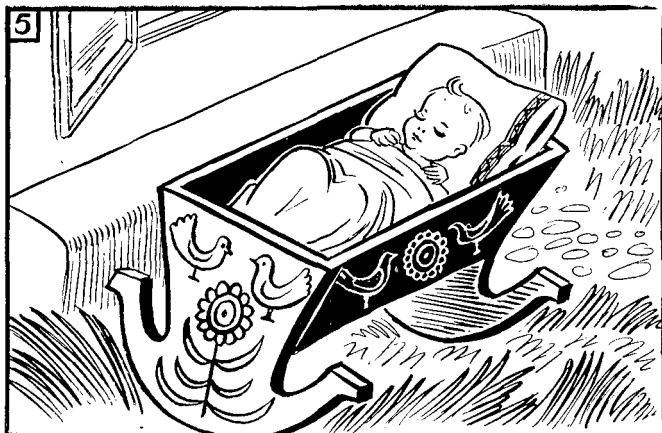
Сів Добриня під Чорним лісом спочивати, застромив свою палицю в землю і так її лишив.

І за три ночі виріс з багатиревої палиці могутній залізний дуб-скорозріст.

Під дубом люди поставили хатинку.

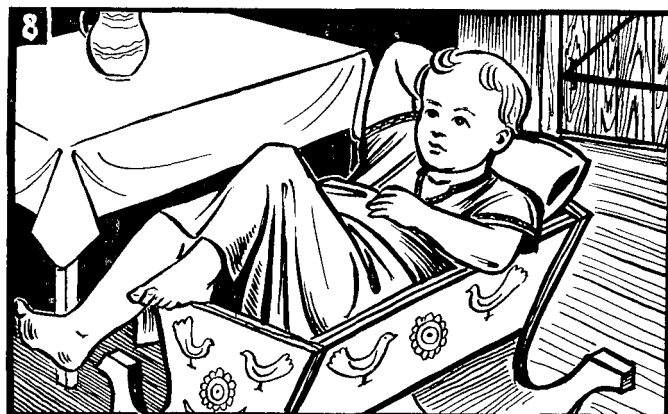
Пташки співають, дуб шумить, а в колысці малесеньке дитятко спить.

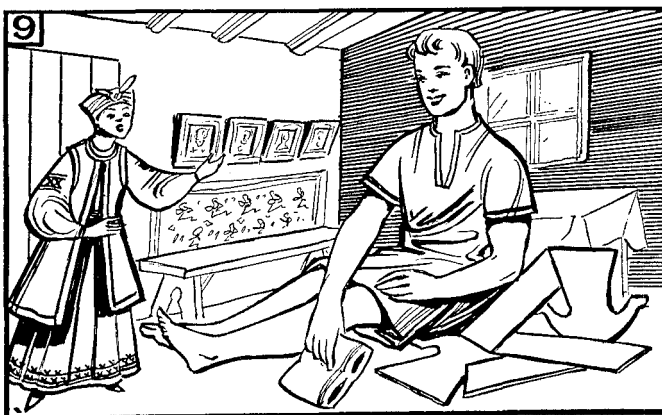
Упала з дуба перша залізна жолудина. Мати підняла та й дала синочкові гратися.

Хлопчик жолудиною грався-грався, а там її узяв та й проковтнув...

І сталося диво: худенький хлопець росте-розростається, першого таки дня в колысці ледве вміщається.

Другого дня вранці дивиться мати — колыска геть розлетілася, а синок на підлозі сидить і головою досягає стелі.

— Що це з тобою, Богутику, робиться? Добре чи погане?

КОБЗАРЕВА ГОСТИНА

Сценічна картина з життя Т. Шевченка в 3-ох відслонах*)

ДІЄВІ ОСОБИ:

Тарас Шевченко	2-ий „козак”
Хазяйка	„Отаман козаків”
Маруся, 9 — 10 р.	Перекупка
Степанко, 7 р.	Дівчата
Оришка, наймичка	1-ша дівчина
Хлопці	2-га дівчина
1-ий „козак”	3-тя дівчина
	4-та дівчина

Час і місце дії: серпень 1859 року на персi-місті Києва.

Вигляд сцени в усіх відслонах: на задньому пляні просто глядачів фронтон міщанського будинку з ганком. Ліворуг сад. Праворуг вулиця, відгороджена від подвір'я тином з воротами. У продовженні вулиці вид на Київ.

ПЕРША ВІДСЛОНА

Дівчата, побравшись за руки — між ними й хазяйкина дозка, Маруся, — та співаючи, виводять на подвір'ї дитячу гру — хоровід. Коли гра кінгається, відзиваються з-за лаштунків голоси матерів: „Катре! Оксано! Де ви?”

1-ша дівчина. Ми тут, мамо!

2-га дівчина. Ми граємося в Марусі!

Голос матерів. А йдіть мерщій обідати! Борщ вистигне!

1-ша і 2-га дівчина. Добре, мамо!

1-ша дівчина. Ну, то ми вже підемо...

3-тя дівчина. І мені пора додому.

4-та дівчина. І мені також.

Дівчата. Бувай здорова, Марусю!

Маруся. Ідіть здорові! Під вечір стрінемося на вигоні, добре?

Дівчата. Добре, добре! (Виходять на вулицю і зникають праворуг).

Маруся. (загиняє за ними ворота, йде в напрямі до хати і зупиняється на ганку. Побазила когось на вулиці, приклала долоню до огей і придивляється).

Шевченко (іде поволі вулицею, плащ на плегі, валізка в руках). Яка краса! Недаремне співають, що нема ніде краще, нема ніде лучче, як у нас, на Україні! Та воно, мабуть, не зовсім так... Нема ніде краще — це правда, а лучче там, де панщини немає. А глянеш — рай! І сонце сміється, і небо голубіє, і сади зелені, і гар-

*) Цю п'єсу починаємо друкувати вже тепер, щоб своєчасно її закінчити і дати дітям змогу підготувати її виставу на Шевченківські роковини в березні. Будемо вміщувати й інші п'єси та сценічні картини.

ненькі білені хатини. Здається, люди живуть, ніякого горя не знають. Ех, здається... А все таки я невимовно радий, що міг завітати в мою любу низабутню Україну з далекого Петербургу. Дякую Тобі, Господи, що Ти вислухав мої гарячі моління в пісковій пустині, що повернув мене з далекого заслання, з лютої неволі бодай на коротку хвилину в мій милий рідний край! (По хвилині) Ну, та й хороша ця сторона! Тут гори, там Дніпро. Мабуть, таки тут остановлюся. Аби потрапити до добрих людей, то поживу тут тиждень зо три. (Побазив хату) От, хороший та милий двір! Хатина не то панська, не то мужича, біла-біла, наче сметана, та ще й садочком поросла, а надворі розвішані дитячі сороченята, сушаться та й рукавчатами махають, ніби кличуть мене до себе. Хіба зайду та й розпитаю, чи не приймуть мене на кілька днів на квартиру. (Стукає в ворота).

Маруся (з ганку в деєрі до хати). Матусю, якийсь дядько стоїть у нас перед воротами!

Голос хазяйки. Відчини! Я зараз вийду.

Маруся. Я зараз, дядечку! (Біжить до воріт і з легким поклоном відгиняє. На ганку з'являється Хазяйка, а за нею на дерев'янім конику, зробленому з головки й кия, Степанко. Степанко біжить до воріт).

Шевченко. Спасибі тобі, дівчино-зірочко! Це ти в тому дворі живеш? А цей кучерявий козак — певно твій братчик. Ось нате по бублику! (Дає дітям бублики і гладить по головах). А скажи, чи хазяйка дома?

Маруся, Хазяйка — то моя мати. Ось вони! (показує пальцем на ганок).

Шевченко (здоровкається капелюхом). Дозвольте привітати вас, шановна господине! Добридень вам!

Хазяйка. Дай Бог здоров'я! Будь ласка, заходьте ближче!

Шевченко. Спасибі! Моє діло коротке: прийміть мене на кілька днів на квартиру!

Хазяйка. А хто ви такий?

Шевченко. Як бачите, чоловік собі.

Хазяйка (всміхається). Авжеж, авжеж...

Маруся. Мамо, прийміть дядька, вони добрі!

Степанко (говорить, як усе, спроквола). Так, так, мамо! Я теж собі вподобав того дядька.

Хазяйка (ласкаво). Ну, коли діти вас полюбили, то доведеться прийняти.

Маруся й Степанко (підстрибують з радості). Оце добре! Дядько буде в нас!

Шевченко. Спасибі вам! Я дуже радий!

(Продовження на стор. 11)

СИЛА ХРЕСТА

(Середньовічна легенда)

Діялося це в поганських часах у давній Германії. У верхах Семигір'я над рікою Райном жив страшний змії-сатана. Він дихав огнем і сіркою. Поганські племена віддавали йому ідолівську честь і дозволяли пожирати всіх, хто йому попадався. Якось під час походу на сусідів семигірські германи спіймали в полон дівчину. Вона звалася Лідія й була християнкою. Вона була така гарна, що два поганські вожді, Отто й Гаген, почали за неї спорити. Кожний хотів, щоб вона стала його бранкою. Спір був такий завзятий, що обидва противники вхопилися за мечі й кинулися один на одного. Поміж них скочив поганський жрець:

— Сховайте мечі й припиніть спір. Не годиться вам проливати кров за християнську бранку. Краще зробіть, як прив'яжете її до дерева над кручею, де живе змії. Хай він пожере її.

Припала вождям до вподоби рада жерця. Їх люди схопили нещасну дівчину й потягли над кручу. Тут прив'язали її до дерева грубими мотузами. Ціле плем'я зійшлося подивитись, як змії буде бенкетувати. Дівчина весь час шептала молитви.

Раптом почувся страшний шум. Змії зачув людину й вийшов із своєї печери. Він сердито став бити хвостом об землю. З його ніздрів бухав огонь, а паща дихала сіркою й клубами диму. Коли змії побачив дівчину, почав кружляти в повітрі довкола неї. Він наближався щораз більше до своєї жертви. Дівчина чула вже його вогняний подих і сірковий сопух. Дівчина не переставала

Діти! Коли прочитаєте „Веселку”, збережіть кожне число в своїй бібліотеці. За рік матимете повний річник. Тоді пришлемо Вам заголовний листок із змістом річника, а Ви оправите всі числа разом у гарну книжку!

шептати молитви. Вона звільнила з мотузів праву руку й узяла нею залізний хрестик, що висів на її ший. Вона піднесла хрестик проти лютого змії-сатани. Хрестик засяяв ясним промінням. На його вид змії заревів хрипло й на очах поган упав у Райн і потонув. Коли погани побачили силу хреста, звільнили дівчину й прийняли християнську віру.

КОБЗАРЕВА ГОСТИНА

(Закінчення зі стор. 10)

Хазяйка. У мене є вільна кімната — ця від саду. Чи зволите?

Шевченко. З радістю, дядино! Дозвольте вас дядиною звати або тіточкою — добре? Сад — моя радість: спокій, тишина, дерева шепчуть, пташки щебечуть. Тільки...

Степанко. А в нас, дядечку, є така груша, що під нею можна спати.

Хазяйка. Цить, Степанку, не перебивай, коли старші говорять! (До Шевченка) Харчуватись у мені теж хочете?

Шевченко. Як ваша ласка, то я з охотою! За кілька днів одержу гроші, то до шага розплачусь. А покищо, прийміть у борг!

Хазяйка. Гаразд, гаразд! За гроші я вас і не питаю. Заходьте ближче! Як же вас звати-величати?

Шевченко. Кличте мене дядьком — от і все! З своїми людьми я люблю щиро, по-сімейному. Не погніваєтесь?

Хазяйка. А нехай Бог милує! Ну, милости прошу... дядьку, погляньте на свою квартиру.

Маруся і Степанко (забігають з боків, беруть Шевченка за руки і супроводять його на ганок). Просимо, дядьку! Отут зараз ліворуч!

Степанко (по дорозі до ганку). А ви, дядьку, вмієте розказувати казку?

Шевченко. Вмію, синку!

Степанко. Одну, чи багато?

Шевченко. Ба-га-а-то! (Зникає з хазяйкою за дверима ганку).

Степанко (зупинився). Оце добре! Дуже дядька люблю! (Хватає Марусю за руку і виводить її на середину подвір'я). Ти чула? Дядько вміє ба-га-а-то казок.

Маруся. Чула. Я дуже-дуже рада!

Степанко. І я також.

Маруся. Зараз побіжу над Дніпро і принесу йому велику в'язанку квітів.

Степанко. А я... а я... (не може придумати) Ага! Назбираю йому в саду грушок. (Сідає на свого дерев'яного коня: „Вій!” — підігнав його прутиком і вибрикуючи поскакав у сад. З-між дерев оглянувся). Марусю! Ану, хто скоріш! (Маруся біжить до воріт).

Заслона
(Продовження буде)

ЛАСОЩІ

Знають діти, що в крамниці
Повні ласощів полиці.
Є там дітям для потіхи
Шоколяда і горіхи,
Є цукерки в папірцях,
Інші знов на патичках,
Білі, жовті, мов квасольки,
Або м'ятні парасольки.
Є червоних кілька сортів
До прикрашування тортів,
Є, мов тісто, можна рвати,
Є тверді, щоб довго ссати.
В час жару для прохолоди
Всякі є холодні води,
І морозиво там є —
Все крамниця продає.
Все як слід, усе чудово!
Лиш... ще лікар має слово:
„Любі хлопчики й дівчата!
Треба зуби доглядати:
Хто солодке їсть без міри,
Той в зубах дістане діри.
Від води, що холодить,
Часом шлунок заболить”.
Хай стоять собі в крамниці
Повні ласощів полиці.
Хай там будуть для розради
Усілякі шоколяди
І цукерки в папірцях,
Інші знов на патичках,
Білі, жовті, мов квасольки,
Або м'ятні парасольки,
І морозиво, і води
Для смаку і прохолоди.
Тільки знайте в кожний час:
Що над міру — не гаразд!

Іванна Савицька

У Німеччині винайдено новий рід ковзанів з рухомими коліщатами, які можна прикріплювати й відчипати. Коли коліщата зняті, можна ковзатися по льоду. Коли ж коліщата прикріпити, тоді можна їздити по сухому.

УКРАЇНСЬКА ОСІНЬ

Щедра і ніжно-ласкава В полі вже зібрано жито,
Осінь іде по землі. Скошена гречка густа —
Скошені трави-отави, Тож, до побачення, літо!
В вирій летять журавлі. Осінь іде золота!

Н. К.

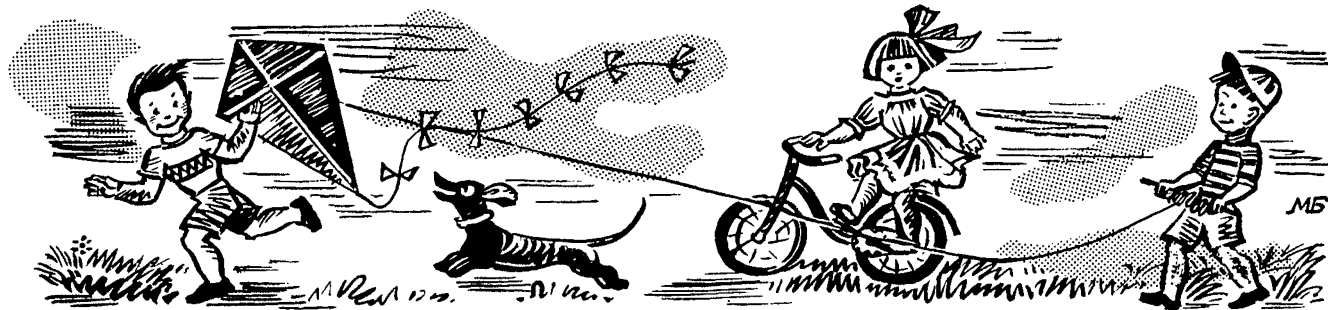
ТАРАСИК БУЛЬБАСИК ІДЕ ДО ШКОЛИ

(Закінчення зі стор. 3)

А ти берися сам до праці-труду!”
І я пішов... Пішов, немов на муку,
Тримався мами з сил усіх за руку,
Тримався і боявся, що то буде,
Як заберуть мене від мами інші люди.
Ось ми уже підходимо до школи —
А там дітей! Гудуть, мов тії бджоли!
Дивлюсь — ніхто не журиться, не плаче,
Одно сміється, друге навіть скаче,
Усі веселі, всміхнені і раді,
І я подумав: „Весело в громаді!”
І маминої я руки пустився,
Бо з пестія я школярем зробився.

Так, бачите, я опинився в школі,
Мої страхи розвіялись поволі,
А як звикати я почав до школи,
Вже не тряслись в страху у мене поли,
І, певно, потім гудзик той стидався,
Що зі страху від блюзи відірвався,
І серце в мене більше не тремтіло,
Бо і воно також порозумніло.
Та й я у бочку більше не ховався,
А як сусідку стрінув, то — стидався.
До школи все я бігав без припадку,
А там учився розуму й порядку,
Щодень ставав і ліпший і мудріший,
Бо в школі був я учень найпильніший.
Чи то концерт, чи то яка вистава,
Вона мене ніколи не минала,
Я став артист та ще й співак, нівроку,
Тягнув, як треба, низько і високо.
Тож знайте всі, хлоп'ята і дівчатка!
Тепер у мене є одна лиш гадка:
Як риbam річка, мед трудящим бджолам,
Так школярам потрібна завжди школа!

Роман Завадовиз

Ілюстрація М. Бутовича

Був собі, жив собі невеличкий жучок.

Де він жив — хто його знає. То в лісі літав, то на луках. Де ніч застане, — там і засне. Такому малому хіба багато треба! А який він був — може хочете знати? Ох, важко сказати про це... Як сідав він на гілочці, пташки казали:

— Он зелений жучок, зловімо його!

І пурх-пурх до нього. Та хіба він дурний був, щоб так і дати себе з'їсти. Він — дж-дж — розправив крильця й полетів.

Летить проти сонечка на луки, а квіти й кажуть:

— Що то за гарний золотий жучок летить!

А ввечері, десь у холодку, в затінку він здавався жабкам зовсім чорненьким. Так що ніхто не знав, який він насправді. Та це було йому байдуже — жити було весело, їсти було доско-чу. Все він навколо облітав і знав, і з усіма був знайомий. Сонце гріло, пташки співали. Отак би все життя!

Полинуло літо, як на крилах, і наступила осінь. У лісі ледь-ледь шаруділо листя, і ніби хтось тихо ходив по під березами й кленами. І де не пройде — там листя ставало золоте й червоне. Мабуть, то й ходила осінь, тільки так, щоб ніхто її не бачив.

Вже не впізнати було рідного лісу, рідної галлявини, рідного ставка. Квіти пов'яли й посохли, травиця пожовкла... Усі були заклопотані, усі готовились до зими. Жучок літав то туди, то сюди і не знав, що йому робити. Пташки збиралися зграйками і співали, але вже не так, як улітку — весело, дзвінко, а так сумно, журно:

Осінь ходить по діброві,
Золотить листки кленові,
Прощай, наш рідний гай,
Летимо в далекий край!

Опало листя. Жучок полетів до ставка. Товста жаба та п'ятеро жабенят сиділи на лататті.

Жучок присів оддалік на пеньку і спитав чемно:

— А коли ви збираєтесь відлітати?

— Відлітати? Ква-ква! Які дурниці! Хто ж розумний відлітає? Ми ляжемо спати на самому дні, у себе вдома, на м'якому мулі. Правда, дітки?

— Так, так! Ква-ква! — заквакали жаб'ячі діти на знак згоди.

— А що ж мені робити? — перелякано спитав жучок.

— Якщо хочеш, можеш і ти спускатися з нами. — І жаба стрибнула в ставок, а за нею її п'ятеро жабенят.

Сидить жучок і журиться:

З пташками високо,
З жабками глибоко.
Де ж моя хатонька?
Де ж мені спатоньки?

А тут ще вітер подув, і жовте листя попливло з вітром по воді. Холодно, невесело жучкові.

— Полечу, пошукаю й собі хатку, — вирішив він.

Під корінням пенька, серед зелені, він помітив невеличку дірочку.

— Ану, подивлюсь, може, то для мене хатка буде.

Він встромив голівку в дірку і побачив, що це справжня нірочка. Він сміло вліз увесь і раптом зупинився. З тридцятьоро змій спали там, переплівшись.

Жучок затремтів і кинувся назад. Невеличка змія коло входу раптом позіхнула і глянула просто на нього. Але не встигла вона і поворухнутися, як жучок дременув так, як тільки могли його нести ніжки.

— І де ти загнуло, мале, дурне? — почув він коло себе. Обернувся і побачив старого жука з рогами.

— Дядечку! Я потрапив до страшних змій. Вони теж сплять, а я їх збудив. Тікаймо, вони з'їдять нас!

— Не лізь, куди не треба! — засміявся старий. Та то веретільниці — великі ящірки. Вони вже на зиму полягали.

— А що ми робитимемо?

— І ми ляжемо.

— І довго спати? — спитав жучок. — Я не люблю довго спати, я більше люблю літати.

— На холоді не політаєш, — засміявся старий. — Поспи до весни, поки пташки повернуться і квіти зацвітуть.

— Гм! — похитав головою жучок. — Що ж, спати, так спати, — промовив і склав крильця. Він втопився за свої мандрівки і охоче заснув на цілу зиму.

А старий жук потихеньку наспівував:

Люлі, люлі, жучку,
Спи, засни!
Поки стане тепло.
До весни!

А потім і сам став кліпати очима й теж заснув. Надобраніч, жучки!

О. Іваненко

ХРЕСТИКІВКА:

На місці хрестиків і крапок вставити букви, які дадуть такі слова:

1 X	Ріка на Україні
2 X	Країна в Європі
3 X	Мудрий цар у старині
4 X	Мешканець Півночі
5 X	Нарід в Європі
6 X	Гуцульське місто
7 X	Частина світу

Початкові букви слів, вставлені на місці хрестиків, читані згори вниз, дадуть назву нового щирого друга українських дітей.

ЯКИЙ ЦЕ РІГ?

Це здивус, мабуть, всіх, —
Є такий чудовий Ріг,
Ні з корови, ні з вола,
Ні зі скрині, ні стола,
Ріг той найбагатший є,
Сталь прекрасну він дає.
(На Вкраїні він, це знайте,
В чужині і не шукайте).
Що ж це є той славний Ріг?
Хто б це нам сказати міг?

М. Петрів.

ЯКІ ЦЕ СЛОВА?

Рідля, повіка, лад, небога, фінанси, Яворів, кара, нісенітниця, каталог, молоко.

У кожному з цих слів міститься інше, коротше слово (напр., у слові „повіка” міститься слово „вік”). Початкові букви тих коротких слів складаються на ім'я і прізвище великого українського письменника.

ЯКІ ЦЕ РІКИ?

Знайдіть у цих реченнях назви п'ятох українських рік:

- Лемківське місто Сянік.
- Сьогодні прохолодний день.
- Івась підніс терновий прутик.
- Тут при п'ятох домах є гаражі.

ЩО ЦЕ?

(Народня загадка)

Прийшов хтось, узав щось, бігти за ним, та не знати, за ким.

ПИТАННЯ.

Хто в Києві і тепер тримає в руках гетьманську булаву?

„ПОЛІЦІАНТ”

(Кімнатна гра)

Потрібний кусок паперу, з одного боку червоний, з другого зелений. Його треба прикріпити на патику, приблизно 1 ярд довгому. Одна дитина, обрана поліціантом, стає з тим патином збоку і зеленим папером, наче світлом на вулиці, показує, що діти можуть бігати, скакати й робити гамір. По якомусь часі поліціант змінює світло з зеленого на червоне. Тоді всі учасники гри мусять „замерти” на місці. Хто не додержить порядку, дістає від поліціанта карний квиток (кусочок білого паперу на плечі) і виходить із гри. Той, що зостанеться на кінці, стає поліціантом і забава йде далі.

І. С.

ДИВО В АЛЬТАНЦІ

Слухайте, яке то вранці диво сталося в альтанці. Ув альтанці стіл, дві лавці, вколю хміль, квітки-ласкавці, вітрик злегка подуває, до альтанки заглядає. Край дверей сидить Оришка. На столі розкрита книжка. Книжку став Івась читати, та побіг чогось до хати. Тихо книжка спочиває, а Оришка вишиває.

Враз... зашелестіла книжка! Оглядається Оришка — хтось невидний (рідна мати!) став листки перегортати. Хоч була Оришка сміла, з переляку аж присіла та й пустилась утікати від альтанки аж до хати.

Шепче мамі: — Мамо мила! Там... он там... нечиста сила! Хоч альтанка вся пуста є, щось листки перегортає.

Засміялася матуся: — Цить, Орісю, не хвилюйся, хай тремтять страхополохи — ти не бійсь біди ні трохи! А як хочеш правду знати, йди до вітру розпитати.

ХТО ПРИШЛЕ до 15 жовтня добрі розв'язки загадок, візьме участь у льосуванні гарних нагород. Виказ учасників льосування і виграних нагород вмістимо у „Веселці” за листопад.

НАЙКРАЩА ДИТЯЧА СКАРБНИЦЯ

Ви напевне знаєте, яка це скарбниця і не одні маєте її вдома, — у куточку, в шафі, на полицках... А в скарбниці цій які ж чудові та й чародійні скарби!

Так, так, дорогі діти! Ці скарби — це рідні дитячі книжечки! Ви їх маєте напевне багато, — в кожній свідомій культурній українській хаті є гарна й найцінніша скарбниця — бібліотека, а діти мають ще й свою дитячу бібліотеку.

І ви напевне раді мати скарбів-книжок якнайбільше. Отож будемо розказувати в нашому журналіку вам і вашим батькам про всякі добрі й корисні книжки для дітей. Ви просіть батьків, щоб придбали їх для вашої бібліотеки.

Існує таке товариство — Об'єднання Працівників Дитячої Літератури (в скороченні ОПДЛ), яке й дбає про нові й гарні книжки для дітей і молоді. Подаємо сьогодні список книжок, що їх поручає ОПДЛ до ваших дитячих бібліотек.

Для наймолодших діток:

БІМ-БОМ, ДЗЕЛЕНЬ-БОМ, — багатокольорова книжечка з малюнками О. Судомори, ціна 60 центів.

КАЗКА - ВИГАДКА СМІШНА ПРО ВЕДМЕДЯ-ЛАСУНА, написав Роман Завадович, малюнки В. Вербицького — книжечка в двох кольорах, ціна 50 ц.

Для дітей кожного віку:

ПРИВІТ, УКРАЇНО, ТОБІ, — збірник оповідань, казок і віршів з малюнками, ціна 25 ц.

ГАРФА ЛЕЛІЦ, — легенди про Христа, написала К. Малицька, дереворити Ю. Кульчицького — велика гарна книжка, ціна 1.50 дол., в твердій оправі 2.10 дол.

У ДРУЖНЬОМУ КОЛІ, — збірник оповідань, казок і віршів з малюнками, зібрав Б. Данилович, ціна 40 ц.

ІВАСИК ОРЛИК, — збірник оповідань, казок і віршів з малюнками, зібрала Івга Шугай, ціна 40 ц.

Для молодших і старших дітей:

СЕСТРИЧКА МЕЛАСЯ, — оповідання Марка Вочка з малюнками Я. Гніздовського, ціна 40 ц., в твердій оправі 60 ц.

ЧАРІВНА ХУСТИНА, — казка Наталі Забіли з малюнками М. Левицького, ціна 50 ц.

СРІБНА ГРИВНА, — історичні оповідання М. Погідного, з малюнками В. Вербицького, ціна 25 ц.

Для молодших і старших дітей та для юнацтва:

МЕЧ І КНИГА, — історичні оповідання В. Барагури з багатьма малюнками П. Андрусева, ціна 1.75 дол., в полотної оправі 2.30 дол.

БАЙКИ Леоніда Глібова, з багатьма малюнками О. Судомори, ціна 1.50 дол.

ХЛОПЦІ З ЗЕЛЕНОГО БОРУ, — історична казка Р. Роляника з багатьма малюнками М. Михалевича, ціна 50 ц.

Ще до появи першого числа „Веселки” наша редакція отримала такого листа від малого Олеса Марітчака з Дітройту-Гемтремку:

„Перший раз у своєму житті пишу до редакції часопису. Прошу вибачити, якщо напишу не так, як треба.

Недавно мій татко прочитав мені статтю в „Свободі” про те, що у вересні вийде журнал для дітей з гарною назвою „Веселка”. Я дуже втішився тією новиною і нетерпляче чекаю на появу журналу. Прошу прислати мені перше число дитячої газети, а я негайно вишлю передплату.

Я по вакаціях піду до третьої класи української школи в Гемтремку і запишуся до школи українознавства. Я дуже радо читаю дитячі казки та оповідання, а може з часом напишу щось до дитячої газети. Я є також членом УНСоюзу.

З пошаною

Олесь Марітчак

учень 3-ої класи української школи
в Гемтремку

Відповідь Редакції:

Дорогий Олесю! Хоч Ти пишеш перший раз до редакції часопису, все ж таки Твій лист дуже гарний. Ми радіємо, що Ти так зацікавився дитячим журналіком і що Тобі сподобалася назва „Веселка”. Думаємо, що й сам журнал припаде Тобі до вподоби.

Вітаємо Тебе, як першого нашого читача й передплатника. Сподіваємося, що приєднаєш нам більше читачів і передплатників з-поміж своїх товаришів. Сподіваємося також, що станеш членом „Братства Юних Читачів”, яке гуртуватиме читачів нашого журналіка. Близьче про це Братство напишемо в другому числі „Веселки”.

Це добре, що Ти ходиш до української школи, читаєш казки та оповідання і хочеш записатися на курс українознавства. Всі українські діти повинні так робити.

Ждемо на Твій допис до „Веселки”.

Рости здоров на втіху своїм батькам та на славу свого народу! Вітаємо Тебе щиро

Редакція „Веселки”

Усі ці книжки можна замовляти в Об'єднанні Працівників Дитячої Літератури. Замовлення і гроші слати на адресу:

„YEVSHAN-ZILLA”, — 286 Lisgar Ave,
Toronto, Ont, Canada.

Замовляти можна також через щоденник „Свобода”.

Про інші гарні й корисні книжки — в черговому числі „Веселки”.

З ДИТЯЧОГО ЖИТТЯ

„ДЕНЬ УКРАЇНСЬКОГО ШКОЛЯРА” ПРИ ПАРАФІЯЛЬНІЙ ШКОЛІ СВ. МИКОЛАЯ В ШІКАГО, ІЛІНОІ

ЖИВІ ШАХИ

у виконанні учнів школи св. Миколая в Шікаго 6-го червня 1954 р. Білі: Українська княжа дружина. Чорні: дружина половецького хана.

Неділя, 6 червня, була радісним днем для нас, учнів нашої парафіяльної школи. Того дня ми поїхали автобусами на город св. Миколая, що міститься в лісі за містом.

Тут відбувся „День Українського Школяра”. Він розпочався Службою Божою. Потім був спільний обід при довгих столах під зеленими деревами. По обіді відбулися виступи дітей. Першою точкою була дефіляда перед отцем парохом, священниками, сестрами-вчительками і кількома тисячами людей, що приїхали оглянути наше свято. Кожний гурт дітей був інакше одягнений. Дуже гарно виглядали народні і козацькі одяги, зелені сукопки дівчат і школярські однострої дітей з садочка.

По дефіляді різні класи або групи виконували свою програму. Були ритмічні вправи зі співом або в супроводі оркестри, танці тощо. Діти з садочка показали кілька гарних забав. Ігор Драганчук з 7-ої класи виголосив промову, в якій від імені всіх учнів нашої школи обіцяв, що будемо чесні і пильні, будемо добре вчитися, любити свою Церкву і рідну українську мову. Найгарнішою точкою програми були „живі шахи”, а ними були хлопці і дівчата, які представляли дружину українського князя і військо половецького хана. На великій шахівниці на площі відбувся бій. Живі фігури ходили по шахівниці так, як їм наказував голосник, замахувалися мечами, кинджалами або стріляли з луків. Забиті фігури падали на землю і відходили набік. Гра закінчилася перемогою княжого війська, бо половецький хан дістався в неволю.

Всіма виступами керувала пані Марія Яримович.

Учні 7-ої класи.

МИХАСЬ УЧИТЬСЯ ГРАМАТИКИ

Раз під час науки української мови учитель запитав хлопця: — Михасю, скажи, як звучить кличний відмінок від слова „курка”

Михась відповів майже без надуми: — Тю-тю-тю!

— Та яке там „тю-тю-тю!” — не погоджується вчитель. — Ти повинен знати, що кличний відмінок від „курка” буде „курко!” Це ж так само, як від „Марійка” кличний відмінок буде „Марійко!”

— Я зразу так і думав! — відповів Михась. — Але мені щось добре не складається. Я про те сам переконався. Коли я кликав „курко, ходи сюди”, то вона не прийшла. А коли я сказав „тю-тю-тю”, то вона зараз до мене прибігла.

Гриць: Богу дякувати, що я не народився у Франції.

Учитель: Чому?

Гриць: Бо я не вмю ані слова по-французьки.

ВИГАДЛИВИЙ ПЕТРИК

Наш Петрик — завзятий пластовий новак. І всі його знають з його вигадливості, з його веселих жартів. Улітку на пластовому новацькому таборі він показував усім веселі „штуки”. Ось при вечірній веселій ватрі виступає Петрик, показує всім стиснуту долоню і каже:

— Знаєте, я маю і покажу вам усім таку річ, що її ви ніколи не бачили, і я ніколи не бачив, і ніхто ніколи не бачив. І більше її ніхто ніколи не побачить — ні я, ні ви, і ніхто в світі!

Усі новаци та й братчики-виховники даремне вгадували, що то за річ. А Петрик розкрив долоню, взяв з неї горіх, розколов шкаралупу, видобув горішок, усім показав, тоді поклав у рот і — з'їв!

Отак додержав слова, а всі з признанням заплескали в долоні!

„ВЕСЕЛКА”, ілюстрований журнал для української дітвори, щомісячний додаток до щоденника „Свобода”. Виходить 15-го кожного місяця. Адреса Редакції й Адміністрації: „SVOBODA”, P. O. Box 346, Jersey City 3, N. J. Редагує Колегія з членів Об'єднання Працівників Дитячої Літератури. Редакція застерігає собі право виправляти матеріали. Передруки нових творів і репродукції ілюстрацій, вміщених у „Веселці”, тільки за попередньою згодою Редакційної Колегії. Заголовок і заставки роботи мистця Миколи Бутовича.

Журнал
для
української
дитвори.

Рік I.

15-го жовтня 1954

Ч. 2.

НАДХОДИТЬ ОСІНЬ

Гей, надходить Осінь —
Пташенята босі,
А зайчата й лисенята
Без кожухів досі.

Гей, надходить Осінь —
Квітка сонця просить:
„Я не знала, не зів'яла,
Не заснула досі...”

Гей, надходить Осінь —
Їжак листя носить.
„Йди но, свате, в нірку спати —
Нагулявся досить!”

„Осене, не злися,
Усміхнись до мене!
Як мені не заспіваєш,
Не засну я, нене!”

От, співає Осінь:
„Люлі — люлі — люлі...”
Спіть же, квіти і звірята —
Вже скінчились гулі!”

Мирослав Петрів

ХОТІВ БИ Я ЗНАТИ

Хотів би я знати,
Про що розмовляє
Берізка з берізкою рано в гайку;
Про що невгамовна
Синичка співає,
Стрибаючи з гілки на гілку в садку?

Хотів би я знати,
Про що то воркоче
Бентежна голубка у нас під дашком?
Про що загадково
Струмочок шепоче,
Збігаючи в пишну долину ярком?

Хотів би я знати,
Про що завжди мріє
Лелека, забрівши в високу траву?
Яка саме зірка
У небі зоріє
Для мене, аж поки я в світі живу?

Хотів би я знати,
Що риба говорить,
Коли табуниться в прозорій воді?
Хотів би я знати,
Чи дихають гори,
Чи біль відчувають лани золоті?

Хотів би я знати,
Що справді віщує
Сумним завиванням у лісі сова?
Хотів би я знати,
Хто з янголів чує
У небі молитви моєї слова?

Хотів би пізнати
Я все достеменно
Бо так же життя я під сонцем люблю,
Що всякі новини
Про світ незбагненний
Душею і серцем жадібно ловлю!..

ДУБ І ЯЛИНА

Прийшов золотоволосий Жовтень і скликав дерева на збори. Зійшлися берези, осоки, вільхи, берести, в'язи, липи, буків гладкокорих багато, прийшла модрина, прийшов наостанку і дуб кострубатий. А Жовтень каже:

— Зима надходить. Пташки відлетіли у вирій, тварини приготували собі затишні криївки, квіти зів'яли. Час і вам готуватися до зими! Час вам соки в коріння стягати, прекрасні листочки скидати, на зиму засипляти.

Збори закінчилися, золотоволосий Жовтень пішов оглядати сади, а дерева розійшлися по лісі. Стягнула береза в коріння соки, щоб узимку від морозу не потріскалися її білі боки, і листя вмило стало жовте. Стягнув і явір у коріння соки, щоб узимку не потріскалися боки, і листя стало золоте. Стягнув і бук у корінь соки, щоб узимку від морозу не потріскалися боки, і листя стало червоне.

Так усі дерева стали жовті, золоті або червоні — і граби, і липи, і в'язи, і осики, і підлісок листовий пребагатий, тільки далі зеленіла ялина, зеленіла модрина й зеленів старезний дуб кострубатий.

— Чом ти, ялино, не слухаєш наказу Жовтня? Чом далі зеленієш, чом соків у коріння не стягаєш, чом голочок зелених не скидаєш?

— Я маю час. Скидаю голочки, та всіх зразу не мушу.

— Ялино! Ти знаєш, що я в цій лісі цар — я, дуб старий, кострубатий. Я цього не стерплю,

щоб хтось у моїй лісі зеленів, а я стояв сіренький, немов прошак. Адже я цар! Як не скинеш голочок, я не скину листя. У мене тіло тверде, кора груба, гілки витривалі, листочки мов зі шкіри. Я не боюся морозів!

Вернувся золотоволосий Жовтень і став дерева оглядати. Бачить — всі позолотили, тільки зеленіє ялина, зеленіє модрина і дуб старезний кострубатий.

— Чому ж ти, дубе зелений, листя не скидаєш?

— Я не скидаю і не скину! Моє тіло тверде, кора груба, гілки витривалі, листя мов зі шкіри! Я морозів не боюся! Ото порядки! Я, цар, маю стояти в сіренькій одязі, мов прошак, а ота ялина буде пишатися зеленню! Ні! Я цього не стерплю!

Жовтень сів під дубом і почав йому казати:

— Слухай, дубе! Це не є моя примха, ані особлива ласка для ялини. Вона може зеленню взимку пишатися, а ти ні. Загинеш, як мене не послухаєш.

— Загину? Від холоду? Адже я сильний, кора моя груба.

Як не від холоду, то від посухи, від спраги загинеш.

— Що ти верзеш? Щоб я зимою мав загинути від посухи, від спраги? Це вже, вибач за слово, теребені.

— Адже з твоїх листочків випаровує багато води. За місяць випарують всі нагромаджені припаси. Води корінням не набереш, бо ж земля за-

мерзне. Так висохнуть твої гілки, бо втратять воду, зісхне і коріння.

— А чому ж ялині ти дозволяєш зеленіти? Чи ж вона не загине від спраги?

— Ні, вона не загине! З її дрібних голочок випаровує так мало води, що вона не втратить за зиму всіх нагромаджених припасів. Вона може зеленіти, це їй ніколи не зашкодить.

Почувши таке, дуб вже не сперечався, позолотів і став листя скидати.

Мирослав Петрів

Контрольні питання: 1. Чому восени деякі дерева втрачають зелений колір? 2. Чому одні дерева скидають на зиму листя, а другі залишаються зелені? 3. Чи всі шпилькові дерева зберігають на зиму свої голочки?

ГЕРОЙСТВО ПАВУКІВ

Цікаво, чи ви бачили дуже дрібних павучків, які живуть у вівсах і будують гарненькі гніздечка? Ці гніздечка вміщені між 3-4 злученими стебелінками вівса. Вони обмотані тонкою, наче шовк, павутинкою. Це — підстава гнізда. Кілька колосків вівса, що їх павучиха обмотує разом із стебелінками, творять властиве мешкання. Верхні вільні колоски звисають над гніздом, наче дашок. Середина гнізда округла. Стіни дуже дбайливо вкриті густим павутинням. На дні мама-павучиха складає до 150 яєчок, трохи більших, як макове зерно. З тих яєчок вийдуть маленькі павучки. Вони дуже слабенькі, не вміють ні полювати, ні робити сітей. Без допомоги мами вони напевно загинули б. Мати мусить забезпечувати їх живою і вважати, щоб не зробити непотрібного руху, який міг би викинути їх з гніздечка. Вона завзято боронить своїх дітей.

Трохи інших павучків можна побачити в лісі, або в полі. Вони також носять на своїй спині білі мішки і з ними не розлучаються. А коли надходить час виходу павучків з мішечка, павучиха перегризає павутинну тканину і звідтіля витягає своїми щелепами дрібненьких павучків. Далі носить їх на грудях, череві й на ногах. Коли трапляється небезпека або непогода, мати примушує малих залізти в мішок. Так буває, поки павучата не стануть здібні до самостійного життя.

Одного разу в лісі, під час пластової прогулянки, я був свідком великої любови мами-павучихи до своїх дітей. Якось необачно павучиха із своєю торбою на плечах попала в гніздо лісових мура-

О. Олесь

ВИВІРКА

„Вивірка, вивірка плига вгори!..

Онде праворуч, за гілкою, — гляньте!

Що вам, — не видно?.. А осьдечки станьте!

Вивірка!.. Швидше сюди, школярі!”

З криками, гиками діти біжать...

„Вивірка? Де ж вона? Де вона ділась?”

„Впала з ялинки, клубочком скотилась!”

Діти в захопленні дивнім стоять.

З гілки на гілку злітає вона,

Крутиться, вертиться дзигою, з сміхом

Дражниться, хвалиться в лапці горіхом,

„Ках-ках-ках!” — котиться лісом луна.

Хтось узяв грудку і кинув... „Ках-ках!”

Вивірка враз подалась на ялину,

Вище, ще вище, на саму вершину...

Ось уже й зникла в зелених гілках.

Довго ще, довго стоять школярі...

Час уже йти і обідать додому,

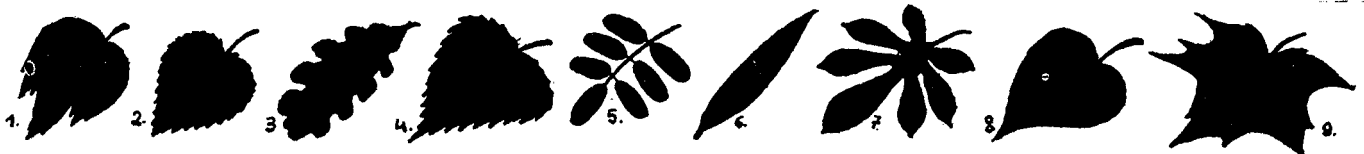
Тільки не хочеться рушити нікому,

„Ках-ках!” — хтось дзвінко сміється вгори.

шок. Вона намагалася видобутися. Мурашки громадою напали на павучиху й хотіли забрати в неї мішок з яєчками. Йшла страшна боротьба. Мурашки силкувалися накрити павучиху піском і унеможливити боротьбу та втечу. Павучиха робила розгучливі зусилля, щоб вилізти з гнізда напасників. Успіху не мала. Клей, що притримував мішок з яєчками, відліпився і мішок відірвався від нещасної матері. Вона підняла мішечок з піскової ями своїми щелепами, вириваючи його від мурашок. Кілька разів я пробував видобути павучиху паличкою з піску без її мішечка, однак вона вперто верталася по своїх дітей. Врешті я допоміг мамі-героїні позбутися мурашок і приміститися під листком. Уявіть собі, дорогі приятелі, щастя тієї дрібної тваринки!

Леонид Базинський

Хто з дітей, любителів природи відгадає, які це листки?

УКРАЇНСЬКІ СІЧОВІ СТІЛЬЦІ

Сорок років тому, в 1914 році, вибухла перша світова війна. У цій війні взяли участь Українські Січові Стрільці — українське військо. До цього війська йшли добровільно молоді хлопці і навіть дівчата, щоб визволити з московської неволі український нарід.

Кожен Січовий Стрілець складав присягу, що буде незламно боротися за волю України:

„Я — Український Січовий Стрілець — присягаю українським князям, гетьманам, Запорозькій Січі, могилам і всій Україні, що вірно служитиму Рідному Краєві, боронитиму його від ворога, воюватиму за честь української зброї до останньої краплі крові. Так мені, Господи Боже й Архангеле Михаїле, допоможіть! Амінь”.

Цю присягу вірно додержали Українські Січові Стрільці — вони вславилися своїми героїськими боями з московським наїзником. Великий і славний бій звели Січові Стрільці на горі Маків-

ці в Карпатах, потім на Поділлі — за старе місто Галич, на Лисоні і в багатьох інших місцях.

Коли 1917 року відновилася в Києві над Дніпром Українська Держава, УСС відразу стали їй на службу. Вони боролися теж з поляками за Львів — столицю Західної України.

Українські Січові Стрільці було таке славне українське військо, що про нього й досі співаємо в піснях, а батьки розказують своїм дітям про хоробрі подвиги молодих відважних стрільців. Є й такі батьки та дідусі, що самі служили в Січових Стрільцях. Щасливі й горді діти, що мають таких батьків та дідусів!

Багато українських громадян влаштовувало свята для вшанування 40-річчя перших боїв Українських Січових Стрільців. Ми, українські діти, теж згадуємо їх і віддаємо пошану Тим, що поклали свої голови за волю України.

„УСУСУСИ”

Має Стець дідуня з сивим вусом,
А дідусь колись був Усусусом —
Усусує — це здавна знає Стець —
Український Січовий Стрілець.

Дід не раз розказує цікаво
Про стрілецьку боротьбу і славу,
Про походи, наступи, бої,
Про пригоди бойові свої.

І боротися так довго буде,
Аж Вітчизні волю він здобуде,
І засяє на широкий світ
На Калині волі білий цвіт.”

Є в дідуня знімок: в однострою
Він стоїть, в руках тримає зброю —
„Бачиш? — каже хлопчикові дід, —
Ця картина має сорок літ.

Сорок літ... Пожовкла вже картина,
Та не склала зброї Україна,
І рушниці не пускає з рук
Наш повстанець, Усусує внук!

Р. З.

КОЗАЦЬКА ДИТИНА

Оповідання з козацької бувальщини

ДРУГИЙ РОЗДІЛ

Зловіщо вдарив дзвін на тривогу. Дід схопився на ноги. Надворі попелів ранок. У вікна раптом ударила заграва. З другого кінця села нісся далекий гомін.

— Трохиме, вставай! В селі пожежа! — крикнув дід.

Дід вибіг на подвір'я. В чотирьох місцях горіло село. Коло пожежі метушились люди, рятуючи майно й худобу. Церковний дзвін не переставав бити на сполох. Худоба ревіла. З гуком падали покрівлі хат, пережерті вогнем. Високо в небо, стріляв вогненний стовп іскор. Від них в одну мить займалися сухі, як чир¹⁾, сусідні хатки. В селі творилося пекло.

Старий Клим відразу відгадав причину пожежі: клята татарва, користаючись бурею, закралася в село...

— Трохиме, сину! — гукнув старий. — Хапай зброю! В селі татари!

Вулицями бігали люди. Ніхто не знав гаразд, що робити. Жінки ламали в відчаю руки, голосили перелякані діти.

— Гей, люди! — гукав їм дід. — Ворог в селі! До зброї! Готуйтеся до оборони!

Рішучий голос старого козака подівав на перелякану громаду. Кожний хапав, що під руку попало, й ставав до оборони. Кожний обіцяв собі дорого продати своє життя. Умить зібралося коло діда кілька десятків нашвидкуруч озброєних селян.

Світало. Село горіло. В той час з-поза хат показалися татари. Вони позлізали з коней і кинулися ловити бранців. Дехто був такий переляканий, що без спротиву давався брати в сирівці²⁾. Інші завзято боронилися.

Біля Климової хати під лісом татари натрапили на завзятий опір. Вони нап'яли луки й випустили хмару стріл на невеликий гурт оборонців. Потім з диким вереском „Аллах! Аллах!“ кинулися на них з голими шаблями.

З хати вибіг Пилипко. Він увесь трусився і переляканими очима дивився на кривавий бій. Дід помітив унука.

— Палажко! — гукнув він, відбиваючись від татар. — Бери мерщій Пилипка і втікайте в ліс!

Мати кинулася з Пилипком поза хату в бур'яни. Хлопчина ще встиг оглянутися. Побачив як татарська шабля впадала на сиву голову ді-

¹⁾ чир — кора з дерева, висушена на губку, вживалася при кресанні вогню.

²⁾ сирівці — реміні з невиправленої шкіри.

Ілюстрація М. Бутовича

дуся і він, мов підрізаний дуб, звалився на землю. Оборона була зламана... Пилипко закричав не своїм голосом і закрив руками обличчя:

— Мамо, матусю!... Дідуся вбито! А он і батька схопили!... Ой, кляті ж вони, кляті!... він став голосно хлипати.

— Цить, синку, цить!... — заспокоювала мати Пилипка. — Молися, дитино, за дідову душу, — він поліг зі славою, як герой.

Мати була бліда, мов стіна. Дрижачими руками пригортала до грудей свого одинака. Пилипко стиха хлипав і пробував молитися. Вони сиділи в бур'яні під високим тином. Утікати далі в ліс уже було запізно. Всюди вештались роз'юшені татари і могли їх спіймати. Звідси було видно, що робиться в селі. Вулицями ганялися татари, мов чорти. Вони шниряли по хатах, грабували людське добро. Всю худобу зганяли в одне місце під лісом. На майдан під церквою зводили гуртками бранців. Звідси було чути розпучливий плач... Пилипко бачив, як кілька татар привели старенького панотця і таки на очах усіх відрубали йому сиву голову...

Вже було добре сполудня, як татари на майдані знову заметушились. З намету вийшов знатний татарин у дорогій одежі. Це був, мабуть, їх ватажок. Він кричав і вимахував руками. Скоро після цього татари кинулися перешукувати бу-

(Продовження на стор. 7-ій)

КОБЗАРЕВА ГОСТИНА

Сценічна картина з життя Т. Шевченка в 3-ох відслонах

ДРУГА ВІДСЛОНА

(Та сама обстановка, що в 1-й відслоні, тільки без білизни на шнурку).

Х а з я й к а *(сидить на лавці під хатою і голосно згугає „Кобзаря“).*

Слава не поляже!
Не поляже, а розкаже,
Що діялось в світі,
Чия правда, чия кривда
І чиї ми діти.
Наша дума, наша пісня
Не вмере, не загине!

От де, люди, наша слава,
Слава України!
Без золота, без каменю,
Без хитрої мови,
А голосна та правдива,
Як Господа слово.

(захоплено) Оце я люблю! Славно пише наш Тарас Шевченко! Ніби з самого серця тобі думки виймає. Здається, читала б, читала б і не переставала б...

Шевченко *(вийшов тим часом на ганок і погував її слова).*

Х а з я й к а. Але я зачиталася, а дядько певно зголоднів. Пора обід йому подати!

Шевченко. Не турбуйтеся, тіточко! Дядько не втече! Оце саме мені скортіло піти в садок погуляти. Славний у вас садок *(сходить з ганку)*. А ви, бачу, з книжкою!

Х а з я й к а. Еге ж, з „Кобзарем“. Читали ви коли цю книжку? Якщо ні, конечно прочитайте! Славно, славно скомпонував наш Тарас Шевченко! Ех, коли б мені побачити його хоч раз, хоч здалека! Не нарадувалася би! Віддала б йому поклін низько, низько, до самої землі. Чула я, був десь на засланні, бідний. Мучили його вороги погані за те, що слово правди написав. Ех!.. Не чули ви, де він тепер?

Шевченко. Де він тепер, кажете? Та — говорять — у Петербурзі живе. А оце тепер — кажуть — в Україну гостювати поїхав. *(По хвилині)*. Ну, так ви собі читання не перебивайте, а я їду в садок, погуляю трохи. *(Іде в садок)*.

Голоси Марусі і Степанка з вулиці: Дядьку, дядечку, стривайте!

Шевченко. Чую голоси моїх малих друзів. *(Оглядається)*. А що там, голуб'ятка?

Маруся і Степанко *(біжать уперек двору)*. Ми казки просимо! Казки!

Х а з я й к а. Не займайте, діти, дядька! Хто ж таке бачив — гостеві спочинку не давати!

Маруся *(зупиняється на півдорозі засоромлена)*. Так, мамо? А я не знала! Вибачайте, дядечку!

Степанко *(прокрадається поза Марусею і падає Шевченкові в обійми)*. А я таки хочу казки і годі!

Шевченко. Та що ви, тітко! Хіба оці пущь-

верінки можуть кому надокучити своїм щебетанням? Я при них душою молодію. „Ох, діти, діти, діти, діти — велика Божа благодать!“

Х а з я й к а *(здивовано)*. Та я бачу, що й ви вмієте дещо з Шевченка. Так, так! „Кобзаря“ знає вся наша Україна. „Кобзар“ — у мене перша книжка по Євангелії. Моя Оришка — наймичка, а й вона вам „Катерину“ прокаже напам'ять, як Отче Наш.

Шевченко *(тим часом присів коло Степанка і пригортає його)*. Ні, ні, козаче, дядько не гнівається. Буде тобі казка, ще й о-така довга! *(показує руками)*. Ходи до мене, Марусю! Ти зовсім схожа на ту Оксану, що з нею я колись грався малим хлопчиком. *(Маруся підходить, він пригортає її другою рукою)*. Ходім, діти, в садок — там під грушею певно страх як багато казок повиростало. Ну, поздоровкайтесь із ненькою!

Маруся і Степанко *(вклоняючись)*. Бувайте здорові! *(Всі троє відходять)*.

Х а з я й к а. А не баріться довго! *(Сама)* Оце раз дядько! Припав до вподоби дітям, мов батько рідний. Де я їх подіну, як дядько від'їжджатиме? Реву буде повна хата! Щасливий дядько! Недарма він каже: „Кого люблять діти, той, значить, ще не зовсім поганий чоловік“. Непоганий — це правда, а хто він такий, не знаємо. *(Знов сідає на лавку і розгортає книжку)*.

Оришка *(з будинку)*. Ой, Господи! Що це таке? Пек-пек! Зроду-звіку такого не бачила!

Х а з я й к а. Хто це такий? Чи не Оришка? Її голос! *(Клиже)* А що там таке, Оришко?

Оришка *(вибігає на ганок)*. Гроші! Гроші! *(Потрясає двома хустогками, скругеними в вузлики)*.

Х а з я й к а. Які гроші?

Оришка. Карбованці! *(Схотилась за груди)* Ой, дайте дух перевести! Ось тут вони, в кінчиках хусток! Дивіться!

Х а з я й к а. Де ж ти їх узяла?

Оришка. Були разом з дядьковою білизою, що віддав мені прати.

Х а з я й к а. Та в дядька і копійки при душі нема! Вчора позичив у мене десятка.

Оришка. Як не вірите, то нате їх! Розв'яжіть і подивіться! Отут дзвінкі обзиваються, а тут шелестить папірець...

Х а з я й к а *(потрясає хустогкою)*. Справді дзвенять! Ну, коли так, то почекай — покличемо нашого комірника. *(Підходить ближче саду)* Дядьку, а йдіть сюди!

Оришка. Мерщій ідіть, бо тут таке, що в мене аж жижки трусяться!..

(Продовження буде)

ВЕЛИКИЙ ВІДКРИВЕЦЬ

Кожного року, 12-го жовтня, американський народ вшановує пам'ять великого подорожника, мореплавця й відкривця — Христофора Колумба. Цього дня 1492 р. він відкрив Америку.

Христофор Колумб народився в місті Генуї, в Італії. Його батько був ткачем. Малим хлопцем Христофор дуже цікавився математикою, географією (тоді називали її „космографія”) і астрономією. Він залюбки рисував мапи. Любив також читати книжки про морські подорожі й пригоди славних відкривців. Він учився і читав ночами. Удень ходив понад море до порту, приглядався кораблям та розмовляв з моряками про таємниці океанів. Згодом вступив до університету.

У часах Колумба люди вірили, що земля плоска, як стіл. Тому боялися запливати далеко кораблями, щоб не провалитися в безодню. Однак Колумб вірив, що земля кругла, як куля. Одного разу він сказав про це морякам у порті. Вони висміяли його. З того часу Колумба стали називати „божевільним відкривцем”, а вуличники дражнилися із ним та показували на нього пальцями. Однак Колумб твердо вірив, що земля кругла.

Великим бажанням Колумба було знайти новий морський шлях до Індії через Атлантийський океан, тобто на захід.

Однак Колумб не мав грошей, щоб здійснити свій план. Він поїхав до Іспанії. Тут о. Хуан Перез допоміг йому дістати кораблі й гроші на подорож від іспанської королеви Ізабелли. Дня 3-го серпня 1492 р. Колумб рушив у дорогу трьома кораблями з 88 моряками. Його корабель називався „Санта Марія”. Подорож була довга й небезпечна. Моряки збунтувалися й домагалися від Колумба, щоб плисти назад. Колумб обіцяв їм повернути, якщо за три дні не знайде суходолу. Врешті 12-го жовтня один моряк, що сидів у „бузьковому гнізді” на найвищій щоглі, кричав: „Земля, земля!”

Новий Світ був відкритий.

РАДІСТЬ ДІТЯМ — „ГАЛЛОВІН”

Раз на рік, в останній день жовтня діти в Америці передягаються за чарівниць, чортиків, страхопудів, духів, кістяків, накладають на лице машкари різних звірів і тварин, одягаються в різні смішні одяги. З гарбузів роблять ліхтарі. Вирізають у порожніх гарбузах дірки на очі, ніс і уста, заклеюють отвори кольоровим папером і всередину ставлять свічку. Такі ліхтарі називаються „джек-о-лентернс”. Діти ходять по вулицях і домах та лякають людей. У той день влаштовують забави й прийняття з солодощами, горіхами й тістечками. Увечері відбуваються ворожіння й забави з різними жартами. Участь у тих святкуваннях беруть також дорослі люди.

Слово „Галловін” — це давнє англійське слово. Воно складається з двох частин: перша „галлов”, значить „святий”, друга „ін”, значить „вечір”. Інша назва є „Ол Галловс ів”, тобто Навечір'я Всіх Святих. Його називають так через те, що на другий день, 1-го листопада є день Всіх Святих.

„Галловін” був відомий ще в поганських часах. Тоді люди вірили, що раз на рік душі померлих приходять на землю. Як багато інших поганських звичаїв, так і цей зберігся до сьогодні, хоч люди давно вже прийняли Христову віру.

КОЗАЦЬКА ДИТИНА

(Продовження зі стор. 5-ої)

р'яни. Почувся крик і плач тих, що втіли заховатися в густім бур'яні. Татари волокли їх або несли на руках, мов немовлят, і кидали серед бранців на майдані.

— Втікати! — блиснула в Пилипка думка. Але вже було запізно. Хижа рука татарина впала на матірнє плече й потягла до себе. Пилипко крикнув і, нічого не тямлячи, кинувся на татарина. Уп'явся гострими зубами в волохату руку. Татарин засичав з болю і люто блиснув очима. Пилипко побачив у його руці гострий ніж. Ще хвилина й не стане хлопчини... Але татарин,

видно, роздумався і сховав ножа за пояс. Він знав, що ціна таким хлопцям у татарській країні дуже висока. Такі молоді хлопці татарщились, ставали лютими яничарами й непримиренними ворогами християн. Татарин ухопив хлопця за руку й став тягти до обозу. Другий татарин повів туди напівживу матір... Але Пилипко не давався. Він кидався татарині, мов оса, до очей, кусав йому руки... Не було ради. Татарин ударив Пилипка по голові важким кулаком. Хлопчина, мов зламана берізка, повалився без пам'яті на землю.

(Продовження буде)

МУРИН — ХРИСТИЯНИН

(На основі правдивої події)

Багато-багато нового бачив Івась по дорозі з еміграційного табору в Німеччині до Америки. Дуже його цікавила подорож залізницею до Бремену, останні готування до заморської плавби і, нарешті, пароплав, величезний, мов чотириповерховий дім. А потім корабель вплив на велике, велике море, де навіть тато й мама хворіли, а він, Івасик — ні. Він приносив мамі цитрину і якусь приємну воду.

Нарешті вони в Америці. Височезні хмародери заступили обрій. Усе, усе, куди лише сягав Івасиків зір, було нове, цікаве і таке відмінне від того, що він бачив раніше.

Потяг віз їх довго. Та ось кінцева залізнична станція. Речі складені на вантажне авто, а малий Івасик сидить поруч шофера і з великою цікавістю готується побачити обіцяні татом гарні будови „їхнього” фермера. Але авто, мов наперекір, чомусь минає великі гарні фермерські будови і веде їх вглиб країни.

З'явилися низькі халупки, похилі й убогі. Раптом авто спинилося перед одною халупкою. Татові здивовані очі зустрічаються з маминими, а шофер вже поставив Івасика на землю.

З похилої халупки вийшов старий сивий мурин, привітно всміхнувся і привітався з ними. На щастя, шофер трохи розумів українську мову, і при його допомозі Івасик почув дивні новини. Старий мурин розповів, що він — християнин. Священик у церкві закликав своїх парафіян прийти з допомогою братам і сестрам, що за віру Христову терплять від безбожників переслідування — от, він, мурин, і підписав ашуранса. Робітників він не потребує, бо самі вони бачать, яке мале його господарство. Він з родиною сам дає всьому раду. Коли вони не мають де дітись, то він дуже радо приймає їх до себе відпочити.

Зворушений Івасиків тато міцно потиснув руку сивого мурина, а в мами з очей потекли дві великі сльози. Навколо зібрався натовп цікавих чорношкірих сусідів. Всі вони щось говорили незрозумілою Івасикові мовою, але їх усмішки й погляди були такі добрі, що Івасик їх зовсім не боявся.

Порадившись із шофером, Івасиків тато взяв адресу священика в сивого мурина і сердечно попрощався з ним та з усіма, що стояли коло авта. Священик гостив тата і його родину два тижні, а потім знайшов для них місце в багатого фермера.

Так мурин-християнин виконав свій християнський обов'язок.

У НОВІЙ ШКОЛІ

Учитель привітав класу і сказав:

— Сьогодні прийшло до нашої класу кілька нових школярів. Трапилося так, що кожний із них походить з іншої країни. Ми скористаємо із цього та попросимо їх, щоб розказали щось про свою країну. Починай ти, Шенгу! — звернувся він до малого китайця.

— Моя країна називається Китай. Але мене забрали з неї, коли мені було лише два роки. Я живу у пані Сміт. І... і... я більше нічого собі про Китай не пригадую...

— А ти, Йоахиме? Ти ж приїхав недавно. Тож розкажи щось про свою Німеччину! — сказав учитель іншому новому учневі.

— Я жив у горах Альпах. Там було дуже гарно. Мій батько був лісничим і ми жили в хатці у лісі. Ми ходили з мамою збирати гриби та ягоди.

— А ти, Миколо, що нам скажеш? — спитав тоді учитель. — Ти, здається, росіянин?..

— Ні, пане! Я не росіянин, я українець! — рішучо та виразно відповів Микола...

— Добре, але ж Україна — це частина Росії, отже це те саме!

— Ні, пане! Українці мають свою окрему мову, своїх визначних людей і живуть інакше, як росіяни!

— Але окремої держави хіба ніколи не мали!?

— Мали. Ще тисячу років тому мали ми власну державу із князями: Ігорем, Святославом, Володимиром Великим, Ярославом Мудрим і ще багатьма іншими.

А опісля, приблизно триста років тому, гетьман Хмельницький відновив Українську державу, але потім московські царі поневолили її. Та й недавно по першій світовій війні ми мали на короткий час свою державу, що до неї належали всі українські землі. І тепер, хоч большевики знову заволоділи Україною, з ними весь час бореться Українська Повстанська Армія.

Діти зацікавлено слухали і просили Миколу ще розповідати.

— Україна — велика країна, вона має 40 мільйонів населення. Вона багата на збіжжя та овочі, має вугілля в Донецькому Кряжі, залізо біля Кривого Рогу, нафту на Підкарпатті і навіть срібло...

Микола розповідав та розповідав, мов із книжки читав. Ціла класа слухала уважно. Коли зазвонив дзвінок, вчитель закінчив годину словами:

— Дякую вам усім, що розказали нам про свої країни, а найбільше тобі, Миколо! Бачу в метриці, що ти народився на чужині та своїй країні навіть не бачив. Та справді гарна вона мусить бути і, мабуть, дуже її любиш, коли ти, хоч і не бачив, а так багато знаєш про неї.

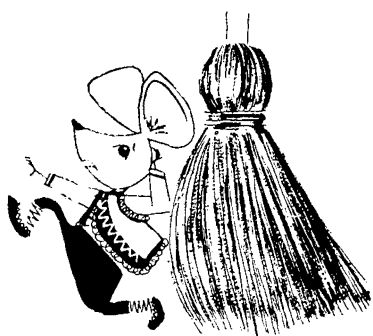
ПРАЦЬОВИТА МИШКА РІКІ

(Ілюстрації Ярослав Сурмач)

Маленька мишка Рікі жила з матір'ю й сестричками в темному гаражі, у щура.

Часто доводилося мишкам голодувати.

Одного разу, коли мати, знесилена довгими розшуками за поживою, знову нічого не принесла на сніданок, Рікі тихцем вибігла з гніздечка й виглянула на світ Божий. Все кругом було дуже цікаве, але яке ж страшне! Шкіра на мишці трусилася, лапки тремтіли, але дошкульний голод примушував іти й шукати чогось попоїсти.

У пекарні, що була за дорогою, розносилися милі пахощі свіжого хліба. Рікі стала дибки перед товстою пекаркою й запишала:

— Хочу їсти!

— От таке то, їсти хочеш, — за-

бурмотіла сердито пекарка, — а заробити не ласка?

Вона вхопила мітлу й прогнала маленьку мишку.

Голодна Рікі побігла далі, не зневірившись першою невдачею. Ось крамниця з дитячими забавками. Повно в ній коників, м'ячиків, ляльок, електричних поїздів і всілякої всячини. Мишка спинилася перед вітриною й промовила тоненьким голоском:

— Заробити хочу!

Власник крамниці приязно усміхнувся:

— Це гарно, що ти хочеш працювати на прожиток, а не ходити за прошеним хлібом, або красти. Та бачиш, моя крамниця тепер зачинена, робітники відпочивають, ніякої роботи для тебе немає. Спробуй краще у фабриці паперу.

Рікі побігла до власника й знову повторила своє:

— Заробити хочу.

Високий, худий пан в окулярах відізвався ласкавим голосом:

— Заробітків тепер у мене немає, бо зіпсувалася машина, що діркує зошити. Ро-

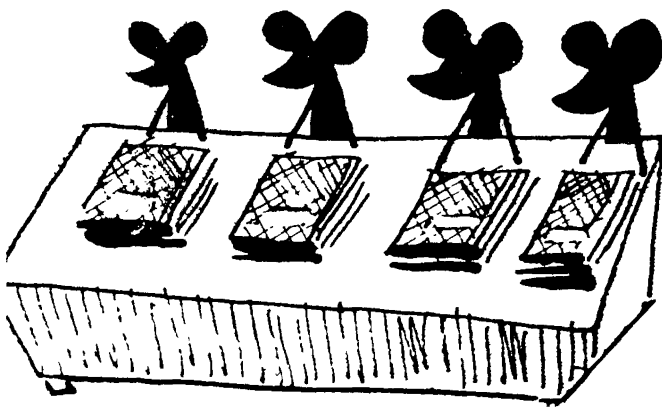
бітники пішли додому, вся робота стоїть. Зайди згодом, може направимо машину, тоді й заробити зможеш.

Рікі подумала хвилину, а далі сказала:

— Діркувати папір — це моя спеціальність! Мій дід і прадід діркували папір, уся моя родина справиться з цією роботою. Дайте лише зошит, а я покажу, яка з мене робітниця.

За декілька хвилин Рікі сиділа за столом і гострими зубчиками діркувала зошити. Вона робила це так справно, так швидко і так рівненько, що власник фабрики дивувався, радів і нагородив її того вечора доброю заплатою.

Другого дня вранці за фабричним столом сиділа вся мишача сім'я. Мишки працювали пильно й чесно і наготовили стільки зошитів, що вистачить для всіх дітей у всіх школах. Звичайно, вони заробили багато грошей. Згодом покинули вони криївку старого щура й замешкали в гарній, новій, власній хатці.

А ви, діточки, пригляньтесь добре до своїх зошитів. Може й на них знайдете сліди маленьких зубчиків проворної мишки Рікі.

ОСІНЬ

Ходить Осінь під вікном,
Понад лісом і ставком,
Листячко з дерев зриває,
Рясно землю ним вкриває...
Деся сховалось тепле сонце,
Тільки дощик за віконцем.

Ніна Бурик

КАЗКА ПРО ТРЬОХ ЦУЦЕНЯТ

Ілюстрації П. Холодного

Раз жили побіля річки цуценята невеличкі: чорний Блек, сірий Мак, білий з плямкою Тік-Так.

Вміли тільки пустувати неслухняні цуценята, довгий Блек, грубий Мак і малесенький Тік-Так.

„Ідіть до школи!” — каже мати. — А вони мерщій тікати: перший Блек, другий Мак, а за ними і Тік-Так.

Мати купить їм книжки — вміть розірвуть на шматки дурник Блек, ледар Мак і гонивітер Тік-Так.

Якось раз пішли до лісу і побачили там лиса чорний Блек, сірий Мак, білий з плямкою Тік-Так.

Лис почав від них тікати, а за ним біжать щенята, жвавий Блек, хвацький Мак, з-заду шибеник Тік-Так.

Мчать, роззявивши три пащі, далі й далі, в темну хащу швидко Блек, метко Мак, шкутильгаючи Тік-Так.

Лис сховався десь в хащах, і відчули раптом жаж довгий Блек, грубий Мак і малесенький Тік-Так.

Де поділась їхня втома! „Як дістатися додому?” — дума Блек, дума Мак, розмірковує Тік-Так.

Бачать білку: „Гей, хвостата! Як знайти нам нашу хату?” — каже Блек, каже Мак і притакує Тік-Так.

„Не скажу! — їм каже та. — Хто відгриз мені хвоста? Чи не Блек? Чи не Мак? Чи не ти, малий Тік-Так?”

Бачать зайця: „Прудконогий, покажи нам ти

дорогу!..” — просить Блек, просить Мак, і хвостом маха Тік-Так.

„Не скажу! — той каже сухо. — Хто тягнув мене за вухо? Чи не Блек, Чи не Мак? Чи не ти, малий Тік-Так?”

Бачать гаву: „Пані гаво! Де наш дім? Скажіть ласкаво!” — плаче Блек, плаче Мак і реве малий Тік-Так.

„Не скажу! Ідіть навмання! Хто образив гавеня? Чи не Блек? Чи не Мак? Чи не ти, малий Тік-Так?”

„Слово чести, пані мила! Гавеня те нас побило”, — бреше Блек, бреше Мак і підбірує Тік-Так.

Кряче гава: „Шкода вас! Там ось є дорогоказ!” Скаче Блек, скаче Мак і підскакує Тік-Так.

„Дві є дошки: **ВОВК** і **ХАТА** — прочитаєте щенята. Чорний Блек, сірий Мак, білий з плямкою Тік-Так?”

„Певно! Нам книжок багато довелося розірвати”, — каже Блек, каже Мак і притакує Тік-Так.

І стрибали, і брехали, і на літери гарчали довгий Блек, грубий Мак і малесенький Тік-Так.

Та не вміли прочитати, де є **ВОВК**, а де є **ХАТА** бідний Блек, бідний Мак і біднесенький Тік-Так.

Посідали коло клена і завили, мов сирени, хрипко Блек, глухо Мак і тонесенько Тік-Так.

Їх почула рідна мати, привела усіх до хати — скаче Блек, скаче Мак і підскакує Тік-Так.

А уранці — гляньте! — полем з книжечками йдуть до школи перший Блек, другий Мак, а за ними ще й Тік-Так.

Інна Роговська

ДОБРИЙ ПРИКЛАД

Ось, діточки, хороший приклад вам:
Коли Ісусик був малим хлоп'ям
І в Назареті жив у хатці бідній,
Він помагав своїй Матусі рідній.
Щодня по воду йшов до джерела,
Щодня стирав кришини зі стола —
І так то разом з Мамою хлоп'ятко
Держало хату в чистоті й порядку.
У Назареті, в мирнім домі їх
Царила радість, нісся тихий сміх,
А Божа Мати гладила ласкаво
Долонею голівку кучеряву
І споглядала з радісним чуттям
На Сина Божого, що був її Дитям.

П'ЯТЬ БРАТІВ

П'ять братіків прийшли до школи —
були ще маленькі. Треба було їм писати,
але перо було для них тяжке. Перший
брат мовив:

— Я сам пера не підйму.

А другий сказав: — Підожди, братіку,
я тобі поможу!

І поміг. Підняли перо вдвох, але неза-
баром стали гукати:

— Впаде перо, впаде! Ми не можемо
його втримати!

Тоді третій брат озвався: — Я вам по-
можу!

І поміг. Тепер уже тримали перо міцно,
але все ще гукали: — Нехай нас хтонебудь
підпирає, як будемо писати.

Тоді четвертий і п'ятий брати погоди-
лися, що будуть їх підпирати, як вони пи-
сатимуть. І підпирали, і писалося їм доб-
ре. Отже, один брат був би нічого не вді-
яв, а всім укупі добре пішло.

Що ж це воно таке? Які це брати, що
писали аж уп'ятьох одним пером?

Та це ж рука й пальці-братіки, що дер-
жаться купи та й допомагають один од-
ному при писанні!

Та воно не тільки до писання прихо-
диться. Всяке діло краще йде, як братіки
один одному допомагають.

Олена Пгілка

(З „Молодої України”)

З ПРИГОД ХАДЖІ ЕДІНА

(Сміховинка за кавказьким переказом)

По соняшній квітучій країні Самарканді ходив
народний мудрець Хаджі Едін, навчав і веселив
людей своїми притчами-сміховинками. Та обмови-
ли його вороги перед самим каліфом¹. Набрехали,
що він кпить собі з бороди Магомета² й бунтує на-
род проти царської влади. Хаджі Едіна постави-
ли перед царський суд і присудили до смертної
кари: зав'язати в мішок і втопити в річці.

Взяли його два гайдуки, посадили в мішок,
перевісили через коромисло, несуть топити. Чує
мудрець Хаджі Едін, що кінець його днів неда-
леко, що річка ось близько плюскоче. Та не падає
духом мудрець Хаджі Едін, і в бистрій на ви-
гадки його голові наклеюється промінчик спа-
сіння...

Ось починає він, Хаджі Едін, важко-важень-
ко стогнати:

— Ох, яка шкода! Ой, яка шкода!

— Еге, шкода тобі помирати, цап'яча боро-
до! — сміється один з гайдуків. — Оце тільки гля-
ди, як забулькаєш у воді, немов сліпе кошеня!

— Ні, друзі, — каже мудрець, — я не бою-
ся смерті, бо кожному з нас простелилася одна
дорога до брам Едему³. Та от шкода мені тих
скарбів, які я закопав на старому цвинтарі. Отак
пропаду ні за цапову душу, та й ніхто не знатиме,
де вони лежать, і не матиме з них пожитку.

Гайдуки спинилися, моргнули один на одного:

— Де вони, кажеш, лежать ті скарби, чес-
ний отче?

— На старому цвинтарі, закопані під вели-
ким дубом, а місце зазначене круглим каменем.
Цілком неглибоко під землею, багато копати не
треба...

Тут гайдуки довго не міркували, що їм роби-
ти, пустили коромисло і мішок з Хаджі Едіном
на землю, а самі дременули на старий цвинтар.

— Слава Аллахові! — зрадів у мішку наш
мудрець. — Небесні сили вже простягнули мені
один палець, але є надія, що простягнуть цілу
руку.

Чує — на дорозі затупали ослячі копита, і
якийсь розбитий, старечий голос вже здалеку
загомонів: „Ох, мені лишечко! Моя спина! Як
мені болить моя спина!”

Хаджі Едін зразу по голосу пізнав, що це їде
багатий купець Ахмет, найбільший під сонцем
скупердяга, що вже десять років терпів гостець
у спині, а жалувал видати й одного шеляга на
лікаря та ліки.

(Продовження на стор. 12-ій)

¹ каліф — володар магометанської країни.

² Аллах — мусульманська назва бога.

³ Едем — рай.

З ПРИГОД ХАДЖІ ЕДІНА

(Продовження зі стор. 11-ої)

Ось і починає наш мудрець приспівувати в мішку:

— Слава Аллахові! Як мені тут добре! Який чудовий бальзам спливає по моїй спині! Гей, як весело мені на душі!

Ілюстрація П. Холодного

— Гов, тшпру! — купець Ахмет спинив свого вслюка коло Хаджі Едіна, що сидів у мішку. „Що воно за диво?” — промовив. — „Сидить чоловік зав'язаний у мішку і мало зі шкіри не висакує, що йому добре.

— А, бо чудесний це мішок! — відізався мудрець. — Посидиш у ньому хвилинку-дві й найважча хвороба від тебе відступає. Я від п'яти років терпів на гостець у крижах, і найкращі лікарі не могли мені допомогти. А посидів часочок у цьому мішку й чую, що немов би ще раз на світ народився: гостець пропав, мов рукою відняв!

— Ох, добрий чоловіче! — залебедів скупердяга. — Змилуйся наді мною та пусти мене хоч на малу хвилину в цей чудесний мішок! Я так важко страждаю від ломання в спині, що й сказати тобі не сила, який страшний біль! Впусти мене, впусти мене, порятуй, бо гину!

Каже йому наш мудрець:

— Радий би порятувати тебе, мій милий приятелю, та це не мій мішок, а позичений в одного чародія. Я заплатив за позичку таляра, а тепер мушу мішок віддати. Та коли ти потрясеш кишеньку й витрясеш із неї таляра, тоді попрошу чародія, щоб і тебе впустив до мішка.

— Дам пів таляра, на бороду пророка клянусь, що більше не маю при душі! — божився старий скупар.

— Ні, за пів таляра шкода всякої балачки!

Навіть не пробуй мене розв'язувати, бо я тобі не вилізу з мішка.

— Добре, заплачу таляра, коли в тебе таке кам'яне серце, — простогнав Ахмет і кинувся розв'язувати мішок.

Виліз наш мудрець на божий світ, подивився на ясне сонце і зрадів у душі тихою радістю: „Є ще Аллах на небі! Не тільки з життям врятувався, але й таляра видувив із старого скнари! Дам того таляра якомусь бідакові!”

А до Ахмета каже:

— Лізь тепер, брате, у мішок і спасай своє здоров'я. Я тебе гарненько зав'яжу, а сам постережу твою скотину, щоб хто не вкрав.

Тим часом гайдуки перекопали пів цвинтаря, та жадного скарбу не знайшли. Втомлені, задихані, прибігають на те місце, де лишили мішок з Хаджі Едіном, і лають його на всі застави:

— Ех, ти, ледача шкуро! То ти нас так у дурні пошив?! Стривай же! Поки підеш на дно раків ловити, ми ще всиплемо тобі печеного бобу!

Вхопили добрі бучки та й давай лупцювати купця Ахмета, що сидів зав'язаний у мішку... А він у крик:

— Гвалт! Рятуйте! Що ж це за лікування? Я заплатив цілого таляра, а з мене душу випирають!

Тут гайдуки по голосі впізнали, що у мішку сидить хтось інший, не Хаджі Едін!

І. КЕР.

Бібліотека Юного Читача „Свшан-Зілля” видала минулого року гарну книжку — збірку легенд про Христа п. з. „Гарфа Леїлі”. Ця книжка повинна бути в бібліотеці кожної української дитини.

Легенди про Христа „Гарфа Леїлі” написала відома наша дитяча письменниця, Віра Лебедова. Дійсне її прізвище — Константина Малицька. Вона багато працювала для українського народу, а особливо для дітей. Писала оповідання, вірші, сценки, редагувала дитячий журнал „Дзвінок”, вчила в рідній школі дітей — головню у Львові.

Її легенди про Христа „Гарфа Леїлі” — це вже помертне видання. Хоч померла наша письменниця, але діти завжди пам'ятатимуть про неї і читатимуть її чудову книжку. У ній розкаже авторка про життя Ісуса Христа від народження в убогій стаєнці аж до самої смерти на хресті і світлого Воскресення.

Книжка велика і має багато ілюстрацій, різаних у дереві — дереворитів, що їх зробив мистець Ю. Кульчицький.

КУТОК розваг

ЛЯЛЬКОВИЙ ТЕАТР

Ви читали в попередній „Веселці” про вигадливого пластового новака Петрика. Сьогодні розкажу вам про ще одну його вигадку.

Оце забіг наш Петрик до таборової кухні і побачив привезену картоплю. Ухопив найбільшу картоплину — отаку „окату й носату”.

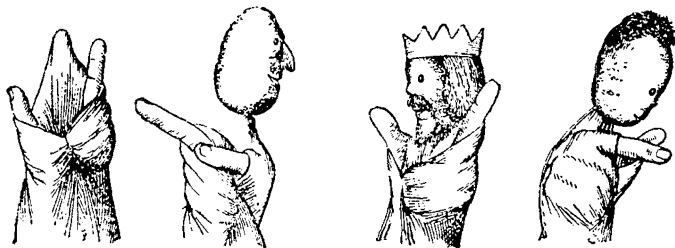
— Можна позичити? Я принесу назад, — сказав до дижурного і побіг.

Увечері сидять новачки за вечерею, аж знечев'я на край столу вискочило чудо-диво: маленький чоловічок. Вклонився вліво, вправо, кивнув головою, помахав рукою і грубим голосом, наче братчик-виховник, голосно каже: — Таборові смачного!

Новачки здива аж роти повідкривали.

Та здивування скоро проминуло і всі почали голосно сміятися. Виявилось, що чоловічок — це ніщо інше як... картоплина в руках Петрика. Він вирізав їй рота, намалював носа, очі, почепив вуса, настроїв з паперу капелюх — і чоловічок готовий! Потім видовбав унизу дірку, встромив туди свій вказівний палець, і так голова стала рухатися. Свою руку обгорнув хустинкою, великий і середній пальці встромив, наче руки, і з картоплини стала... жива лялька. Сам Петрик сховався під столом, а виставив на край столу тільки руку з лялькою і говорив за неї всякі веселі вигадки.

Аж до самої вечірньої молитви тільки й була мова про Петрикову вигадку!

Привітуйтеся як тримати ляльки на пальці.

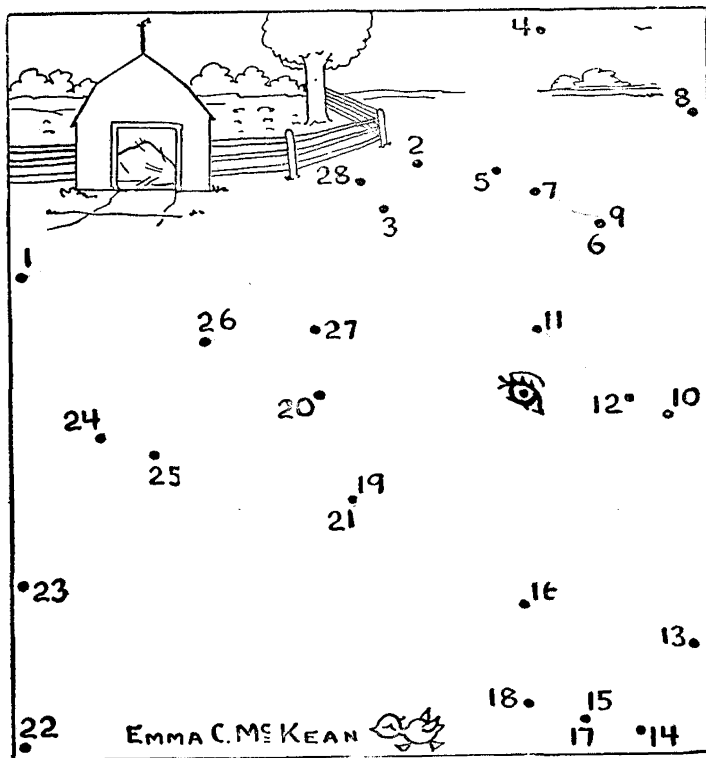
А тепер скажу вам, що Петрикова вигадка — це і є початок лялькового театру. Оце й хочу порадити вам влаштувати чи вдома чи в пластовій домівці чи в школі справжній ляльковий театр — із сценою, декораціями, світлом! Побачите, яка гарна й корисна розвага буде і вам і вашим гостям-глядачам!

Сьогодні розкажу вам, як зробити ляльку до такого театру — багато кращу, як з картоплини. Купіть плястеліни, завбільшки як півтора кулака. Покладіть у тепле місце, щоб зовсім зм'якла. А тоді ліпіть з неї голову (найкраще за готовим зразком якоїсь картини-портрета). Може зразу не вийде добре, але треба терпеливості, або найкраще — допомоги досланих та ще й з хистом до різьби-скульптури. Коли голова вже „вирізьблена”, по-

кладіть у холодне місце, щоб ствердла. Зваріть клей: на склянку води дві ложки житньої муки. Наріжте, або краще нарівніть багато кусників паперу з газети і торбинок. Придбайте круглий патичок на 4 інчі довжини, загрубшки як ваш вказівний палець. Насадіть голову на патик (наче на шию). Другий кінець устроміть у шийку пляшки, або в слоїк, щоб голова твердо стояла. Поставте голову перед собою на столі, намажте злегка вазеліною, або миляною піною, мачайте кусники паперу в клей (щоб добре з двох боків намокли) і наліплуйте на голову. Треба обліпити всю голову і пів інча патика довкола чотири рази: перший раз газетним, потім торбинковим папером, знову газетним і востаннє — торбинковим. Добре притискати папір патичком-сірником особливо на обличчі — очі, ніс, губи. Коли робота скінчена, поставте голову в тепле сухе місце на 2-3 дні. Коли голова висохне, переріжте її гострим ножом на половину (можна разом з плястеліною) від вуха до вуха. Виберіть плястеліну, а паперові половинки обклейте всередині клаптиками паперу 5-6 разів, щоб голова була міцнішою. Половинки треба склеїти звичайним каруком, добре намазавши краї, і потім обв'язати голову шнурком, щоб половинки і клей добре склеїлися. Можна склеїти половинки ще й пасочками паперу всередині і зверху голови. Тепер обличчя розмалюйте найкраще олійною фарбою. Зробіть волосся-перуку з волічки або шовкових ниток.

Івга Шугай

ЗНАЙДІТЬ ПОТВОРУ!

Чи можете відразу сказати, яка потвора переховується на цьому обійсті? Напевно ні! Якщо хочете її побачити, візьміть олівець і почніть з пункту ч. 1 тягнути безперервну лінію через пункт ч. 2, 3 і т. д., аж поки досягнете пункт ч. 28. Коли поруч одного пункту є два числа, вживіть цей пункт для обох чисел. Помалюйте потвору кольоровими олівцями, або крейдками.

Розгадаймо!

1. ВИБЕРІТЬ БУКВИ

Зі слів: досада, трон, горіх, корогва, корок, корба, сито, кучма — виберіть по одній букві так, щоб з кожного слова постало нове інше слово. З вибраних букв складається назва відомого в Галичині міста.

2. ХРЕСТИКІВКА

На місці хрестиків і рисок вставити букви, що дадуть слова:

X — — —	Небесне світило
✕ — — —	Старенька жінка
X — — —	Дрібні камінчики над річкою
X — — —	Гори, що ділять Європу й Азію
X — — —	Відділ війська

Початкові букви слів дадуть назву річки на Україні, яку проходили і оспівували Українські Січові Стрільці.

3. РЕБУС

Відчитайте слова відомої стрілецької пісні.

4. ЦІКАВЕ ПИТАННЯ

Недавно помер столітній дідусь; за все своє життя був у нього день народин тільки двадцять п'ять разів. Чи це можливе?

5. ЗАГАДКИ

Повзун повзе — гілки везе.

Часом запрошують, чекають,
А як прийде, всі втікають.

РОЗВ'ЯЗКИ ЗАГАДОК

Розв'язки загадок, розміщених у першому числі „Веселки”:

ХРЕСТИКІВКА: Річка на Україні — Ворскла. Країна в Європі — Іспанія. Мудрий цар у старовині — Соломон. Мешканець Півночі — ескімос. Нарід в Європі — литовці. Гуцульське місто — Коломия. Частина світу — Америка. Початкові букви слів дають слово — веселка.

ЯКИЙ ЦЕ РІГ?

Ви вгадали — це не ріг,
Тільки місто — Кривий Ріг.
І шукайте місто це
Над рікою Інгульцем.
Там родовища руди,
Пребагаті, хоч куди!
А з руди є той метал —
Найцінніша в світі сталь.

М. Петрів

ЯКІ ЦЕ СЛОВА? — Ілля, вік, ад, небо, фін, рів, ар, ніс, кат, око. Початкові букви дають ім'я і прізвище — Іван Франко.

ЯКІ ЦЕ РІКИ? — Сян, Дніпро, Дністер, Прут, Прип'ять.

ЩО ЦЕ? — Вітер.

ПИТАННЯ. — Відповідь: Гетьманську булаву тримає в Києві і досі гетьман Богдан Хмельницький — гляньте на світлинку його пам'ятника на Софійській площі в Києві.

ДИВО В АЛЬТАНЦІ: Всі ви напевно зразу визнали, що не жадне диво, а вітер перегортав сторінки книжки.

Льосування нагород: Як ми заповіли в першому числі „Веселки”, виказ учасників льосування нагород за добрі розв'язки загадок та виказ виграних нагород вмістимо у листопадовому числі журналіку. Реченець надсилення розв'язок до загадок із першого числа минув 15 жовтня ц. р.

Розв'язки загадок, поміщених у другому числі „Веселки” присилати до дня 15-го листопада ц. р. Хто правильно розв'яже всі загадки, візьме участь у льосуванні нагород. Виказ учасників льосування й виграних нагород помістимо в грудневому числі „Веселки”.

Заклик редакції „Веселки” до малих читачів, щоб писали про те, як їм сподобався журналіку і що в ньому хотіли б читати й бачити, не пройшов без відгуку. Редакція отримала багато листів від дітей. Кілька з них друкуємо:

Андрійко Шуль з Нью Йорку пише:

Дорога „Веселко”!

Дуже не люблю витягати своїх грошей з каси, бо

складаю їх на ковзани, але посилаю 1.76 дол. Дуже боюсь, що чомусь „Веселка” не прийде до мене другий раз.

У „Веселці” є чудовий вірш про князя Святослава. Вже вмію його напам'ять. „Кобзарева гостина” також дуже гарна. Не хочу тільки сумного закінчення, але з Тарасом Шевченком якось все сумно діється!

А найбільше люблю смішні вірші, казки про хлопців або ведмедиків.

Ще одне: чому „Веселка” не є така кольорова, як на небі?

Па, „Веселко”!

А ось листок Галі Сливинської з Дітройту:

Дорога „Веселко”!

Тато дав мені прочитати перше число „Веселки”. Я сама прочитала цілий журнал своєму малому братчикові. Нам дуже сподобався. Мені найбільше сподобалася сценічна картина „Кобзарева гостина”, „Козацька дитина” і легенда „Сила хреста”. Моєму братчикові сподобався „Тарасик Бульбасик” і „Богута-Багатир”. Ці дві речі Тато й я мусіли кілька разів йому прочитати. І взагалі ціле число дуже гарне. Я навчилася читати й писати по-українськи в школі українознавства. Я народилася у Львові, а мій братчик в Америці. Мені 10 років, братчикові 4 і пів. Пересилаю в цьому листі 2 дол. на передплату.

Відповідь Редакції:

Дорогі діти!

Тим разом „Веселка” засміялася всіма своїми кольорами не лише до Вас, але й до нас, її Редакції, й співробітників. Сталося це завдяки листам, що ми їх отримали від малих читачів. Ці листи — це найбільша нагорода, яку ми могли дістати за нашу працю.

Так само нас дуже зворушила жертвенність наших читачів.

Ця дитяча жертвенність доказує, що діти розуміють вагу свого журналика й хочуть спричинитися до його існування й росту.

Андрійко питає: „Чому „Веселка” не є така кольорова, як на небі?”

Нашим бажанням є дати Вам, Малі Читачі, кольоровий журнал. Хочемо також збільшити його об'єм і дати кращий папір. З цією метою впродовж місяця жовтня ц. р. ведеться кампанія за збірку фондів на „Веселку”. Хочемо придбати бодай 10,000 дол. на пресовий фонд. Тоді і зробимо журнал таким, яким бажали б бачити його Ви — читачі й ми — Видавництво, Редакція й Співробітники.

Тому закликаємо й Вас, Малі Читачі, до участі в збірці на пресовий фонд „Веселки”. Просіть своїх Батьків, Опікунів, Учителів, Виховників, щоб підтримали наші заходи, а самі підіть за прикладом Галі Сливинської й Андрійка Шуля. Спільними силами зробимо велике діло!

Вітаємо Вас

Редакція „Веселки”

В а с и л ь: Лесю, ходи з нами гратися!

Л е с ь: Не можу. Мушу допомогти батькові зробити моє шкільне завдання.

З ДИТЯЧОГО ЖИТТЯ

ТАБІР НОВАЧОК В ІСТ ЧЕТЕМ

Цього року в липні я була в таборі новачок в Іст Четем, Нью Йорк. Наш табір називався „Лісова Поляна”. Це був вишкільний табір. Ми вчилися в ньому новацьких уміlostей і складали проби. Нас було 160 новачок з Нью Йорку, Філадельфії, Нью Джерзі, Балтимор і інших місцевостей.

Новачки були поділені на три гнізда. Команданткою табору була

сестричка Е. Гойдиш. Ми її дуже любили, бо була до нас добра й дбала про нас. Їй допомагали інші сестрички. Ми мешкали в будинках і спали на ліжках. Мешканці кожної кімнати дбали про чистоту, бо найчистіша кімната діставала прапорець чистоти.

Лікар і медсестра дбали про наше здоров'я. Отець Піряк відправляв Службу Божу, сповідав нас і говорив нам про Бога.

Рано ми вставали о годині 7:30, прибирали кімнату й милися. Потім йшли на ранішню молитву й сніданок. Після того мали різні пластові зайняття. Ходили на прогулянки до лісу й пізнавали природу. По обіді була пів години тишина і ми мусіли спати. Увечорі ходили на вогник. Співали пісень, а сестрички розказували нам казки. Ми дуже любили вогники. Найкращий був вогник „Привіт, Україно, Тобі!” Ми писали тоді листи в Україну, палили їх у ватрі, щоб вітер заніс наш привіт у Рідний Край. Одного разу на вогник завітав гість з Європи, пластун-сеньйор А. Фіголь. Він привіз нам привіт від українських дітей з Німеччини. А ми через нього передали їм наш привіт. Під час тижня ошадности й доброго діла ми зібрали 70 дол. і передали їх дітям у Німеччині.

Молодші діти дістали новацькі хустини, старші склали новацьку пробу й новацьку обіцянку.

А найкраще згадуємо День Пластунки. Тоді приїхало багато батьків і гостей до табору. Ми співали пісень і виконували вправи. Гості оглядали нашу виставу. Всі речі зробили самі новачки. Там були вишивки, рисунки, зільники, маленька українська хата, українське село й пластовий табір.

Новачка „Незабудька”

„ВЕСЕЛКА”, ілюстрований журнал для української дитвори. Виходить 15-го кожного місяця при „Свободі”. Адреса Редакції й Адміністрації: „SVOBODA”, Р. О. Box 346, Jersey City 3, N. J. Редагує Колегія з членів Об'єднання Працівників Дитячої Літератури. Редакція застерігає собі право виправляти матеріали. Передруки нових творів і репродукції ілюстрацій, розміщених у „Веселці”, тільки за попередньою згодою Редакційної Колегії. Заголовок і заставки роботи М. Бутовича.

Сценарій і текст: Р. ЗАВАДОВИЧ. — Ілюстрації: М. ЛЕВИЦЬКИЙ.

І ЧАСТИНА: ДУБ — СКОРОЗРІСТ (Закінчення)

В БІБЛІОТЕКІ
І. С. КУЛИШ

Пішов Богута під дуба ночувати, а по дорозі зачипив нехотя ногою за вербу біля воріт та й вирвав її з корінням.

Третього дня Богута з лежанки підвівся і сів на свою хату, мов на сидло.

Мати виглянула, в вікно: — Звідки вітер такий, що моя хата тріщить?

— То не вітер, мамо, то я хочу знати, чи хата міцна. Бо я буду вас покидати, по широкій Україні мандрувати.

(Кінець першої частини)

Журнал
для
української
дитвори.

Рік I.

15-го листопада 1954

Ч. 3.

ХРИСТОС НА ПОЛІ

Усе вже зів'яло, заснуло,
Поля опустіли, померкли —
Зійди із хреста, наш Ісусе,
Піди на зимівлю до церкви.

Сніжинки Тебе тут засиплять,
І з півночі вітер остудить —
Ой, змерзнеш, Ісусику, ждучи,
Аж сонце це поле розбудить.

Просила б Тебе я до себе,
У хаті хоч мить відпочити,
Було б там над скринею добре,
Де Матінка Божа і квіти.

Та знаю — хреста Ти не кинеш.
Над полем триваєш повіки —
Не згасне над нами в недолі
Проміння Твоєї опіки!

Мирослав Петрів

„ЯК ЗНАВ РОСТИК”?

Багато українських письменників писало і пише для дітей — оповідання, казки, вірші. Видатна сучасна українська поетка, Оксана Лятуринська, теж обдаровує дітей гарними віршами. Саме тепер минає їй 50-річчя. Вона живе в Мінеаполісі і, хоч дуже хворіє, не забуває про дітей, — пише далі для них свої вірші. Привітайте, діти, разом з „Веселкою” нашу Поетесу — побажайте їй разом прийти до сил і здоров'я. Сьогодні містимо її вірші і одей уривок із оповідань-спогадів з часів дитинства Поетеси на рідній Волині (з книжки п. з. „Материнки”). Напишіть, як подобалося Вам це оповідання про Ростика, а одночасно — на адресу „Веселки” — привіт нашій дорогій Поетесі.

— Дивіться, мамин мазунчик знов збирається додому! — такими словами пані радникова після обіду звернулася до своїх дітей. А „мазунчик” справді зібрався, надягнув наплечник з книжками і сказав пані радниковій, що він уже йде.

Надворі було болото по вука. До дому п'ять верств*.

Але пані радникова чомусь не здержувала Ростика, і він подався впрост через греблю, де болота було найбільше. Там загрузали не тільки люди, але й коні. Одначе греблі не можна було обминути.

Інші діти скорше побігли на замкову вежу подивитися, що станеться з Ростиком, чи не загрузне десь?

За хвилину вони побачили внизу якийсь клубочок, що його можна було прийняти за Ростика. Ростикова біла кудлата шапчинка біліла здалека. Але не видно було білої хутряної лямівки кожуха.

Ростик чи не Ростик?

Той клубочок котився все далі й далі, зупинявся, чіплявся за верби, що росли обабіч греблі, і за деякий час цілком зупинився.

Як це дійсно Ростик, то він вліз у порядну халепу. Йому треба, щоб потрапити на дорогу додому, перейти на другий бік греблі. А це, очевидно, не можна зробити. Он загрузло там кілька возів з мішками й з людьми, і коні не можуть ані сюди, ані туди. Ростикові прийдеється повернутися.

Але що це? Клубочок лізе на дерево, з дерева скаче на хребти загрузлих коней, а відтіль на другий бік греблі. При цьому він ледве не скочується до озера, але вчасно хапається за стовбур.

Слава! Ростик уже на безпечному шляху.

Діти з вежі побачили на горбку за селом якусь крапку, яка все посувалася наперед.

* Верства — міра довжини.

Ілюстрація й вірш на першій сторінці:

Перед окупацією України більшовиками при українських дорогах, шляхах та на роздоріжжях стояли високі хрести з Розп'яттям. Від ранньої весни до пізньої осені вони були завітчані польовими й лісовими квітами. Перехожі знімали перед хрестом шапки і хрестилися, заносючи молитви до Всевишнього. — Ілюстрацію виконав М. Дмитренко.

Це напевно Ростик!

Славко, Злотка й Марка махали руками і тужно дивилися за Ростиком, що крапкою посувався все далі й далі, аж поки не щез.

За якусь годину-дві він буде вдома. А там мама, надвечір чай з гарячими маминими булочками. Ах, чом не прислали коней! Мабуть, як завжди: всі коні в роз'їзді. А тут так чекаєш тієї суботи, коли звільнишся на один день зі школи!

Дітей брав жаль на батька, маму й на цілий світ.

А чом би не зробити так, як зробив Ростик?

Колись уже так зробили. Так Марка втратила півчобіток, і до сьогоднішнього дня десь він там у болоті на греблі. А Злотка дістала коклюш і відлежувала. Славкові ще можна було б відважитися, та пані радникова після того нещасливого випадку не пускає. Яка несправедливість! Чому Ростикові можна, а іншим ні?

Однієї суботи, коли з дому знов не прислали коней, а Ростик знов збирався в путь, пані радникова взяла його до своїх кімнат на допит. За хистком випадково була Злотка і все почула.

— Скажи, Ростик, чому тебе завжди так тягне додому? — почала радничиха. — Чи тобі тут зле? Чи я не опікуюсь вами, як належить? Аджеж вам тут ліпше, ніж дома!

Ростик схилив голову і тихо відповів: — Там є мама!

Пані радникова прикусила губу: — Ах, так! Мама! А що, власне, ти хочеш від тієї мами?

Ростик ще більше нахилив голову і сказав, запинаючись: — Помогти мамі.

Пані радникова витріщила очі: — Що ж ти можеш допомогти?

А Ростик на це: — Ну, хоч щонебудь!

Пані вже не задержувала Ростика і, коли він вийшов, зідхнула: „Ах, чом я не маю такого сина!...”

Злотка вискочила з-за хистка, як опарена.

Боженьку, в той час, як вони всі — Славко, Марка та й вона, Злотка — тільки й думали про мамині булочки, Ростик перся через болото й сніг, щоб „помогти мамі хоч щонебудь!” Напевне мама про це нічого не знає. Траплялось же зчаста, що вона неуважно відштовхувала Ростика: „Не перешкоджай!” Та ж і як можна було б знати: діти тільки те й робили, що ждали того й того й то-

... , про ніщо інше й не думали. Але хто б міг сказати, що вони не любили маму?

І Злотці стала перед очима одна з багатьох субот, коли присилали коней, і всі діти могли їхати на неділю додому.

Скільки ж то було радості! Чим ближче під'їздили, тим більша радість наповняла груди.

З освітлених дверей вибігають домашні, і кожен хапає когось із дітей. Але всі діти хочуть попасти до мами, притулитися лицем до її лица, до її милої долоні.

На столі в маленькій теплій їдальні кипить самовар, стигнуть гарячі булочки. Мама, така радісна й ласкава, кожному наливає чаю, набирає конфітур. Діти галасливо виповнюють їдальню. В такі дні не стримає їх ні присутність батька, якого вони боялись, ні присутність чужих людей...

А що, власне, мама мала з приїзду дітей? Тільки більший клопіт!

Хто вставав у понеділок найраніше? — Мама!

Хто грів кожному панчішки та черевики? — Мама!

Хто вибігав так, як був, на мороз до санок, кутав ноги й руки дітей в кожущини, щоб „не дуло?“

Так! Ніхто з дітей про маму не думав, і навіть про це ніхто з дорослих їм нічого не говорив.

Але як знав Ростик?

КОЛИСКОВА

„Ходить сон коло вікон,
а дрімота коло плота...“
Народне

Люляй, люляй, сину!
Вкрию ніжки, плечі.
Тінь поклавши синю,
день схилився над вечір.

Ходять дрімки впарі,
місяць — під горою:
принесуть киптарик
з нитки дорогої.

Покладуть зненацька
точену кулю,
шаблю ще й козацьку...
Люляй, сину, люляй!

О. Лятуринська

Ілюстрація М. Вутовича

Бурцю очка зав'язали,
в ліжку й шафу поховались.
— Раз, два, три, чотири, п'ять! —
знак, що вже пора шукать.

Бурцьо, гратися охочий,
на чотири лапи скочив
і слідком, хапком, хапком
за Івасем і Юрком.

Юрця, що сховався у ліжку,
він стягнув умить за ніжку.
Враз метнувся по хаті знов —
Тут Івасика й знайшов.

Та прийшла черга ховатись
і на Бурця. — Шасть із хати
і під листя він чворкнув,
а сховати хвіст забув.

О. Лятуринська

ОГРАБОВАНИЙ РОЗБИЙНИК

Вовк якось украв телятко
й до берлогу з ним біжить.
Лев заглянув — навперейми
й видер здобич враз у мить.

Загарчало в вовчій горлі,
закипів у серці гнів:
„Адже це моє телятко!
Як загарбать ти посмів?“

За яким таківським правом?“ —
Лев у регіт: „За яким?“ —
За хижацьким, любий вовче,
та таки й бо за твоїм!“

Оксана Лятуринська
(За Езопом)

СТОРІНКИ СЛАВИ

З новішої історії України кожного року згадуємо велику подію, що сталася 1 листопада 1918 року, себто 36 років тому.

У цей день у столиці Західньої України, у давньому городі нашого князя Льва — Львові проголосили українці свою державу. Українське військо під командою полковника Дмитра Вітовського зайняло місто, перебрало силою владу від австрійців і вивісило на вежі ратуша український прапор.

Одночасно і в інших містах та селах Галицької землі українці перебрали владу в свої руки. Усюди запанувала радість — це ж довгождана воля вернулася знову!

Разом із святкуваннями 1-го листопада згадуємо тепер також великого українця, галицького Митрополита, князя Церкви, Андрея графа Шентицького. Він помер десять років тому, 1-го листопада.

Митрополит Андрей — це велика постать нашої історії. Він зробив дуже багато добра для українського народу — будував нові храми Божі, закладав школи, музеї, шпиталі, дбав про українську науку і мистецтво, висилав молодих українців на науку в чужі високі школи. Два рази відвідав американських українців і постарався про заснування для них єпископства в Філадельфії. Його називали також „царським в'язнем”, бо під час першої світової війни російська царська влада вивезла його зі Львова і держала два роки на засланні в Росії.

Слава про великого українського митрополита йшла по всій Європі.

А українські діти відвідували кожного року Митрополита в день Його іменин у місяці грудні і дякували за опіку над українською молоддю, дітьми, сиротами, хворими й бідними.

Пам'ять про великого Митрополита житиме вічно в українському народі.

У місяці листопаді вшановуємо теж 359 Героїв, що їх розстріляли большевики-москалі під містечком Базаром на Україні.

Ці герої — це українські вояки. Вони зібралися із зброєю в руках під командою генерала Юрка Тютюнника і рушили у похід на Україну, щоб визволити її з-під большевицького панування. Швидко й дуже холодна зима дуже перешкодила походіві, а большевики зібрали великі війська. Сили були нерівні. В часі боїв 359 наших борців попало у большевицький полон. Большевики на-

мовляли їх до себе на службу, але українські борці заявили, що воліють умерти, як служити ворогові. Оскаженілі москалі обставили безборонних героїв екорострілами і всіх розстріляли.

Вмирали наші воїни-герої із співом на устах — співали „Ще не вмерла Україна!”

Хоч загинули вони, але слава і пам'ять про них не загине ніколи.

Українські діти і молодь віддають разом з батьками свою пошану Героям Базару і молять Бога за спокій душ усіх українських Борців, що віддали своє життя за волю українського народу.

Ратуш у Львові з вежею, на якій уранці Першого Листопада 1918 р. замаяв гордо український прапор на знак, що це давнє українське місто короля Данила і його сина Льва знову повернулося до Української Держави.

ВОЯЦЬКИЙ ФОТОАЛЬБОМ

Вежі Львова

Ілюстрація В. Балаєса

ВІСІМНАДЦЯТОГО РОКУ ЛИСТОПАД

Пригадаймо: золотіла тиха осінь,
Застеляла жовтим листям княжий Львів,
Із війни йшли батьки, голодні й босі,
Їх обов'язок у рідне місто вів.

А як перший сірий ранок листопаду
Понад вежі простягнув своє крило,
Львів побачив українську, рідну владу,
Рідним прапором обвив своє чоло.

А цісарські учоранні ще жовніри
З синьо-жовтими стрічками на шапках,
З серцем, повним сонця, радості і віри,
Поспішали звідусіль під рідний стяг.

То були вони, герої славні наші,
Рідні наші то діди й батьки були,
Що життя своє і сили щогайкраці
В подарунок Батьківщині віддали.

Стільки років відлетіли журавлями!
Стільки років, наче ріки, відплили!
Але спомини лишилися між нами,
Наче сонце нам просвічують з імли.

І куди б нас не носила доля світом,
І куди б не гнала нас із рідних хат,
Нам залишиться священним заповітом
Вісімнадцятого року листопад.

Р. 3.

Улянка любить часто приглядатися фотографіям, що зібрані у великому, родинному альбомі; він лежить, прекрасно оправлений, на столику, в вітальні.

Особливо цікавлять її знімки з Рідного Краю.

Як закопається вона поміж ці фотографії, тоді вже її питанням немає кінця.

— Мамо, а це Львів?

— Так, дитинко, — відповідає мати, — це наш Львів. Твоє родинне місто. Ось вулиця і дім, у якому ми жили п'ятнадцять років... А там далі, бачиш, Високий Замок?

— Де ж той замок? Я бачу тільки гору.

— Отож на тій горі стояв колись-давно укріплений замок, а в ньому жили українські князі, що були володарями міста і всього князівства.

— Ага! А це мій дідो такий вояк!

— Так, твій дідо був старшина Української Галицької Армії і в листопаді 1918-го року воював із поляками за твоє рідне місто... Тут він і стоїть, з іншими старшинами, під Народним Домом.

— А яка на ньому уніформа? Українська?..

— Ні, австрійська. Тоді ще наше військо не мало своїх одностроїв і носило чужі.

— А дядько Микола має українську?

— Так, дядько Микола був Січовий Стрілець і бився з більшовиками за столицю України, Золотоверхий Київ.

— Він має таку шапку, як козаки носили?..

— Так. Бо ми всі — козацького роду...

В альбомі були ще фотографії інших вояків: ось Улянин тато і два молодші дядьки, Василь і Тарас, в одностроях Української Дивізії. Всі три росли, стрункі, однострої на них новенькі, з доброго сукна, дуже їм до лиця. Улянка дуже любить ці знімки, особливо ж батькову, бо вона — з усіх найкраща!

Та Улянка завжди дивувалася, як гляділа, бувало, на фото дядька Остапа, найменшого маминого брата, який не поїхав на еміграцію, а залишився вдома. Вона не раз чула, як у хаті говорили, що нібито й дядько Остап служив у якійсь армії, але чому ж тоді він так не по-вояцькому одягнений?.. Замість гарного, блискучого однострою з відзнаками — на ньому зношена, цивільна одежа, великі чоботи і кашкетка на голові, а озброєний тільки великою пістолем...

Улянка просила раз батька, щоб пояснив їй, чому дядько Остап так одягнений.

Батько пояснив їй загадку:

— Донечко моя, — сказав, — хоч на дядькові Остапові невоєвська одежа, але він найкращий вояк з нас усіх... Він — боєць Української Повстанської Армії.

ОСТАННІЙ З „БАЗАРЦІВ”

Ілюстрації С. Гординського

— І де той Грицько дівається? — сердито спитав батько. — Така вже пізня година, а його ще немає в хаті.

Мати оглянулася. Коли побачила, що батько справді сердитий, не відізвалася ні словечком.

Батько насуплено ходив по хаті і роздумував щось. Вогонь у печі палахкотів і голосно тріскали сухі дерева. За вікном гуляла хуртовина.

— Ну, та й зима цього року, зима! — обізва-лася мати. — Ще й грудня немає, а тут уже такі великі сніги й морози. Де ж хто таке пам’ятає? Якби не ті морози та сніги, то хто зна, чи не вда-лося б тим повстанцям Тютюнника пробитися че-рез большевицькі засідки.

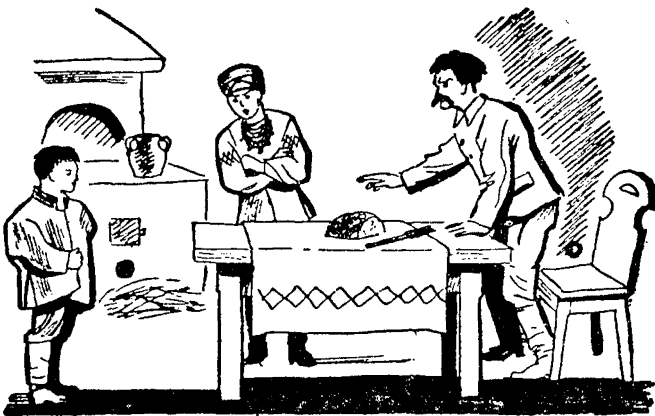
Зідхнула важко. Пригадала собі, що розпові-дали вчора сусіди. Усіх їх зігнали большевики си-ломіць придивлятися до розстрілу повстанців у Базарі. Бивели повстанців безборонних, побитих, з повідморожуваними ногами й руками. Всі йшли поважно й достойно. Ні один зойк не впав з їхніх уст, хоч рани пекли вогнем, а відморожені ноги ледве воліклися. Деякі навіть всміхалися гор-до. Большевики казали викопати велику, спільну братську могилу і над нею вбивали геройських повстанців скорострілами. Якийсь комісар обіцяв їм життя, як лише пристануть до большевиків. Та козаки-повстанці не погодилися. Вмирили гор-до з окликами „Слава Україні”, так, як пристало лицарям. Тому два дні назад...

Втерла сльозу, що покотилася по її обличчю. Пригадала собі покійних синів — Петра й Данила.

— А чи ти чула, — промовив батько, — що один з повстанців, ранений, вирвався уже з ями, де засипали їх большевики, і втік поміж народ. І не дали його люди назад большевикам. Хотіли його кати добити, але люди оборонили.

— Не дамо його, бо він уже з того світу вер-нувся!

Мати слухала й кивала жалібно головою.

Щось загупало в сінях... Відчинилися двері

і в хату ввійшов Гриць.

— Де ти плутався? — спитав гостро батько.

— Та я... — почав збентежено Грицько, — я... ходив лише в клуню...

— Та й аж так довго там барився? — недові-ряв батько. — От ти краще не крути, а кажи правду! — уже гукнув люто.

Грицько зам’явся і не знав, що казати.

— Кажи! — крикнула й мати від печі.

— Направду, був у клуні! — повторив уже твердо Гриць. — Але... ще з кимось!

Батько здивовано глянув і підійшов до нього.

— З ким? — питав, дивлячись у його великі сині очі.

— Але нікому не скажете?

— А це що таке!? — аж сплеснула долонями мати. Підійшла до Грицька й ухопила за руку. На руці була засохла кров.

— Кажи, що там таке? — вже м’якше промо-вив батько.

— Я привів учора ввечері в клуню одного ра-неного, що втік від большевиків. Ходив тепер до нього, бо ж він увесь день нічого не їв. Носив ї-сти. Він такий, тату, нещасний! — оповідав Гриць.

— А чому ж не в хату, а в клуню? — пита-ла мати.

— Бо ж я не знав, чи схочете його прийняти, коли його червоні шукали. Каже, що втік їм з могили.

У хаті стало тихо. Батько дивився на дрібну постать сина, що стояв перед ним.

— Веди мене до нього! — коротко сказав і на-кинув на плечі стару військову шинелю.

Грицько затягнув шапку і швидко побіг попе-реду. Мати стояла серед хати і, схрестивши руки, боязко дожидала їх. Щойно тепер пригадала собі, що сьогодні Грицько не хотів їсти обіду і вереду-вав. Казав собі приховати його на вечерю. Гля-нула в піч і не знайшла нічого. Значить, узяв, але не з’їв, поніс тамтому.

За добрих декілька хвилин повернулись вони назад. Батько вів під руку молодого, худорлявого чоловіка, що спирався на нього всією вагою тіла. Попереду йшов Гриць. Очі його горіли втіхою.

— Вони будуть у нас! — гукав уже з порога до матері. — В клуні таки дуже вже холодно.

Батько примістив раненого на лаві, а сам швидко подався на кінець села за старим дідом — знахарем.

Прийшов дід-знахар, оглянув рани й сказав:

— Рана в грудях тяжка, але ти молодий — вилижешся, а ті на руках нестрашні. Потому дід став прикладати якісь масті.

Ранений швидко заснув. Віддихав важко.

Грицько щохвилини підходив до нього і допитливо зазірав. Батько мовчки сидів кінець стола і, підперши голову, думав.

— Грицю, — промовив тихо до сина. — Ходи-но сюди.

Хлопець підійшов нечутно.

— Чи ти знаєш, хто він такий? — спитав батько.

— Та з наших повстанців, що то прийшли тут битися з більшовиками. Він мені казав. Привів їх отаман Тютюнник. Всі згинули, лише він один врятувався, вже з могили.

Ранений Артем швидко приходив до здоров'я. Вечорами саджав Гриця коло себе і розказував про своє життя, про бої українських борців з більшовиками, про славний Київ. Сині Грицеві очі горіли палким огнем, а серце у грудях тужило за великими боями з ворогом.

А коли сонце вже гріло й наливалися жита, Артем прощався з Грицевими батьками і хлопцем, дякував їм за рятунок, а Гриця цілував у голову і наминав:

— Не забудь, Грицю, що ти маєш бути українським вояком. Так, як твої брати — Петро й Данило!

Аж за село виводив його Гриць, а коли він ховався уже в золотих житах, кликнув за ним:

— Я не забуду, Артеме, не забуду! Ти ще прийдеш і разом будемо бити червоних!

Минули роки. Артем пішов на чужину. Коли почалася нова світова війна, вернувся на Україну, щоб боротися знову з більшовиками в рядах УПА — Української Повстанської Армії. І тут зустрівся з Грицем — з відважним, завзятим воїном. Рам'я об рами ішли в бої з північними наїзниками.

Володимир Бандурак

КОЗАЦЬКА ДИТИНА

Оповідання з козацької бувальщини

ТРЕТІЙ РОЗДІЛ

Пилипко очунав у сирівцях, зв'язаний на руках і ногах. Від татарського кулака в голові шуміло, мов у млині. Пилипко лежав на голій землі між іншими бранцями. Почав розглядатися: матері не було, батька теж не видно. Значить, їх розлучили кляті... Чи ж йому вже більше не побачити любої матусі, веселого батька? Він згадав оповідання дідуся про татарську й турецьку неволю. Вона гірша за смерть!.. Бранцями торгують, мов худобою, продають, міняють, замучують працею і голодом... Розлучають сім'ю, чоловіка з жінкою, батьків з дітьми... Все це враз, мов живе, згадалося хлопчині, і він став стиха хлипати.

— Не плач, синку! — потішав Пилипка якийсь старший чоловік, що лежав побіч. — Така вже, бач, наша доля! Але надії втрачати не треба. Може по дорозі татар перестрінуть козаки, тоді знов вернемося додому.

— Невже? Хіба це можливе? — спитав, аж

крикнув Пилипко. Йому здавалося, що вже ніяка сила татар не переможе.

Чолов'яга сумно посміхнувся: — Чи можливе? Можливе, синку, можливе. Так не раз бувало. Тут між татарами добрих вояків мало, яких три сотні, не більше... А решта — це дика зграя, ласа на грабунок. Якби так сотня-дві козаків засілась денебудь на переправі, тоді певно татарва не встояла б. Татарин страшний тоді, як голодний. А як він навантажений здобиччю, то стає неповоротний, мов слимак. Тоді легко його розбити. Я тільки боюся...

— Чого, дядечку?

— Чи ж знають про цей загін татарський козаки? Він міг непомітно прокрастися степом, а тоді пиши пропало!..

— А якби, дядечку, хтось із наших пробрався в степ і закликав козаків?

— Це було б дуже добре. Але як звідси вирватися? Ти бачиш, що відсіль і миша непомітно не прослизнить. Пильнують кляті, ой, пильнують

ють!... Кожному, синку, життя миле. Тут тільки один Бог допоможе!... Будьмо певні, що милосердний Бог не забуде й про нас грішних.

Сонце сідало за ліс спочивати. Було тихо. Притихли і бранці. Кожний думав про своє горе. Біля них сторожили татари з довгими списами. Пилипко став приглядатись до татар. Він бачив не раз татар, таки в своєму селі. То були татари-крамарі, спокійні, говірки. Пилипко їх не боявся. А оце вперше довелося хлопчині тремтіти перед хижими обличчями, обсмаленими в пожежах, червоними від крові... Це вони вбили його дорогого дідуся, а маму, батька і його пов'язали й кинули на голу землю...

— „Стривайте, кляті! — подумав собі Пилипко. — Пождіть же! Якщо Бог допоможе мені вирватись звідсіля і я підросту, то віддячу вам і за дідуся, і за батьків, і за всіх, за всіх!”

Пилипко пригадав собі розмову з сусідом і замислився. Так! Він це мусить зробити! Мусить! Хай діється Божа воля! Втече. Ще цієї ночі спробує втекти. Хай тільки настане ніч, все погасне, а тоді... Сторожу, може, якось вдасться перехитрити. А зловлять, так що ж? Крапця смерті, ніж неволя!

Від цих думок хлопчині на душі полегшало. Він ждав ночі. Татари розклали вогні й стали готувати вечерю. На майдані зарізали кілька волів і баранів. М'ясо настромлювали на рожни і пекли на вогні. Поживившись, попивали кисле

Ілюстрація М. Бутовича

кобиляче молоко, що його возили в шкіряних мішках. Бранцям кинули теж по шматку печеної баранини. Пилипко аж тепер почув страшний голод. Він зараз почав їсти. Ще ніколи ніщо не смакувало хлопчині так, як ця напівсира баранина.

Незабаром татари спали покотом на землі, поклавши під голову кульбаки¹. Тільки сторожа швendraли поміж вогнищами і пильно зорила за бранцями.

¹ кульбака — сідло.

(Продовження буде)

Роман Завадовиз

КОБЗАРЕВА ГОСТИНА

Сценічна картина з життя Т. Шевченка в 3-ох відслонах

ДРУГА ВІДСЛОНА

(Закінчення)

Голос Шевченка. Заждіть, діти, я зараз вернуся *(виходить з саду)*. А що таке? Не дай Бог якого нещастя!

Хазяйка. Дивіться! У вашій білизні оця дівчиниче знайшла якісь гроші. Натє їх, розв'я-зуйте!

Шевченко *(розв'язує)*. Оце чудасія! Звідки ж вони взялися? *(Ліжить півголосом)*. Це ж двадцять вісім карбованців!

Оришка *(хреститься)*. Господи, такі гроші!

Хазяйка. Та це, певно, таки ви самі заховали та й забули. Хустки ваші?

Шевченко. Мої.

Хазяйка. Ну, то й гроші ваші.

Оришка. Не бійтесь, я туди їх не поклала. Я й за цілий рік такого багатства не зароблю!

Шевченко *(все ще здивований)*. Цур йому пек! Що ж це за такі гроші, що я про них забув? Це хіба дурні гроші! Ні, не заплачу ними ні за

свою квартиру, ні за їжу! Цур їм! Пождіть, тіточко, ще два-три дні — мені пришлють гроші поштою. *(До Оришки)*. А тебе, чесна дівчино, теж обдарую по заслугі.

Оришка *(скромно)*. А я що? Знайшла та й віддала — от і все!

Шевченко. Ні, не все! Ти могла сховати собі всі гроші, і ніхто б не знав.

Оришка. Борони Господи! Покійні батькомати мене так не вчили.

Хазяйка. В моєї Оришки душа мов золото. Вона чесного роду, хоч бідного. Люблю її, як свою дитину.

Оришка. Піду до своєї роботи, бо ще пере-хвалите. *(Пішла до ганку, вертається)*. Ага! А оце в полотняній сорочці був лист. Була б випрала. *(Виймає з-за пазухи коверту і, подавши хазяй-ці, відходить)*.

Хазяйка. А чий же це лист? *(Дивиться на*

коверту і згортає). Тарас Григорович Шевченко. (вражено) Тарас Шевченко?

Шевченко (ніяково). Це... мій лист.

Хазяйка (опускає листа на землю). Ви... ви... Шев... Шевченко?

Шевченко. Ну, що ж! Коли на те пішло, то так воно і єсть! Я — Шевченко. (Підіймає листа і ховає в кишеню). Ну, годі! Вибачайте за турботу з тими... дурними грішми. Чи можна вже мені піти в садок?

Хазяйка (складає руки, мов до молитви). О ні, я заведу вас у свою світлицю і посаджу на покуті. Такого гостя в нас ще не було! (Вклоняється йому). Поздоровляю вас, Тарасе Григоровичу! Вами пишається вся наша Україна! Ви в нас велика людина, ви пророк! Вас не злякав ні цар, ні його жандарми. Ви стільки настраждалися за народ України, за нас усіх... (Хвартух до озей). Батьку рідний наш! (Хоче стати навколішки).

Шевченко (спиняє її). Не треба, не треба! Не присоромлюйте мене, землячко! Не батько я вам усім, а слуга. Така Божа воля! Бог розпалив у моїм серці вогонь любови. Бог поклав у мою душу силу правди. І любов і силу свою я віддав на службу спільній Матері нашій — любій Рідній Землі, Україні.

Хазяйка. Тарасе Григоровичу, дорогий! Ви так чудно й хороше говорите. Але ви в нас несподіваний, празничний гість. Я побіжу, скличу сусідів... весь Київ скличу, щоб поклонився вам.

Шевченко (кладає руку на її плече). Прошу вас, землячко, не скликайте нікого! Жандармські підглядачі скрізь волочаться — донесуть губернаторові, що я бунтую народ. Щоправда, я їх не боюся, але я зайшов у вашу хорошу Преварку не гостювати, а відпочити.

Хазяйка. Мушу вас послухати, дорогий гостю! Мушу, коли йнакше не можна!

Шевченко. Так, так, найкраще буде, як я раджу. А замість того я щось інше придумав.

Хазяйка (вклоняючись). Воля ваша, Тарасе Григоровичу!

Маруся і Степанко (вбігають і ловлять Шевченка за руки).

Маруся. А ми так довго ждемо! Дядечку, тепер уже ми вас не пустимо!

Степанко. Я без казки і їсти не буду і не захочу спати.

Шевченко (повеселішав). Добре, діти, зараз буде казка. А по казці й ковбаска. Казку з'їмо, ковбаскою зап'ємо, закусимо водою — кінець з бідою!

Всі (сміються).

Шевченко. Цитьте, ось я придумав, що зробимо. У мене в кишені двадцять вісім карбованців — забуті гроші. Щоб, бува, удруге не запропастились, мусимо їх витратити. Накушимо медяників, бубликів, цукорків, яблук, груш і спро-

симо дітей з усієї вулиці. Добре, друзі мої?

Маруся і Степанко (на радіощах підстрибують і плещуть в долоні). Добре, добре! Спросимо дітей!

Шевченко. А що ви скажете на це, тіточко? Чи дозволите?

Хазяйка. Чому б не дозволити? Для вас, Тарасе Григоровичу, всім серцем рада.

Шевченко. Ну, то гаразд. Спасибі вам! Зробимо це так: завтра неділя — вранці я піду в Київ. Як люди прийдуть з церкви і пополуднують, попросить Оришку, щоб оббігала весь куток і покликала дітей.

Хазяйка. А я запоряджу, щоб подвір'я посилали свіжою скошеною травою.

Шевченко. Спасибі вам!

Маруся. Ох, яка я рада! Як же мені діждати того завтра?

Степанко. Справді, так довго ждати!

Шевченко. Яюсь перебідуємо. А щоб час не довжився, вкоротимо його казкою. Ходімо в садок, ластів'ятка! (Маруся і Степанко виривають наперед і, пританцювуючи та припліскуючи в долоні, випереджають Шевченка. Пішли).

Хазяйка (сама, в піднесенні). Боже, це він!.. Наш Шевченко!.. (Рантовим рухом притискає книжку до серця).

— Заслона —

МАРУСЯ В ЛІСІ

Вже осінь... Пора на спочинок!

Зів'яли листки на горісі —

По що тут приходиш, дитино,

Чого ти шукаєш у лісі?

Гриби вже пішли десь далеко

На ніжках тоненьких та й пішки,

Дощем золотистим упали

З ліщини доспілі горішки.

Вертайся, Марусю, додому!

По гомонах, шумах веселих

Не чути тут співів, а тільки

Зів'ялого листячка шелест.

Мирослав Петрів

ДЕНЬ ПОДЯКИ

Кожного року в останній четвер листопада американці відзначають велике всенародне свято — День Подяки. У цей день в Божих храмах усіх віровизнань відправляють Богослуження. Народ дякує Всевишньому за всі ласки й благодаті, які Бог послав Америці. Зокрема люди дякують Богові за те, що дозволив щасливо закінчити жнива й зібрати всі земні плоди. У цей день при багато заставленому столі засідає вся родина, щоб спільно спожити дари Божі. Перед їх spoжиттям усі моляться й дякують Богові за його ласку, доброту й опіку. Улюбленою стравою на День Подяки є печений індик. Він став символом цього свята.

Паломники святкують перший День Подяки

Перший День Подяки відбувся в грудні 1621-го року. Його святкували американські паломники, перші поселенці, що прибули з Англії до Нового Світу. Після свого приїзду кораблем „Мейфлоуер” до місцевості „Плимутс Ракс” (Плимутські Скелі) у Масачусетс в грудні 1620-го року, паломники мали дуже тяжке життя. Зима була сувора. Поселенці не мали ані хат, ані одягу, ані харчів, ані ліків. Багато з них помирали. З весною вони почали управляти поле. Допомогали їм у тому індіанці, які прихильно ставилися до новоприбулих. Два індіанці — Самосет і Скванто, що вміли говорити по-англійськи, навчили колоністів полювати, ловити рибу та засівати зерно. Рік був урожайний. Були гарні жнива і восени поселенці зібрали багаті плоди. З великої радості вони вирішили величаво відсвяткувати День Подяки Богові за його ласку. При багато заставлених різними стравами столах засіли спільно палігристи й індіанці, які принесли на свято диких індиків. Після молитви й обіду відбулися перегони в бігу, ігри й забави. Свято тривало кілька днів.

З того часу кожного року американський народ святкує День Подяки.

Український народ на рідній землі також відзначає день подяки. Це — обжинки, що їх святкують українські хлібороби після закінчення жнив. Тому, що обжинки відбуваються у нас влітку, напишемо про них в літніх числах „Веселки”.

Леонид Полтава

Ілюстрація П. Холодного

Ви бачили й читали багато різних книжок, але кам'яної книги вам напевно ще не доводилося бачити. Її не знайдете навіть у найбільшій бібліотеці. Кам'яна книга лежить глибоко в землі.

Дуже-дуже давно жили в непрохідних лісах, в піщаних пустелях, в безкраїх степах величезні ящури та інші дивовижні тварини. Чи від пазурів хижака, чи своєю смертю — вони вмирали. На їх мертві тіла опало листя, лягали повалені бурєю дерева або сунулися хмари піску. Все більше й більше засипало ті тварини піском і землею. Цьому допомагали величезні повені, часті вибухи вулканів та землетруси, від яких розколювалася земля.

Минали довгі роки, цілі століття і тисячоліття. Чи через недостачу тепла, чи через якусь пошесну хворобу — старовинні дивні тварини гинули. За якийсь час від них не залишилося на землі й сліду. А люди за той час росли й розвивалися. Нарешті людина вже в наші часи довідалася, що не лише на землі, а й під землею є великі скарби: там лежить камінний вугілля, різні металеві руди і сіль, а підземними ріками тече дорожочінна нафта. Щоб добути ті скарби, треба копати землю.

Глибоко копаючи землю, люди й натрапили на кам'яну книгу. Ця книга не подібна до теперішніх паперових книг. Її сторінки — це здебільшого вугляні, вапнякові або кам'яні плити. На тих плитах люди побачили дивні знаки: то відбиток листка, то відбиток дивного черепа, а то й відбиток цілого скелету. Тоді вчені почали вивчати ці нерукотворні малюнки і зрозуміли, що це — закам'янілі відбитки стародавніх тварин і рослин, яких колись присипало листям, піском і землею.

Так ми дізналися, які тварини заселявали в глибоку давнину нашу землю. Були тоді й дрібні звірята, але були й велетенські розміром, мов теперішні будинки. Учені дали їм різні назви: іхтіозавр, бронтозавр, мамут та інші.

Не всі вміють читати кам'яну книгу, бо, щоб це вміти, треба багато вчитися. Її читають учені люди, палеонтологи. А читати її і дуже цікаво і корисно.

ІВАСИК У ШКОЛІ

Був у мами синочок Івасик. Як скінчив Івасик шість років, мама повели його до школи, ще й похвалили, що то розумний хлопець, бо вже навіть уміє трішки рахувати.

От учитель і питає: — Скажи мені, Івасю, скільки є два менше два.

— Не знаю, — відповідає широко Івась.

— А ти подумай, — заохочує вчитель. — Ти, наприклад, мав у кишені два центи, і раптом тих центів у тебе нема. Що ж там лишилось?

— Дірка! — каже Івась, зрадивши, що вже вміє рахувати.

Учитель в сміх, мама в сміх. Учитель сказав, що хлопець вміє думати, хоч по-своєму. З нього „будуть люди”. І що гадаєте? Івасик став не тільки пильним школяриком, але не раз і своїм товаришам давав смішні влучні відповіді. Раз питається його Михасик з першої лавки:

— Чи ти, Івасику, знаєш, чому риби не мають голосу?

— Знаю! — Не знаєш! — Знаю! — Не знаєш! — Знаю! — Не знаєш! — Певно, що знаю! — Ну, то скажи!

Тоді Івась, замість відповіді, каже: — Ану, всади голову в воду і спробуй говорити!

Іншим разом питається вчитель дітей:

— Хто з вас знає, звідки береться дощ?

Всі мовчать. За хвилину тихо відзивається Івасик: — Я знаю.

— Ну, то скажи, звідки береться дощ?

— З кісток моєї бабуні.

— Що? — учитель дивується, діти дивуються, а Івасик пояснює: — Я не раз чую, як мої бабуня говорять: „Ой-ой, чую сьогодні дощик в моїх кістках”. І справді, незабаром іде дощ...

Учитель сміється і каже: — Твоя бабуня має ревматизм!

Згодом пильний школяр Івасик усього навчився: і чому риби не мають голосу, і звідки береться дощик, і багато інших потрібних мудрощів. У старших класах він почав „гризти” навіть граматику і собі на ній зубів не поламав, хоч яка це тверда наука. Та раз так склалось, що Івасик занедужав і не був у школі в той час, коли вчитель навчав про розділові знаки: кому, двокрапку, риску тощо. Приходить

Івасик по недузі до школи, а вчитель диктує учням до зошитків таке речення:

— „До кімнати ввійшов Петро на голові мав капелюх на ногах нові чоботи в зубах люльку в очах веселий погляд”.

— А тепер, — каже, — поставте, діти, де треба, розділові знаки, щоб було зрозуміло.

„Овва! — думає собі Івасик. — Хіба ж це така велика штука?”

Довго не думавши, поставив кілька ком, і перший з усіх приніс учителеві на перевірку. Учитель почав читати так, як вимагали поставлені Івасиком розділові знаки, і вийшло таке:

— „До кімнати ввійшов Петро на голові, мав капелюх на ногах, нові чоботи в зубах, люльку в очах, веселий погляд”.

Шкільна заля затряслась від сміху, а Івасик зрозумів, що ставити розділові знаки не така легка штука, як йому здавалося. Але він забрався до науки і незабаром навчився того, чого не знав.

В ЗООПАРКУ

Розступіться, люди,
Іду на верблюді,
На ногатому,
На горбатому!

Я у цю хвилину
В Африці далекій,
Де нема рослини,
Де вітри і спека.
Не боюсь пантери,
Лева теж не страшно:
З кожною химерою*)
Битимусь відважно!

Тільки на верблюда
Сів я кривувато,
Тільки на верблюді
Трохи страшнувато!
Чую вже, що буду
Падати з верблюда,
Із ногатого,
Із горбатого!..

Змилюйтеся, люди,
Зсадіть із верблюда!

Леонид Полтава

*) химера — потвора.

ЯК ЧИСЛА СВАРИЛИСЯ І ЯК ВЕСЕЛИЛИСЯ

Ілюстрація П. Холодного

Зійшлися раз на дорозі 4 і 5 та й почали хвалитися. 4 говорило так:

— Я найславніше число. Подумай, є 4 сторони світу, кожна кімната має 4 стіни, кожна тварина має 4 ноги, а кожне авто має 4 колеса!

На те 5:

— Ні, я славніше! Кожна рука чи нога має по 5 пальців, і як люди журилися б, якби мали їх тільки по 4. Багато квіток мають по 5 листочків. І чи ж немає 5 частин світу?

Сварилися вони довго і вкінці почали битись. Під час бійки вони так переплуталися й помножилися, що з них зробилось 20. Та й тут між 2 і 0 почалась сварка. 2 хвалилося, що кожний патик має 2 кінці, кожна людина має 2 очей, картка паперу має 2 сторони, метелик 2 крильця, птах 2 ноги, а авто 2 ліхтарі.

Зате 0 говорило, що без нього багато чисел не може обійтись: ані 10, ані 100, а 2 без нього буде тільки 2, а не 20, і що без нього не можна написати таких чисел, як 408, чи 510.

Вони могли ще довго сперечатися, але зустріли по дорозі 1. Отож 1 сказало їм:

— Я буду йти між вами, бо, якщо стану за вами, то будемо означати тільки 201, як стану спереду, то буде з нас 120, але як стану всередині, будемо творити 210.

Далі 1 говорило, що воно також потрібне число, бо з 1 починаються всі інші числа. Все живе має 1 ніс і 1 уста та ще й 1 голову. На світі є тільки одна найвища гора, один найвищий будинок і один найшвидший корабель. Проте тим не треба чванитись, бо всі числа однаково важливі. Ось, хоч би таке 3. Побожні люди по три рази хрестяться, дитячі ровери мають по три колеса, а в школі тричі на рік є перерви в навчанні: на Різдво, на Великдень і на літо.

Так розмовляючи, вони зайшли до хатки, де мешкало симпатичне число 7. Хоч 7 днів у тижні, хоч сузір'я Великий Віз має 7 зірок, а в казках багато подій відбуваються за 7 горами й 7 морями, число 7 було зовсім не горде.

7 зраділо, що до нього прийшли нові гості, хоч і так в його хаті вже були 6 і 9. Число 8 не могло прийти, бо стягнуло свій пасок так, що почало виглядати, як 2 коліщатка. 6 мало дуже добрий настрій і ставало догори ногами та прикидалося, що воно 9. А 9 не ображалось, тільки широко сміялося.

Там добре їли й пили, але зле зробили, що нас до товариства не запросили.

ПТАШЕЧКА

Івасик пташечку зловив,
Щасливий вбіг у хату:
— Який же гарний, ах, який,
Дивись, дивися, тату!

А батько глянув у кулак,
Покивав головою:
— А що було би, якби так
Зробив хто із тобою?

Життя на волі для усіх
Над все дорожче, сину!
Івасик вибіг на поріг
І випустив пташину.

Богдан Лепкий

Важке питання

Один хлопчик розповідав своїй мамі:

— Сьогодні вчителька в школі поставила нам дуже важке питання.

— Яке ж то було питання? — спитала мама.

— Учителька запитала, хто з нас розбив у клясі шибку.

КУТОК розваг

ЛЯЛЬКОВИЙ ТЕАТР

У попередній „Веселки” ми розказували, як робити голову ляльки. Коли голова готова, робимо руки. Руки можна робити так само, як голову — з паперової маси, або пошити з полотна рукавички і напхати ватою. Можна зробити теж кістяк з дротиків і одягти на нього найкраще суконні рукавиці. Такі дротяні руки зробити найважче, але зате їх легко вигинати — лялька може ними тримати перо й писати, грати на скрипці, прясти, шити і таке інше. Коли руки готові, треба зробити дві рурочки з картону — одну величиною на великий палець, другу

на середній або мізинний палець ляльководи. Рурочки прикріпити до зроблених рук і в цей спосіб продовжити руки ляльки (дивіться на рисунки). Руки треба розмалювати тим самим кольором, що й обличчя ляльки.

Ноги робити найкраще з матерії. Викросні з матерії ноги треба зшити і випхати ватою. Коліна треба прошити нитками, щоб ноги згиналися. Коли лялька має бути в коротких штаних, або суконочці, тоді треба зробити ноги від стопи до колін з паперової маси. Решту ніг зробити з матерії, скрученої в рурочку і випханої ватою. Ноги фарбують таким кольором, як обличчя й руки.

Голова, руки й ноги готові, а наша рука це й тіло — корпус ляльки. Кладемо нашу руку на матерію, відмірюємо її від великого пальця до ліктя і викроюємо, наче сорочинку з вирізом на шию. Голову ляльки прикріплюємо нитками до вирізу для шиї, руки до рукавів, а ноги пришиваємо до сорочинки спереду. Сорочинка мусить бути широка, щоб ляльковод міг вільно рухати в ній рукою.

Далі пишемо одягу для ляльки, — так, як для звичайної ляльки-іграшки. Одяга мусить бути широка, як і сорочка. Капелюх можна робити з картону і обшивати матерією. Черевики й чобітки можна шити із старих шкіряних рукавичок, плястику, церати.

Коли хочемо робити ляльку-звіра (ведмедя, лиса і т. д.), то пишемо з матерії звірячий козушок. Частко звірів одягаємо теж в одягу.

Ляльку можна вдосконалювати. Вона може рухати устами, моргати бровами, плакати, курити люльку. Як вдосконалювати ляльку, про це треба більше говорити. Хто зацікавлений, хай напише до „Веселки”, а ми вишлемо листом пояснення.

Коли лялька готова, треба вміти нею рухати-грати. Одягаємо її на руку і вправляємо рухи ляльки тільки з піднесеною рукою вище нашої голови. Треба вважати, щоб рурочки від голови і рук ляльки добре трималися на наших пальцях.

Вправи головою робимо, нагинаючи наш вказівний палець (на якому „сидить” голова ляльки) вліво, вправо і вперед. Руками ляльки вправляємо, нагинаючи їх як найбільше вниз, — беремо ними різні предмети, переносимо, ставимо. Мусимо вправляти і всім тілом ляльки, себто нашою рукою. Коли лялька ходить, треба нашу руку то трішки підносити, то трішки спускати. Уміти володіти лялькою — передумова успіху її гри.

Недавно появилися в крамницях готові ляльки для лялькового театру з гумовими головами. Тільки біда, що обличчя в них готові, а не такі, які ми хочемо. Все ж деякі можна переробити для наших потреб — наприклад, на козаків, бандуристів і т. п.

У чергових числах видрукуємо окрему сценку-казку для лялькового театру і поради, як будувати театр і сцену. А може маєте сценічну картину п. з. „Гусеня” (вийшла 1947 р. в Німеччині) — це й є картинка для постанови в ляльковому театрі. Спробуйте зробити ляльки до неї і вивести цю сценку хоч би в дверях у пластовій домівці. Двері закрити котарами, ззаду дати тло з матерії і — сцена на початок готова.

Коли треба буде вам порад і пояснень — пишіть до „Веселки”.

Івга Шугай

В бібліотеці для дітей і молоді „Свшан-зілля” появилася дуже гарна й цікава книжка п. з. „Меч і книга”. Це — збірка історичних оповідань, що їх написав Володимир Барагура, а прикрасив багатьма чудовими картинками мистець, Петро Андрусів. У цій книжці розказується про давні події в Україні — про славі бої і про вчених монахів та школи у Києві, про юних хлопців-героїв, а далі про дитинство наших великих письменників — Тараса Шевченка, Івана Франка і Лесі Українки. Велика частина оповідань написана так легко, що й молодші діти можуть їх читати чи слухати.

Коли не маєте ще цієї вартісної й цікавої книжки в своїй дитячій скарбниці-бібліотеці, то просіть батечків, щоб її вам купили саме тепер, коли починаються довгі осінні й зимові вечори. А може св. Миколай принесе вам у грудні „Меч і книгу”, та й багато інших книжечок?

ЗАГАДКА

На світ разом народились
І ніколи не різнились,
Одинакові на вид.
Одна другу доглядає,
Одна другу обмиває,
Так, як добрим сестрам слід.
Де одна, там друга буде,

І усюди добрі люди
Звикли бачить їх обох;
Як одна чого не вдіє,
Зараз друга підоспіє —
І пороблять діло вдвох.

Леонід Глібів.

УКРАЇНСЬКІ НАРОДНІ ЗАГАДКИ

1. Без вікон, без дверей — повна хата людей.
2. Два кінці, два кільці, посередині цвях.
3. Брат з братом через дорогу живуть, а один одного не бачить.
4. Поле біле, а чорне насіння, хто не вміє, той не посіє.
5. Не їсть, не п'є, а ходить і б'є.
6. Без обручів, без дна, повна бочка вина.

ЩО ЦЕ?

1.

Не риба, а плава на хвилях прозорих,
Як схоче — пірнає глибоко у море.
Він здалека бачить чужі кораблі
І боронить кордони своєї землі.

Ніна Бурик

ЩО ЦЕ?

2.

Біле поле, чорні квіти,
Люблять їх збирати діти,
Хто квіток тих назбирає,
Той новин багато знає.

Ніна Бурик

ЗАГАДКОВІ СЛОВА

1. ТЮТЮРКО ЮННИК
2. ВІТОВИЙ ДМИТОРСЬК

Переставте в цих словах букви й склади так, щоб вийшли імена й прізвища двох українських полководців, що їх з пошаною згадуємо в листопаді.

ХРЕСТИКІВКА

1. Х	—	—	—	—	Рід човна
2. Х	—	—	—	—	Нарід пустині
3. Х	—	—	—	—	Великий дощ
4. Х	—	—	—	—	Гори в Європі
5. Х	—	—	—	—	Знижка ціни

Букви на місці хрестиків дадуть назву місцевості, що її згадуємо в місяці листопаді.

3. МАГІЧНИЙ КВАДРАТ

Р	П	—	—
Г	С	К	А
—	—	—	—
—	—	—	—

Ім'я князя

Високе місце

Цар птахів

Рільничий знаряд

РОЗВ'ЯЗКИ ЗАГАДОК

Розв'язки загадок, вміщених у другому числі „Веселки“:

1. **ВИБЕРІТЬ БУКВИ:** Після вибрання букв зробилися такі нові слова: осада, тон, гріх, корова, крок, кора, сто, кума. Вибрані букви дають назву — **Д р о г о б и ч**.

2. **ХРЕСТИКІВКА:** Небесне світило — зоря. Старенька жінка — баба. Дрібні камінчики над рікою — ринь. Гори, що ділять Європу і Азію — Урал. Відділ війська — чота. Початкові букви дають назву річки — **З б р у ч**.

3. **РЕБУС:** Іде січове військо в боротьбу криваву.

4. **ВІДПОВІДЬ НА ЦІКАВЕ ПИТАННЯ.** Дідусь народився 29 лютого. День своїх народин міг він святкувати тільки щочотири роки. (Місяць лютий має 28 днів, а тільки щочотири роки має 29 днів).

5. **ЗАГАДКИ:** Їжак, Дощ.

ПОЗА КОНКУРСОМ: Природничка загадка — Які це листки? 1) Калина. 2) Береза. 3) Дуб. 4) Тополя. 5) Акація. 6) Верба. 7) Каштан. 8) Бузок. 9) Клен.

ВИСЛІД ЛЬОСУВАННЯ НАГОРОД ЗА ДОБРІ РОЗВ'ЯЗКИ ЗАГАДОК із першого числа „Веселки“: розв'язки загадок прислали 41 дітей. Правильні розв'язки прислали такі діти: Л. Андрусяк, Л. Благуца, Н. Бутович, Р. Гарасимів, Я. Бубляниця, М. Заремба, Я. Кінах, І. Коваль, Р. Когут, Л. Кузів, Р. Левицький, Х. Маланій, Н. Миколаєвич, Г. Мотченко, П'ята класа школи українознавства в Шікаго, К. Сенік, Г. Сливинська, М. Чолій. У висліді льосування нагороду отримали: Л. Андрусяк, Х. Маланій і П'ята класа школи українознавства при парафії св. Миколая в Шікаго. На нагороду призначено віршовану поему Р. Роляника „Хлопці з зеленого бору“.

Як ми заповіли, виказ учасників льосування нагород за добрі розв'язки загадок з другого числа „Веселки“ та виказ виграних нагород вмістимо у грудневому числі журналу. Реченець надсилання розв'язок із другого числа минув 15 листопада ц. р.

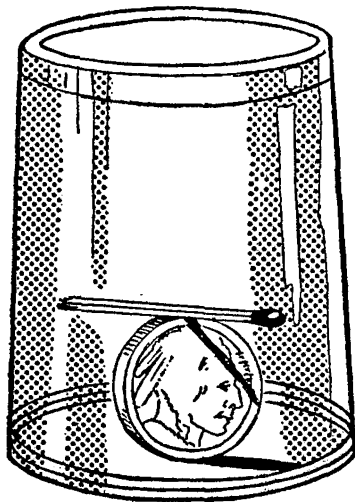
Розв'язки загадок, вміщених у третьому числі „Веселки“, прислати до 15-го грудня ц. р. Хто правильно розв'яже всі загадки, візьме участь у льосуванні нагород. Виказ учасників льосування й виграних нагород вмістимо в січневому числі „Веселки“.

З ДИТЯЧОГО ЖИТТЯ

Діти всіх українських шкіл у Торонто, Канада, взяли участь у святі Рідної Школи, яке відбулося 20-го червня ц. р. — На фото: група танцюристок, які виконали національні танки на тому святі. Це школярки Рідної Школи при Українському Народному Домі. — Перший ряд зліва направо: Марійка Корнило, Богданна Матла, Франя Кохан. — Другий ряд: Міля Федорович, Сандра Тітик, Доля Тимочко, Магда Фіс.

МАГІЧНА ШТУКА

Поставте монету так, щоб трималася на своїм беріжку, а на верху покладіть паперовий сірник так, як показано на ілюстрації. Накрийте це чистою, сухою склянкою.

Тепер запитайте присутніх, чи хтось із них знає, як скинути сірник із монети, не рухаючи ні склянки, ні стола, ні скатерти.

Ось як можна це зробити: чешіть своє волосся ебонітовим гребенем так довго, поки він наелектризується. Тоді потримайте його близько склянки, і сірник упаде.

АКУРАТНИЙ ГРИЦЬКО

Мама дала Грицькові два доляри, щоб купив за один цукру, а за другий — шинки.

Грицько за хвилину повернувся голіруч.

— Що сталося, Грицю? — спитали мама. — Може загубив гроші?

— Ні, мамо, не загубив, але доляри помішалися, і я тепер не знаю, за котрий купити цукру, а за котрий — шинки.

„ВЕСЕЛКА” І ЧИТАЧІ

Редакція „Веселки” отримала від дітей-читачів журналу кілька десятків листів.

Всі читачі однозгідно стверджують, що „Веселка” їм „дуже сподобалася”, що вони її „дуже люблять” та „нетерпеливо дожидають нового числа”. Усім дітям сподобався найбільше „Вогута-Багатир”. Молодшим дітям припав дуже до вподоби „Тарасик-Бульбасик”, „Мишка Пікі”, „Казка про трьох цуценят”. Молодші читачі бажають собі побільше казок про ведмедиків, зайчиків, котиків і псиків...

Зате старші діти хвалять історичні оповідання, розповіді з життя великих і славних людей, та статейки з різних ділянок знання. Багато дітей вивчають віршики напам'ять. Велика кількість присланих розгадок свідчить, що дітям припав до вподоби розваговий матеріал.

Якою хотіли б діти бачити „Веселку”? Спільним бажанням усіх є, щоб вона була на кращому папері та кольорова.

З листів бачимо, що всі діти вміють читати й писати по-українськи. Учаться або в рідних школах, або на курсах українознавства, або вчать їх батьки вдома. Багато дітей мають власні бібліотеки.

Гарно свідчить про дітей, що вони „потрапляють своїми свинками” й шлють датки на пресовий фонд „Веселки”. Це — доказ їх розуміння справи рідного журналу.

Видавництво й Редакція „Веселки” роблять зусилля, щоб піти назустріч бажанням дітей.

До побачення в наступному числі!

Редакція „Веселки”

Думаємо, що всі читачі „Веселки” підпишуться під тим ЛИСТОМ ДО СВ. МИКОЛАЯ

Святий Миколаю!

Прийди до нас з раю

І з собою забори

Щонайкращі дари.

А що наймиліше нам,

То напевно знаєш сам —

Ти, дідусю, добрий будь

І одного не забудь:

Книжечок багато,

Щоб читати в свято.

Тарасик Бульбасик

„ВЕСЕЛКА”, ілюстрований журнал для української дівчачи. Виходить 15-го кожного місяця при „Свободі”. Адреса Редакції й Адміністрації: „SVOBODA”, Р. О. Box 346, Jersey City 3, N. J. Педагог Колегія з членів Об'єднання Працівників Дитячої Літератури. Редакція застерігає собі право виправляти матеріали. Передруки нових творів і репродукції ілюстрацій, вміщених у „Веселці”, тільки за попередньою згодою Редакційної Колегії. Заголовок і розділові заставки роботи М. Бутовича.

Сценарій і текст: Р. ЗАВАДОВИЧ. — Ілюстрації: М. ЛЕВИЦЬКИЙ.

II ЧАСТИНА: КРИЛАТЕ ЛОША

В БІБЛІОТЕКИ
ЛіО. ЧМОЛІ

Підняв Богута хату разом з матір'ю на плечі та й переніс у село.

„Прийміть, добрі люди, мою неньку до громади! Як вернуся, велике спасибі вам скажу“.

Узяв Богута в одну руку соху, а в другу борону, степ заорав і заволочив: „Це буде, мамо, ваше поле!“

Потім покритив на порох жорновий камінь і засіяв оранину: „Камінь, що молот пшеницю, сам став мов пшениця. Це буде, мамо, ваш хліб“.

(Продовження буде)

*Журнал
для
української
дитвори.*

Рік I.

14-го грудня 1954

Ч. 4.

СВЯТИЙ ГІСТЬ

Слухає Петрик, слухає Оля,
Чи не гуркоче літак з-над поля,
Чи над їх домом не пролітає
Із святим гостем, із Миколаєм.
„Петрику, чуєш? Петрику, цить!
Ніби гуркоче... ніби летить...
О, коло нашого дому затих...
Слухай, скрипить попід вікнами сніг!..”

Слухає Лесик, слухає Галя,
Чи не лунають дзвіночки здаля,
Чи біле авто не заїжджає
Із святим гостем, із Миколаєм.
„Лесику, чуєш? Лесику, цить!
Там, за дверима, щось шелестить!
Може, по сходах ангел іде...
Може, на клямку ручку кладе...”

Діти чекають — і срібні мрії
Тихо лягають на сонні вії —
Діти послули — не чує Галя,
Що залунали дзвіночки здаля.
Діти не чують, діти вже сплять,
Тихо над ними зірки мерехтять —
З неба гостинці на ліжечка край
Тихо складає Святий Миколай.

Ілюстрація Л. Гуцалюка

М. Маморський

СВЯТИЙ МИКОЛАЙ ЧУДОТВОРЕЦЬ

(Спогад з дитинства)

Було це 1920 року. Маленькою дівчинкою я приїхала з мамою до свого діда священика у великому селі на Волині. Був теплий весняний день. Я сиділа на сходах великої веранди і дивилася в сад. Нараз задудніла земля під копитами коней і на подвір'я ввігналися ватага страшних людей. Були неголені, брудні, босі, в полотняній одежі, і в кожного гранати, пістоля й рушниця.

Я злякалася і з плачем побігла шукати маму. По хаті безпорадно метушилися мої тітки: — Большевики! Большевики!

Ніхто не знав, що робити. Тікати не було куди й коли.

Большевики вбігли в хату. За мить на подвір'ї стояв близько фіртки, прив'язаний большевиками до коня, мій дід — священик.

Ми всі стояли на веранді німі й не порушні. Ніхто з нас вже не плакав, не голосив. Навіть ми, діти, мовчали, не питалися, чому, куди й чого ведуть дідуня. Всі відчували, що смерть недалеко.

У дверях з'явилася бабуня. Вона піднесла понад наші голови невеличкий образ Святого Миколая Чудотворця і тихо шептала:

— Святителю Миколаю Чудотворче, помилуй нас! Святителю Миколаю Чудотворче, помилуй нас! — Вона безупинно проказувала ці слова молитви, благословляючи образом здалека дідуня. Він стояв мовчки, великі сірі його очі дивилися спокійно, а сонце осяювало його голову.

Минали важкі хвилини тривоги й чекання якогось чудесного рятунку.

Раптом знову задудніла земля під копитами коней. На подвір'я в'їхав відділ українського війська — козаків. Почався бій. Тітка швидко вхопила мене і забрала у льох.

Коли все стихло, домашні зібралися на вечерю за довгим столом. Там, на своєму місці під образом Святого Миколая, сидів, як завжди, мій дідунь із своїм добрим, ласкавим усміхом на обличчі.

Ієга Шугай

УЧІМОСЯ

Давно вже літечко пройшло,
доволі бігати, гуляти...
Садок снігами замело!
Тепер учімося читати,
щоб нам не соромно було
себе на люди показати.

О. Олесь

НА „ЛЕТЮЧІЙ ТАРИЛЦІ“

Пора спати. Дзюбко і Ясочка бажають мамі „на добраніч“ і лягають у свої ліжечка. Мама накрила їх, поцілувала і пішла в свою спальню.

Не спиться дітям. Цієї ночі ходитиме святий Миколай.

— „Приїде до нас, чи ні? — думає Дзюбко. — А як приїде, то що принесе? Цікаво, чим приїде на нашу вулицю.“

В домі затихло. Допевнившись, що всі вже сплять, Дзюбко встає і скрадається до фронтової кімнати.

— Дзюбку, ти куди? — несеться за ним Ясоччин шепіт.

— Хочу бачити, чим приїде святий Миколай, — відповідає шепотом братчик.

— І я хочу! — заявляє Ясочка. Обоє стоять коло середнього вікна у фронтовій і дивляться вниз.

Ліворуч — безконечна вулиця. Праворуч — те саме. Над вулицею стрункі ряди ламп, мов напизані на нитку коралики. Неонові написи блимають біло, синьо, жовто, зелено. Місто не спить, не має часу. Воно гуркоче, шумить, клекотить. Авта, автобуси, таксівки, вантажні автомобілі... Зупиняються на перехрестях перед грізним червоним оком, постоять і, як розплющиться зелене око, знову мчаться вперед.

Якось таксівка зупинилася біля пішоходу.

— Може то святий Миколай? — шепче Ясочка. З авта вийшов сусід, містер Джан, і пішов до свого дому. За хвилину на тому боці вулиці спинився вантажний автомобіль.

— Може то він? — каже Дзюбко. — Святий Миколай повинен мати площадку, бо де ж примістить стільки подарунків?

Але автомобіль захарчав, ніби глумливо засміявся, і важко покотився в бічну вулицю.

— Може він приїде підземкою? — піддає думку Ясочка і звертає погляд на ріг вулиці, де видно рясно освітлені сходи вниз.

— Підземкою приїде хіба чортик! — каже Дзюбко. — Але що нас чортик обходить?

Все таки і він з надією дивиться на сходи підземки, по яких зі стації виходять якісь люди.

Над містом летить літак, мов химерна зірка, що то засвічується, то гасне.

— Чуєш? Гуркоче! — каже Дзюбко, показуючи на літака. — Може він там?

Літак полетів на недалекий летунський майдан. За кілька хвилин від сторони майдану їде великий червоний автобус. Діти вп'ялися в ньо-

ПРИЙШЛА ЗИМА

Учора вітер лютував
І всюди гамір був та свист:
Учора вітер обірвав
З дерев останній лист.

Тепер стоять вони сумні,
Такі зажурені стоять...
Укрив їх сніг, холодний сніг —
Від верховіть до п'ят...

Бо сніг весь світ позамітав —
Ніде ні стежечки нема...
Минула осінь золота,
Прийшла до нас зима.

А з нею Дід — старий-старий
Мороз у білій бороді:
Пройшов він кручі і яри,
І пагорби круті.

Прийшов, у вікна загукав
(Він ходить скрізь і без стежок):
„А хто ще, хто не змайстрував
На зиму саночок?“

О. Кобець

го очима. О! Стає на зупинці! Висідає якийсь дідусь!..

— Може...

Дідусь пішов геть, а автобус поїхав. Неонові світла безперестань кліпають, ніби посміхаються з Дзюбка і Ясочки. Минає час. Вулиця гуде. Авта, люди, сирени... А святого Миколая нема...

Трохи засумовані вертаються діти до своєї спальні навшпиньках, щоб не збудити тата-мами. Тихенько всуваються під свої покривала і... натрапляють на якісь тверді гранчасті предмети.

Яка несподіванка! Вмикається світло. Оклики радості. Зі своєї спальні біжить усміхнена мама, щоб також побачити дарунки від святого Миколая. Діти сяють від щастя. Вже й простили святому, що не дався побачити.

— Але чим він до нас дістався? — дивується Ясочка, пригортаючи до себе велику ясноволосу лялю в вишиваній сорочечці. — Ми ж так пильнували...

— Еге! — каже Дзюбко, розглядаючи кольорові обкладинки чудових книжечок з казками. — Ми пильнували авт, автобусів, залізниць, літаків, а святий Миколай, думаю, прилетів на „летючій тарілці“. Ти забула, як тато читали, що „летюча тарілка“ навіть не шумить?

Роляник

„О ХТО, ХТО МИКОЛАЯ ЛЮБИТЬ...“

Хто з вас, діти, не знає лисички-сестрички, що в неї звичка на фарми забігати, гусей лякати, курей душити, шкоду людям робити. От така-то лисичка хитра, неласкава, що про неї несеться поганенька слава, прибігла з лісу під хатку і чує, хтось співає молитву — не молитву, колядку — не колядку...

А це в хатці діти посідали у куточок і, який в кого голосочок, тягнуть, аж пісня серце голубить: „О, хто, хто Миколая любить...“

А далі стали діти говорити, що скоро вже св. Миколай по хатах буде ходити, добрих діток дарами наділяти, бідним помагати...

Як почула лисичка такі новини, швидко, швиденько побігла в яри та долини, далі в ліс, де ялиці крислаті, стала звірів на нараду скликати.

Посідали звірятка колом рівненьким, а лисичка затигла голосочком тоненьким: — Я лисичка-сестричка, що погані звички маю, все знаю і все чую, новину вам віщую.

І вона щиру правду звіряткам розказала про все, що під віконцем чула, і про все, що знала.

Каже зайчик: — В мене, друзі, холодно в хатці, шибка — латка на латці. Дітки босі, голодні, зиму перебути не годні.

— О, в мене, — каже білка згодом, — хатку снігом замело і скувало льодом. Дітки хворі, а до лікаря-бурмила по снігу добитися несила.

А сарна й собі ковтає щирі сльози: — Заморозило кущі і верболози, а бурмило, годі й говорити, давно вже в гавру ліг спочити.

Тут лисичка-сестричка промовила зо сльозами: — Друзі, я за вами! І хоч звички в мене препогані, та в грудях серце з болем в'яне. Кажуть — в кого за провини щирий жаль із серця лине, тому ласка Божа теж засвітить. Тож співаймо так, як у хатці діти...

Перший зайчик запищав тоненько, білочка зі сарною тягнуть помаленьку, а лисичка заводить, аж спів серце голубить: — „О, хто, хто Миколая любить...“

А вранці в заячій хатині шубка тепла висить на бантині, а для діток сап'янців по парі в дарі. І до білки в хатку на гостину промінь сонця із небес прилинув. І ogrів маленькі, бідні діти, стала мати радіти... А в яру, де кущі і верболози, десь поділися вітри і злі морози. Мох зелений пахне, майоріє, сонце гріє! Вся природа там звірят голубить: — „О, хто, хто Миколая любить...“

Іванна Савицька

ПРО ВЕДМЕДЯ БУРОГО, ЩО ЙОГО СОН НЕ БРАВСЯ

Ілюстрація О. Судомори

Поглянув бурий ведмідь на сонечко й на гори. На горах лежав блискучий сніг. У лісі під горами шелестіло сухе листя. Стрибали весело зайчики, поблискуючи білими хвостиками. З гір тягло холодом.

— А-а-а!... — позіхнув смачно ведмідь. — Спати пора! Вночі буде мороз.

Нагорнув ще більше сухого листя в своє лігво, глянув, чи досить назбирав грушок на зимову перекуску, і вже збирався вигідно лягти, як хтось над ним гукнув:

— Невжеж це ви, дядьку, спати збираєтеся?

Ведмідь оглянувся. На дереві сидів маленький бурундук* і весело моргав оченятами.

— Та вже пора мені спати, пройдисвіте, — пробурмотів ведмідь.

— Пора, то пора, — скоренько варнякав бурундук, — але чи безпечно в цьому лісі ось так засипляти на всю зиму?

— Що? — заричав ведмідь. — Чи безпечно? Чому ж тут було безпечно спати моїй матері, а мені ні? Що ти знаєш? Кажі!

— Та я багато не знаю. Бачите, який я маленький. І розум у мене маленький. Та ось ви,

дядьку — от, голова! То я вас і питаю, чи, мовляв, безпечно.

— Я ніколи про це не думав, — пробурчав ведмідь. — Може воно й справді небезпечно. Ще хтонебудь відвалить камінь від лігва, і я змерзну, або грушки покраде, що я собі на зиму прибирав...

— О, то ви, дядьку, ще й грушки маєте? Це дуже ласа штука, дуже ласа штука взимі.

Бурундук помахав пухнастим хвостиком і чкурнув у нору під деревом. Бурій ведмідь якраз оглянувся за ним, хотів ще щось спитати, та за бурундуком і слід пропав.

— Що це він таке верзе? — думав ведмідь. — Справді страшно робиться. Цієї ночі не спатиму — побачу, чи тут дійсно хто не хоче мені пакостити.

Ведмідь чатував усю ніч, та ніхто навіть не підійшов до його лігва. Усі звірята спали, лише десь далеко у лісі перекликались сови. Просидів ведмідь коло свого лігва також і весь день, чатуючи, чи хто не прийде. Та це був ще гарний і без морозу день, і всі звірята увихались, приготувались на довгу зиму. Другого дня ввечері дуже похолодніло і ведмідь, зарившись у листя, рішив уже спати зимовим сном.

Коли стемніло, в лісі все замовкло. Навіть вітер, що танцював по верхішках дерев увесь день, пішов спати на гори. Не відізналась ні одна сова.

— Там, мабуть, дуже холодно, — подумав ведмідь. Але йому в лігві було гаряче. Перевертався з боку на бік, стогнав, ніяк не міг заснути. Коли сонечко піднялося над гори, ведмідь знову виліз із лігва.

— А, добридень! То ви, дядьку, ще не спите? — весело зачиркала вивірка.

— От, чогось не спиться! — незадоволено пробурмотів ведмідь.

— О, це дуже дивно! Ваші мама, бувало, тільки покладуть голову на камінь, то вже й сплять. — Вивірка стрибнула з гілки на гілку, з дерева на дерево, побігла до струмка, і незабаром увесь ліс уже знав, що ведмедя Бурого сон не береться.

Зараз прийшов борсук на пораду. — А що це таке, куме, з вами діється? — схиливши з пошаною голову, спитав борсук.

— Не спиться, — сумно відказав ведмідь.

— Ви ось спробуйте заснути вдень, — радив борсук. — Сон вернеться. Я всіх повідомлю, щоб оминали ваше лігво.

Ще ведмідь не встиг відповісти, вже борсук побіг у ліс. Незабаром недалеко на дереві висіла табличка: „Тихо! Тут хворий!”

І дійсно, було тихо. Тільки сніжок політував, вітер коливав верхівіттям, співав ведмедеві колисанку. Ведмідь пролежав так два дні і дві ночі,

* Бурундук — в Америці має назву „чипманк”.

і сон не прийшов. Він засумував, змарнів. Навіть меду попоїсти не кортіло. Коли знову сидів коло лігва, прибіг засць: — О, ви, дядьку, ще не спите!

— Ніяк не можу! — сумно відказав ведмідь.

— Я рахую моркву, як спати не можу. Може б і ви... — порадив засць.

Другої ночі ведмідь перерахував у думці всі моркви, які колинебудь бачив, а опісля грушки, навіть ягоди, що він їх вліті збирав. Нічого не помагало...

Ведмідь пролежував ночі, постогнуючи, а вдень сідав коло лігва і дивився сумно на гори. Вже забув і про страхи і про бурундука, думав лише, як йому заснути.

Якось про недугу ведмеда довідалася стара-старезна сова.

— Слихом слухати, Бурий, що ви спати не можете. А скажіть, чому?

— Чомусь страшно зробилося. Бурундук щось таке говорив — мовляв, небезпечно.

— Що? У цьому лісі страшно? У цьому лісі небезпечно? — аж закричала старенька. — У цьому лісі звірі один одному кривди не роблять! Та й ви нікому злого не робите. Чого ж вам боятись?

— Та й справді, — покивав головою ведмідь.

— Отож, — продовжувала старенька сова, — боялися не знати чого, та тепер вже й заснути не можете. А що ви робили, щоб спати?

— Рахував моркву, грушки, ягоди.

— От і розум! — аж замахала крилами сова.

— Ви ось краще рахуйте, скільки в вас у лісі приятелів. Вже лягайте і добре закутайтеся!

Ведмідь Бурий зарився в сухе листя і став тихенько рахувати: борсук, вивірка, засць, лисиця, сова... і заснув спокійним зимовим сном.

І. Шугай

Контрольні питання: Чи знаєте, які ще інші звірі, крім ведмеда, засипляють на зиму? Чи комахи теж засипляють? А жаби й гадюки? Пригадайте оповідання „Надобраніч, жучки” з 1-го числа „Веселки”.

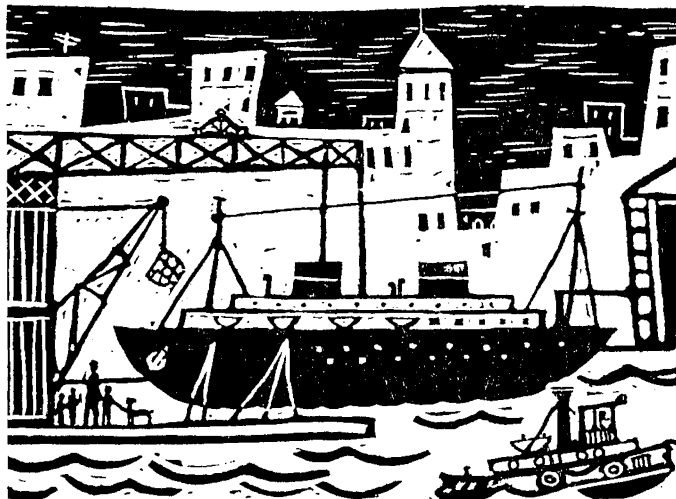
СНІ ЖОК

Олі снилося, що ангел
Поміж зорі біг;
Пробудилась — до віконця,
А надворі — сніг.

Всюди личка у віконцях,
А на личках сміх —
В кожному домі радість, гамір:
— Мамо, тату, сніг!

Мирослав Петрів

У ПОРТІ

Ілюстрація Л. Гуцалюка

У неділю по обіді
Батько, я, мій брат малий
І Степан, синок сусідів,
Порт відвідати пішли.

Гамір, праця там, хоч свято,
Шум машин і свист гудків,
Пасажирів так багато
І веселих моряків.

Чорні, сірі, білобокі,
І великі і малі,
З цього місця в світ широкий
Відпливають кораблі.

Я рішив тоді з Степаном:
Тільки трохи підростем,
Моряками два ми станем
І морями попливем.

Я зроблюся капітаном,
Корабля вестиму в світ,
Друг Степан за керму стане,
Брат варитиме обід.

Візьмемо ще Бровка з нами
В новознайдені краї,
Щоб поміг нам з дикунами
Люті зводити бої.

Ой, щоб на моря далекі,
До незнаних островів,
У пригоди, небезпеки
Добрий вітер нас повів!

Поведе напевно вітер!
А на щоглі, в висоті
Гордо буде лопотіти
Прапор синьо-золотий.

Богдан Рубзак

ВЕЛИКИЙ ЧАРОДІЙ

(Пам'яті диригента Олександра Кошиця)

Портрет роботи В. Баляса

Цілий світ знає ім'я Олександра Кошиця, що чарами краси і силою мистецтва заворожив і здобув для України багато країв і народів.

У селі Тарасівці, зараз же коло Шевченкової Кирилівки, жив - виростав хлопчик Олесь. Гарно там було. Село в яру, посередині ставок між осоками. На горбі трибана церква, а коло

неї притулювся стародавній дім священика, в саду в квітах. На недалекому майдані веселі дівчата щороку веснянками з гаївками вітали весну. До паніматки, Олесевої матері, приходили сільські жінки з кужелями, пряли і теж співали. Лагідні пісні зглибока проймали чутливе серце хлопчика і, слухаючи їх, він раював. Заворожила Мати-Україна своїми піснями ніжного Олесь, поклала йому в душу полум'яну любов до рідної музики.

Олесь виростав, з хлопчика став юнаком, пішов з теплої батьківської хати в дальній світ, вчився в славнім містечку Богуславі і в ще славнішому Києві. А там — чудові богослуження, хори, оркестри, концерти...

Олександр став диригентом хору. Та ще й яким! Олександр Кошиць став новітнім чародієм — чародієм краси.

На вершини своєї слави ступив Олександр під час визвольної боротьби українського народу, 1919 — 1920 року. Уряд самостійної України вислав його з Українською Республіканською Капелею в країни Західної Європи показати світові Україну в пісні.

Кошиць і його Капеля з честю і славою виконали обов'язок. Концертна подорож, що почалася в Чехії і через Австрію, Швейцарію, Францію, Бельгію, Голландію та Англію закінчилася в Німеччині, стала великим тріумфом української пісні. Найпередовіші мистці і музичні знавці Європи заявили, що такої краси пісні і співу вони ще не чули, що це — казка, чари, чудо... Європа німіла з подиву. Отак українці здобували своїм співом серце Європи. І треба ще знати, що це були твори не славних музиків, а народні пісні, опрацьовані для хору Кошицем, Кирилом Стеценком, Миколою Леонтовичем і іншими нашими композиторами.

НАШ ДИТЯЧИЙ ПИСЬМЕННИК

(Подвійний ювілей Р. Завадовича)

Зраділи ви, діти, „Веселкою”, зраділи гарними віршами й оповіданнями. Знаємо з ваших листів, що найбільше сподобався був вам вірш про пригоди Тарасика Бульбасика. Воно й не дивно, бо цього вірша написав один з найкращих наших дитячих письменників, Роман Завадович-Роляник.

Ви часто зустрічаєтесь з цим прізвищем у дитячих виданнях, але й ва-

ші батьки знають це прізвище із своїх дитячих чи юних років. Бо ж це вже рівно тридцять років пише і друкує наш письменник свої твори, — свої численні вірші, казки, оповідання і сценки власне для вас — для українських дітей. Почав він друкувати свої твори двадцятилітнім юнаком, і тепер нашому письменникові саме 50 років життя.

Тридцять років праці для дітей і п'ятдесят років життя — це подвійний ювілей-свято нашого письменника.

„Веселка” вітає з цим ювілеєм-святом нашого дорогого творця слова, нашого письменника, що весь свій талант і свою творчість разом із своєю батьківською любов'ю присвятив українській дитині і українському юнацтву.

Завдяки українській пісні народи Західної Європи пізнали український нарід і його давню і велику духову культуру. Вони зрозуміли, що це — окремий нарід, який має право на власну самостійну державу. Так прислужилися Кошиць і його хористи рідному народові.

Пізніше Олександр Кошиць заснував інший, Український Національний Хор, об'їхав з ним знову країни Західної Європи, а там подався до Америки. Виступав також у Мехіко, де на одному концерті слухало його 36 тисяч людей.

1944-го року, десять років тому, не стало в живих „великого чародія”, геніяльного диригента і визначного композитора, Олександра Кошиця. Його тлінні останки спочивають у Вінніпегу, а його слава ходить по світі і ніколи не загине, як не загине той нарід, з якого народився такий неперевершений чародій мистецтва.

Володимир Барагура

КНЯЖИЙ ДВОБІЙ

По всій українській землі дзвеніла слава про князя далекої Тмуторокані¹, Мстислава Сміливого, сина Володимира Великого.

Пісень співали про нього мандрівні співці-боляни по княжих замках та боярських дворах у Києві, Чернігові, Путивлі, Новгороді, Переяславі, у далекому Полоцьку, Плісненську й Галичі. Славу про нього несли поміж простолюття весельчаки-скоморохи на базарах і торговицях городів, у садибах кметів² та в хатинах холопів³. Про цього ясноволосого, синьоокого й рожеволицього красуня мріяли княжі й боярські доньки, а молоді отроки⁴ леліяли скриту думу стати такими славними, як князь тмутороканський. Бо чи ж є більша честь для воїна, як бути оспіваним у пісні боянській за подвиги лицарські?

Князь-воїн був Мстислав. Знав і цінив тільки меч. Життя його минало в сідлі та в стременах, як не в степу у поході, то в лісі на ловах. А треба було такого князя Тмуторокані, бо ця найдалі на південний схід висунена частина української землі була оточена племенами кочовиків і виставлена на безупинні напади печенігів, хозарів та касогів. Вони набігали сюди аж десь із гір Кавказу. Плюндрували оселі українських жильців і тікали назад у степи й гори. На сторожі тієї

південної брами в землю українську стояв Мстислав із своїми дружинниками. Не давав диким кочовикам продертись углиб батьківщини.

Готувалась до нової битви Мстиславова дружина. Рвучкий вітер від Озівського моря лопотів стягами, знаменами й різнобарвними прапорцями на заткнутих у степову землю ратищах. Роздував багаття ватер, при яких сиділи дружинники, та шарпав їх опанчі, що в них загорталися від холоду ночі. Звичаєм бо свого діда Святослава не возив Мстислав у похід ні шатер, ні казанів. І тепер, як усі дружинники, лежав при ватрі на опанчі, спершись ліктем об сідло, яке під час сну підкладав собі під голову. Шолом, меч і ратище поклав біля себе, щоб були напоготові. Ножем різав м'ясо дичини на тоненькі шматки й припікав на вугіллі. Жарене м'ясо запивав чистою водою. Тверде життя вели Мстислав і його дружина під час походу. Зате в мирний час князь наділяв щедро своїх воїв здобиччю і не жалів для них одягу, харчів і напоїв. Тому й любили його дружинники, і в битві боролися за нього до загины.

— Набридли мені оті часті раті⁵ на касогів. Але завтра остання, мабуть, січа⁶ буде. Привів бо Редедя много людю.

— Мов бір гуде, князю! — кинув тисяцький Сірослав, вслухаючись у гамір ворожого табору.

— Або самі головами поляжемо, або поставимо ногу на карках касогів і дань платити примусимо, — скінчив князь свою мову.

— Дружина радіє, що завтра пощербить мечі на поганцях та здобич візьме, — засміявся воєвода Дрогомир.

— Скоро зоря зажевріє, осурмиш битву, щоб, поки сонце сяде, з касогами покінчити! — наказав князь.

Пригасало багаття ватер, втихали голоси дружинників. Треба було сном покріпитися перед завтрашньою битвою.

**

Уже мав князь дати знак, щоб сурми заквилили до бою, коли розсунулися непроглядні лави касогів. Вийшов з-поміж них велет. Простоволосий, босий, у полотнянці, мотузом підв'язаній. Без зброї був, тільки за поясом мав кривий ніж, а в руці держав тяженну довбню, набивану кам'яними гудзами.

— Редедя, Редедя, хан касозький! — пішло по лавах Мстиславової дружини.

І похололо в серцях воїв. Бо хоч у многих походах і битвах були та мужньо билися за рідну землю й князя, але ніхто з них не хотів би стягтися в битві сам-на-сам із тим велетом...

Тільки князь у стременах піднявся й радісно рукою по рукояті меча вдарив:

— У січі⁶ оставте його мені!

Та не до бою готовились касоги. Редедя вийшов на середину поля, спер довбню об ногу й, приклавши долоні трубою до рота, громом закликав:

— Князю Мстиславе! Навіщо нам кров дармо лити. Вийди та обидва поборемося силою до смерти. Хто переможе, той у другого дань брати буде.

Ще не скінчив Редедя, а Мстислав уже з коня скочив, шолом скинув і панцер та меч відп'яв.

Остався тільки в каптані. Ножка залишив за поясом. Легко, мов пард, побіг до касога.

А Редедя довбню геть відкинув і теж побіг проти князя. Нагнувшись головами вперед, зчепились урешті в смертельних обіймах. Великий і дужий був Редедя. Не раз у степу хапав буй-тура за роги й в'язи йому крутив. Та й Мстислав, хоч ростом був менший, бувало, на ловах ведмедя руками душив. З тривогою споглядали обидва війська на змаг борців.

І став Мстислав умлівати в руках касога. А Редедя, зміркувавши, що противник слабне, всю силу зібрав, щоб його доконати. Майнула страшна думка в Мстислава: „Неславу стягну на себе й дружину, а людей своїх віддам кочовикам на поталу. Шлях їм відкрию в землю українську”.

І в глибині душі зідхнув: „Богородице Діво, допоможи перемогти поганця!”

Тоді, зібравши всі сили свого могутнього тіла, розірвав кліщі Редеді. Не довго вже тривав двобій. Князь перегнув упівтіла здивованого хана, що певний вже був своєї перемоги, аж Редедя прикляк на одне коліно. Ще раз натиснув Мстислав, і хребет захрустів у касога. З хрипким зойком звалився велет на землю. Хотів підвестися, та ніж Мстислава не дав йому. На знак перемоги обернув князь Редедю лицем до землі й на карк наступив ногою...

Врозтіч пішли касоги. І з того часу платили дань Мстиславові й у війні допомагали.

З вдячності, що Мати Божа вислухала його молитви, побудував Мстислав на її честь церкву в Тмutorокані. Бо цей хоробрий і сміливий князь не лише любив батьківщину й лицарську славу, але й був богобоязливий.

¹ Тмutorокань — тепер Тамань, місто коло гирла річки Кубані.

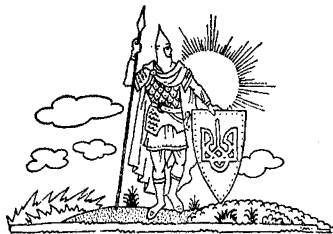
² кметь — заможний хлібороб.

³ холоп — бідний, напіввільний селянин.

⁴ отрок — молодий дружинник.

⁵ рать — похід, війна.

⁶ січа — битва.

КОЗАЦЬКА ДИТИНА

Оповідання з козацької бувальщини

ЧЕТВЕРТИЙ РОЗДІЛ

Бралось вже ген-ген поза північ, як Пилипко розкрив очі. В таборі всі спали. Було тихо. У високому небі світив ясно місяць і слав срібне проміння на сонні голови бранців. Тільки час від часу хтось застогне спросоння або форкне кінь, хрупаючи зелену траву. Вогні в татарському таборі пригасли. Вартові татари не розводили їх, щоб вогні їх не зрадили та й не накликали якої халепи. Твердий передранішній сон перемагав і вартових — вони куняли біля бранців, підібравши під себе ноги.

— „Пора!.. Тепер або ніколи!” — подумав Пилипко. У нього в кишені був захований ніж. Пилипко крутнувся сюди-туди, і ніж вислизнув із штанців. Хлопчина ухопив колодку ножа зубами і став перерізувати сирівці на руках. За хвилину руки були вільні. Тоді почав перерізувати мотуззя на ногах. Слава ж Тобі, Господи!.. Він був вільний! Тепер треба було непомітно пробратись до коней, відв'язати першого скраю і майнути в степ. Але з темносинього неба світив місяць і було ясно, мов удень — викрастись звідси тепер було несила. Пилипко знову припинив, поки хмарка не набіжить на місяць.

Став стиха шептати молитву. Просив Всевишнього, щоб йому допоміг виконати те, що задумав. За той час місяць зайшов за хмару. В таборі потемніло. Пилипко стиха поповз до коней. Вони стояли недалеко, прип'яті до кілків, повбиваних у землю. Пилипко потемки наступив на чийсь ногу — якийсь бранець спросоння крикнув. Від цього вартовий татарин прокинувся і став недовірко роздивлятися кругом. Пилипко так і захолов, припавши до вогкої землі. У грудях тривожно гупало серце. Татарин обережно звівся на ноги і розглядався. Але в таборі було тихо. Татарин, видно, не помітив нічого підозрілого й почав знову куняти при вогні, схилившись на списа. Пилипко заждав іще хвилину і тоді знову обережно поповз до коней. Коні, почувши людину, стиха заіржали. Дрижачими від хвилювання руками Пилипко став відв'язувати першого скраю. На щастя, натрапив на осідланого коня. Татари, на всякий випадок, залишили на ніч кілька коней, готових до їзди. Кінь, полоскотаний по під шию, стояв спокійно, хрумкаючи траву. Пилипко ще раз розглянувся. Табір спав. Хлопчина закинув вуздечку на шию коня і зручно вмотився в сідло. Кінь помчався вулицею, лунко ви- стукуючи копитами.

Татари посхоплювались... Настала метушня... Поки гаразд отямились, Пилипко був до-

сить далеко. Його кінь вихром вибіг за ворота, дарма що вартовий біля воріт пробував забігти йому дорогу. В таборі почулися свисти, перекликування. Кілька татар, скочивши на коней, помчалися за втікачем.

На щастя, кінь Пилипка був скоріший. Тому, що ноги хлопчини не сягали стремен, стремена підскакували в повітрі і били коня в шаленому бігу. Хлопець держався коня міцно коліньми. Кінь, шмаганий стременами, гнався, мов стріла. Щоб не випасти з сідла, Пилипко приліг йому до шиї. Погоня лишилась ген-ген позаду.

Ілюстрація М. Бутовича

Татари відразу зміркували, що не доженуть хлопчини. Вони зняли з плечей луки і почали стріляти. Біля втікача засвистіли стріли. Від цього кінь шарахнув убік, мало не викинув хлопчини з сідла, а далі побіг іще швидше.

Нагло Пилипко почув, що йому запекло в боці, немов туди хтось встромив розжарений дріт.

— Поганці, підстрелили! — мигнула думка в голові Пилипка, але не було часу над тим призадумуватись. Потиснув коня, і зник-пропав у високій траві. Він в'їхав у степ. Не чув уже погоні — видно, татари завернули. Хлопець здержав коня і поїхав вільніше. Треба дати коневі віддихатись, бо впаде від знесилля, а тоді обидва пропадуть серед широкого незнаного степу...

За той час сонце підбилося уже височенько. Степ загомонів. Чути приглушений рев тура, часом сполошиться стадо диких кіз і вмить пропаде у високій траві. Десь збоку підпідьомкає перепелиця, деркач її передражнює, гомонить степова птиця різними голосами. Під небом, у прозорому повітрі, повис, мов крихітна грудочка землі, жайворонок і виспіває свою одноманітну, а таку гарну пісеньку. Це його молитва. А ще вище орел кружляє, пливе, мов човен, по спокійних хвилях

моря. Здалека чути журливе курликання журавлів.

Але любоватись чарівною красою українського степу не було часу. Хлопчина і кінь, знеможені шаленим бігом, ледве плентались. В боці щеміла рана. Під сорочкою текло щось тепле і липке, в голові шуміло, насувалась сонність. Аж ось у крутому яру срібною стрічкою блиснула проти сонця річка. Пилипко притримав коня і кинувся вплав. Він знав з оповідання дідуса, що татарські коні плавають добре. В одну мить кінь і їздець перехопилися на другий берег.

— „Тут і спочину!” — подумав хлопчина. Зсунувся з сідла й пустив коня пастися. Дивлячись, як кінь хрупає смачну траву, Пилипко сам почув нестерпний голод. Став шукати по кишенях, щоб чимнебудь заспокоїти голод, але там ні-

чого не знайшов. Напився води і приліг у траві. Що ж йому тепер робити? Куди податися? Де знайти козаків? Степ широкий, безкрай!.. Ще, на біду, наскочить на вовків або й татар, яких тепер багато волочиться в степу... О, не дай, Господи! Тоді б усе пропало... Тоді не бачити йому ні любі матусі, ні батька, ні рідної оселі!..

Сльози так і навернулись хлопчині на очі. В боці щеміло... Голова заходила ходором. Пилипко почув якусь несподівану втому, опісля на голову найшли памороки. Заплющив знеможені очі і, мов крізь сон, почув іще тихе гудіння комах. Десь подалі в степу відізначалася птиця, порскнув кінь... Потім Пилипко запався в непам'ять...

(Продовження буде)

Роман Завадовиз

КОБЗАРЕВА ГОСТИНА

Сценічна картина з життя Т. Шевченка в 3-ох відслонах

ТРЕТЯ ВІДСЛОНА

(З правої сторони вулицею підкрадаються два хлопці з дерев'яними шаблями, в козацьких шапках. Їх одяг — лише сорозки та штани).

1 „К о з а к”. Присядьмо отут, за тином! (Присіли).

(З лівої сторони підкрадається так само одягнений хлопець, але в турецькому тюрбані, в роті держить дерев'яного ножа-кинджала. Коли переходить мимо „козацької” засідки, „козаки” ловлять його з-заду).

1 „К о з а к”. Спіймали турка! В'яжи його! (В'яжуть йому руки).

2 „К о з а к”. Слухай, бісурмене! Ти, мабуть, розвідувач, що?

„Т у р о к” (скоро). Галам-балам, галам-балам!

1 „К о з а к”. Скажи нам, де турецьке військо! „Т у р о к”. Геле-беле, геле-беле!

2 „К о з а к”. Чуєш, це він так по-турецькому.

1 „К о з а к”. А по-християнському, по-нашому не вмієш?

„Т у р о к”. Та чому не вмію? Але я тепер турок!

1 „К о з а к”. Ну, то підеш у козацьку неволю. Відведи його, Остапе, і скажи отаманові, щоб негайно сюди військо прислав, бо тут (потягнув носом)... тут щось турками пахне.

2 „К о з а к”. Гаразд! (Виводить „турка”).

1 „К о з а к” (пригнувся до тину і розглядається).

(З садка виходять М а р у с я і С т е п а н к о).

С т е п а н к о. Дивись, що він там робить?

М а р у с я. Це козак! Хіба не бачиш, не пізнаєш по шапці?

С т е п а н к о. Я теж хотів би бути козаком! Таж я навіть коня маю!.. Дядько Василь з липи вистругав.

М а р у с я. Цить, зараз буде бій. Чуєш — військо йде!

(З-за лаштунків лунає бадьора хлоп'яга пісня).

Нам допоможе святий Юр
І Пречиста Мати
Турка звоювати.
А чи пан, чи пропав,
Двічі не вмирати —
Гей, нум, браття, до бою!

(При останніх словах з'являється на вулиці гурт „козаків”).

1 „К о з а к” (вискакує з-за тину). Бережіться, ось вони, турки!

(Вискакують „турки” в тюрбанах з піднятими дерев'яними шаблями. Оклики „Аллах!” і „Слава!” Короткий бій. „Козаки” отогують „турків”, два або три „турки” падають убитими, решта кидають шаблі і піддаються. Їх в'яжуть).

Ш е в ч е н к о (виходить на ганок). Славно, хлопці-запорожці! Не посоромили землі рідної, козацької.

„К о з а к и” (вклоняються шапками). Добридень, дядьку! З неділею будьте здорові!

Ш е в ч е н к о. Здорові, хлопці-молодці! А котрий із вас отаман?

„О т а м а н” (виступає). Я!

Ш е в ч е н к о. Запрошую тебе, пане отамане, разом із твоїм славним військом запорізьким і з турецькими бранцями до себе в гостину.

„Отаман”. Спасибі! Тільки... чи не накоїмо ми вам та й хазяйці гармидеру?

Шевченко. І хазяйка через мене вас запрошує, і я такого милого гармидеру не боюся.

„Отаман”. Бо ми чули, що ви... хороші вірші пишете, що вас уся Україна поважає. То як же нам, отаким хлопчиськам, іти до вас у гості?

Шевченко (весело). Які там хлопчиська? Бачу — такі козаки, що хоч зараз на Січ виряджай. А втім, сьогодні я нічого писати не буду. Мій час сьогодні — для вас.

„Отаман”. Як так, то ми з охотою. (До хлопців). Кінець війни! Шаблі поскладайте по той бік вулиці. „Туркам” порозв’язуйте руки! А ви, „вбиті”, вставайте!

Хлопці (виконують наказ).

Оришка (входить тим часом на подвір’я). Все готово, обійшла весь куток, запросила дівчату. Дівчата зараз прийдуть, а хлопці, бачу, вже тут. (Пішла в хату).

Шевченко. Спасибі, дівчино!

Хлопці (входять у двір, займаючи ліву сторону сцени).

Шевченко (підходить до „отамана” і кладе йому руку на рамено). Ти, як виростеш, будеш справжній отаман, правда?

„Отаман”. Так, дядьку! Я вже тепер умію стріляти з лука. А дуже хотів би мати рушницю.

Маруся. Дядьку, ось і дівчатка надходять! Оксанко, Ганнусю, Катре, сюди!

(З вулиці входить групка дівчат, одягнена по недільному).

Дівчата. З неділею вас, як ся маєте!

Шевченко. Здорові були, зозульки!

Маруся. Вас запрошують ненька і дядько Тарас, і я вас запрошую.

Степанко. А я запрошую козаків і турків.

Хлопці і дівчата. Спасибі! (Дівчата займають праву половину сцени. Шевченко ходить поміж дітей, то погладить по головці, то по під бороду, то поплескає по плечах, з усіма півголосом здоровкається, знайомиться).

„Отаман”. Дядьку, дивіться! Перекупка з київського базару возом заїхала!

Перекупка (стає в воротах, два коші в руках). Чи тут двір Ярини Ярошенко?

Діти. Тут, тут!

Перекупка (побажила Шевченка). Ага, це ви, добродію, купили в мене сьогодні вранці віз садовини та бубликів і цукорків. А я й привезла. Ось вам два перші коші: тут солодке, а тут яблука (ставить коші на середині подвір’я). Решта на возі там, під явором. Я лишу його до вечора, а сама піду до куми в гості.

Шевченко. Гаразд! Спасибі! Ми його припилюємо.

Перекупка. Здорові поїдайте. (Пішла).
(Продовження буде)

Р. Завадовиз

ЗА ЩО БАТЬКО ПОЦІЛУВАВ СИНА?

Ілюстрації В. Стебельського

Від понеділка до п'ятниці Василько в школі: читає, пише, рахує, рисує... Що ж, „без муки нема науки!” А те, що кожного дня маршує чотири бльоки до школи й зі школи, думаєте, не робота? А на кожному переході вулиці берегтися, щоб тебе не переїхало авто — це хіба не діло?

До того ж по науці вертається Василько додому не на жарті голодний і або сам собі мусить пряжити яєшню, або чекає ще одну годину, аж мама прийдуть автобусом з роботи.

Зате субота — дозвілля. Цілий день! Правда, в суботу Василько ходить учитися рідної мови, але аж увечері.

Але з татом інше діло. Тато кажуть, що на роботі для них субота — найважчий день. Так, так, Василько це знає, і йому жаль тата. Тато працюють у молочарні і кожного ранку розвозять автом молоко по домах. Стануть перед домом, подивляться в записну книгу, і вже знають, кому, що й куди нести. Виймають з авта пляшки з молоком, масляною, масло або сир і ставлять під дверима мешкань. Звідти забирають порожні пляшки і знов вертаються до авта. Перед кожним домом відбувається те саме. Але що довше тато ходять по сходах, то більше задихуються. Лице блідне, і на чолі часом виступають краплини поту. Тато мають у своїм районі сотню домів, і кожного ранку мусять сто разів спинатися по сходах...

У суботу подвійна робота — хазяйки платять за цілий тиждень. Треба заходити в мешкання, підраховувати, брати гроші і виписувати довідки. Хтось там пригадав собі, що йому треба на неділю ще один фунт масла або ще одну баночку сметани. Біжи, молочарю, до авта і принеси бажані речі! Нема ради, бігай по сходах, і то швидко, бо ж інші чекають на свій набіл, а всі хочуть його мати перед полуднем.

Ось чому Василькові жаль тата.

— Однієї суботи Василько заявив татові: „Тату, я вам сьогодні поможу.”

Тато були присмно здивовані, але не хотіли, щоб Василько це бачив. — Іди бався! — відповіли, не приймаючи синові допомоги.

— Ні, тату, я не хочу бавитися! Я хочу їхати з вами! Ви збиратимете гроші, а я тим часом буду розносити набіл. Побачите, як нам піде робота швиденько!

Тато не відповіли нічого, але не заперечували, коли по сніданні Василько піднявся з-за стола і попростував за ними до авта. На вулиці стояли два Василькові товариші.

— Підеш з нами ловити рибу? — запитали хлопці.

— Тепер — ні! — поважно відповів Василько. — я буду мати час аж пополудні.

І ось він уже з татом на роботі. Заїжджають молочнобілим автом під перший будинок свого району. Тато заходять у мешкання, роблять підрахунки, а Василько тим часом розставляє попід двері, що кому слід. Якщо котрась хазяйка і забажає додатково чогось із набілу, то Василько, мов на крилах, приносить їй бажану річ. Тато мають у два рази менше роботи, і в два рази скоріше іде обслуговування відборців. Василько радіє: тато не перевтомлюються. Кілька господинь похвалили хлопця:

— Ото добрий син! Так, так, хлопчику, жалуй батька, бо батько тільки один на світі!

Ці похвали почули тато. Вони під вусом всімаються. Василько бачить, що тато вдоволені. Ще швидше, ще справніше допомагає татові. Ще далеко було до півдня, а тато вже закінчили свою важку суботню роботу: і гроші за останній тиждень зібрали, і навіть найбільш нетерплячим відборцям впоруча доставили набіл.

А коли обидва вийшли з останнього будинку, який їм треба було обслужити, тато тепло подивилися на Василька.

— Дякую тобі, Васильку! Чую в ногах, що ти мені таки немало допоміг. А скажи, чи ти не втомився?

— Ні, тату! — відповів Василько, а потім трохи несміливо додав: — Тату, чи я міг би вас про щось просити?

— А що? — запитали тато, певно, думаючи, що Василько буде вимагати заплати за поміч.

Але Василько не з тих, що хочуть заплати за роботу, до якої самі зголосилися. А втім, він допомагав татові!

— Дозвольте допомагати вам кожної суботи! — попросив.

Тато знов нічого не відповіли. Але, замість того, притягли Василька до себе і гаряче поцілували його в біле, радісне чоло.

ЛИСТ ВІД ПРИЯТЕЛЯ

— Це для тата?

— Ні.

— Це для брата?

— Ні,

Лист прийшов мені!

Лист великий, із значками,
Розмальований квітками,
Лист — не писаний ніяк,
Виглядає він отак:

На папері не стрічки,
А мальовані квітки,
Гарні квіти, жовто-сині,
Потім підпис: УКРАЇНА!

Я вже знаю, хто писав,
Хто листа намалював!

— Це від тата?

— Ні.

— Це від брата?

— Ні.

Це малесенький Петрусик
Написав листа мені!

Леонид Полтава

Ю Р К О

Прибіг Юрко у хату,
І очі повні сліз.
— Матусю, чом кирпатий
Такий у мене ніс?

Над ним усі жорстоко
Сміються у дворі, —
Так Юрчик синьоокий
Матусі говорив.

Тоді одну світлину
Матуся дістає
И, показуючи сину,
Питає: — Хто то є?

— Це я! — Юрко промовив
І тяжко заривав,
Коли на ній знайомий
Кирпатий ніс пізнав.

Тоді всміхнулась хитро
Матуся чарівна.
— Ти слъози свої витри, —
Промовила вона.

— Поглянь ще раз. Це ж тато!..
Всміхнувся і Юрко:
— Матусю, він кирпатий
Також був хлопчаком?

І дітям показати
Світлину ту поніс,
Хай знають всі, що й тато
Теж мав кирпатий ніс.

Хай знають те всі люди,
Хай чує океан —
Як тато, Юрчик буде
Вродливий капітан.

Діма

ЗАЙЧИК

Біжить зайчик дорогою та й скаче,
Обтирається лапочками та й плаче:
— А всі ж бо я городи обійшов,
Ніде ж бо я капустоньки не найшов.

ДОБРА ВІДПОВІДЬ

Учителька дала Юлі зовсім легку задачу:

— На столі сидять чотири мухи. Якщо я одну вб'ю,
скільки залишиться?
— Одна нежива, — сказав Юля.

КАПУСТОНЬКА

Покинута, занедбана на луку
зеленіє капустонька у снігу,
а до неї стежечку не одну
протоптали ніженки по лану.

Догадайтесь, дітоньки, ви самі,
хто ці робить стежечки узимі.
Я вам в цьому віршику не скажу,
бо сам ще раз подивитись побіжу.

О. Олесь

ЩО ЦЕ?

а) Теля рогате,
На зуби багате,
Не їсть, не п'є,
Тільки дерево жус? | б) У маленькій хатці
Зібралися братці;
По одному підуть з хати
Вогню людям добувати. |
|--|---|

Євген Яворівський

- з) Що влітку одягається, а взимку
одежі цурається?

„ЧАРОДИЙНА” ЗМІНА

Чи пробували ви змінити, наприклад, рибу на... муху? Такі „чари” дуже легко робити. Ось просто: візьмім слово „щука”, і змінім одну букву щ на р — вийде слово „рука”. Тепер знову змінім р на м і вийде „мука”. А з „муки” вийде „муха”, коли змінимо к на х!

Ось у такий самий спосіб змініть гуску на мавпу, змінюючи кожного разу одну букву:

г	у	с	к	а					
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
									є на рибі
									інакше доброта
									сидимо на ній у школі
									лісова русалка
м	а	в	п	а					

ДИВНІ СЛОВА

Ось тут дивні слова, а ви з них уложіть відомі нам слова. З букв, що придуть на місце хрестиків, вийде слово, що саме від грудня його часто будемо чути.

н	л	и	м	Х	—	—	—	Х	—	—	—
т	о	р	п	—	Х	Х	—	—	Х	Х	—
е	о	р	л	Х	—	—	—	Х	—	—	—
к	а	н	з	Х	—	—	—	Х	—	—	—

МАГІЧНИЙ КВАДРАТ

1. Жіноче ім'я
2. Хотів убити Христа
3. Є вліті на траві
4. Перша людина

Пояснення: магічний квадрат полягає в тому, що в ньому є ті самі слова поземо і доземо.

РОЗСИПАНКА

НА І НА РА ТИ УК ША МА

З цих розсипаних складів укладіть речення.

РОЗВ'ЯЗКИ ЗАГАДОК

Розв'язки загадок, вміщених у третьому числі „Веселки”:

УКРАЇНСЬКІ НАРОДНІ ЗАГАДКИ: 1. Гарбуз, 2. Ножик, 3. Очі, 4. Папір і письмо, 5. Годинник, 6. Яйце.

ЩО ЦЕ?: 1. Підводний човен, 2. Книжка.

ЗАГАДКОВІ СЛОВА: 1. Юрко Тютюнник, 2. Дмитро Вітовський.

ХРЕСТИКІВКА: 1. Барка, 2. Араби, 3. Злива, 4. Альпи, 5. Рабат. Початкові букви дають місцевість — Базаар.

МАГІЧНИЙ КВАДРАТ: 1. Ігор, 2. Гора, 3. Орел, 4. Рало.

ВІДПОВІДЬ НА ЗАГАДКУ Л. ГЛІБОВА:

Хоч набрався трохи муки,

А вгадав, що сестри — руки.

**

ВИСЛІД ЛЬОСУВАННЯ НАГОРОД ЗА ДОБРІ РОЗВ'ЯЗКИ ЗАГАДОК із другого числа „Веселки”: розв'язки загадок прислали 43 дітей. Правильно розв'язали такі діти: Н. Бутович, М. Вибачинська, Х. Еліяшевська, М. Єфремов, М. Заремба, Ю. Кассараба, Р. Когут, М. Кулицька, Р. Левицький, Б. Матла, Н. Миколаєвич, В. Мацишин, Т. Михалевич, М. Пачовський, Г. і О. Сливинські, І. і О. Юзьяк, Б. Ярош. У висліді льосування нагороду отримали: Н. Бутович, М. Заремба, М. Кулицька. На нагороду призначено збірку легенд Константини Малицької „Гарфа Лейлі”.

**

Виказ учасників льосування нагород за добрі розв'язки загадок з третього числа „Веселки” та виказ виграних нагород вмістимо у січневому числі журналу. Реченець надсилання розв'язок із третього числа минув 15 грудня ц. р.

**

Розв'язки загадок, вміщених у четвертому числі „Веселки”, прислати до 15-го січня 1955 року. Хто правильно розв'яже всі загадки, візьме участь у льосуванні нагород. Виказ учасників льосування й виграних нагород вмістимо в числі „Веселки” за лютий 1955 р.

У 50-річчя нашого дитячого письменника, Романа Завадовича, найкраще вшануємо його, коли придбаємо до своєї бібліотеки його твори. Старші діти з великим зацікавленням читатимуть про „Хлопців з зеленого бору”, що пішли у княже військо боронити рідний край від ворогів. Книжка ця одна з найкращих для старших дітей і молоді. Її читають у деяких наших школах, як шкільну лектуру. Прикрашує її багато гарних малюнків мистця М. Михалевича.

А хто з вас, діти, любить оповідання про життя різних звірат? Про них і розказує наш письменник у своїй книжечці п. з. „Сойка-штукарка”. Це дуже цікава книжка для старших дітей. Вона має гарні ілюстрації мистця П. Холодного.

Веселішої книжки і для молодших і для старших дітей, як „Переполюх”, тепер немає. А й дорослі сміються добре, коли читають її! В ній теж численні малюнки мистця М. Михалевича. Для молодших діток написав наш письменник кілька книжечок, — одна з них „Медяний Телевик”. Вона теж весела та гарно ілюстрована мистцем П. Холодним.

А наймолодші діти дістали від письменника в дарунок веселеньку книжечку п. з. „Казка-вігадка смішна про ведмедя-ласуна” з малюнками В. Вербицького. Це смішна історія про ведмедя, що наївся меду в пасіці, попсував зуби та й мусів іти до дентиста!

Написав наш письменник ще й багато інших книжечок, але вони були друковані давно і тепер їх годі дістати. Та було б добре, якби й ці книжечки, що про них розказано, були в кожній дитячій бібліотеці — може вони з'являться як дарунок під різдвяною ялинкою? Це було б найкраще — правда, діти?

„ПІТЕРПІПЕРИЗМ”

Ви напевне не чули ще цього слова. Це назва умової забави, яка полягає в тому, щоб уложити речення зі слів, що починаються однаковою буквою, наприклад: Дідусь Данило дає дітям дарунки.

А ось один хлопець уложив був такий „пітерпіперизм”: Піду попри Прокопа, попри Прокопиху, попри Панька Прокопового, попри Параску Прокопихину.

При добрій охоті й терпеливості можна скласти в цей спосіб і невеличке оповідання з кількох речень. Анумо, спробуйте і при нагоді пришліть до „Веселки” зложене отак речення чи й оповідання! Видрукуємо!

КВИ — ЧЕР — ВЕР — ЛИС

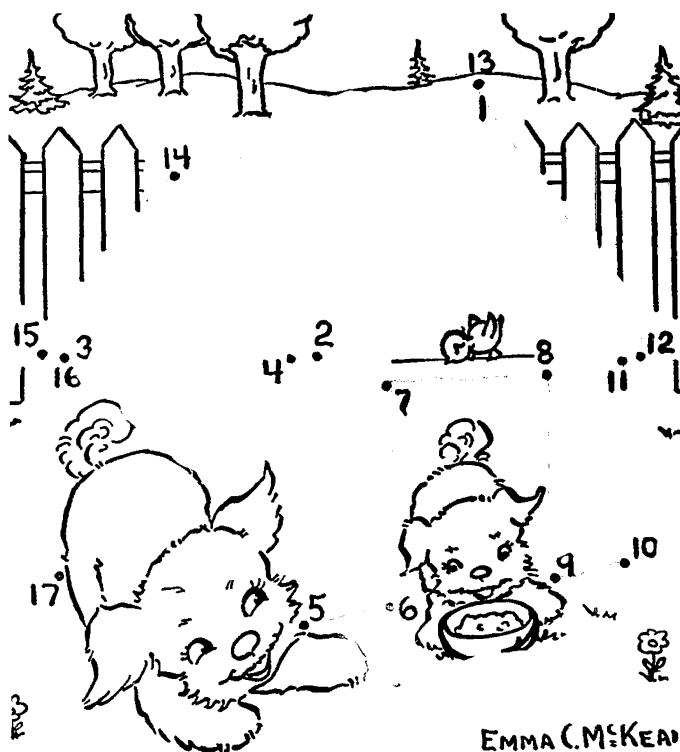
Дивне і незрозуміле слово — правда? А ми вас питаємо: які місяці мають по тридцять днів, а які по тридцять один? Ага! Не знаєте зразу сказати. Отож запам'ятайте це дивне слово: кві-чер-вер-лис. Це ж ніщо інше, як перші букви місяців, що мають по тридцять днів: квітень, червень, вересень, лис-топад. Правда, легко тепер запам'ятати? Не забудьте тільки, що лютий — особливий місяць — має всього 28 або — щочотири роки — 29 днів!

ОПОВІДАННЯ БЕЗ КІНЦЯ

(Народний жарт)

Ішов дядько з ярмарку по колоді через воду. Тільки став він на колоду — бовть у воду! Кис, кис, мок, мок, ви-кис, вимок, виліз, висох, став на колоду — та й бовть у воду! Кис, кис, мок, мок, ви-кис, вимок, виліз, висох, тільки став на колоду — бовть у воду... і т. д.

ПУНКТИВКА ДЛЯ НАЙМЕНШИХ

ЕММА (M. SKEAN)

Що можете нарисувати ще на цьому образку? Якщо хочете знати, візьміть олівця і почніть з пункту ч. 1 тягнути безперервну лінію через пункт 2, 3 і т. д., аж поки досягнете пункт ч. 17. Коли поруч одного пункту є два числа, вживіть цей пункт для обох чисел. Помалюйте образок кольоровими олівцями, або крейдками.

„МУЗИЧНЕ КОЛО”

(Кімнатна гра)

Діти стають колом, лицем досередини, залишаючи між собою малий відступ. Вони передають з рук до рук м'яча. Під час забави одне з дітей грає на фортепіані. В момент, коли музика несподівано переривається, особа, що має м'яч у руках, мусить залишити забаву. Також той, хто випустить м'яча з рук, мусить відійти. Хто лишається на кінці з м'ячем, той переміг.

Наша маленька (може найменша?) читачка Аня, Марія Мостович з Любівілу, прислала нам своє фото й написала власноручно листа. Ось він:

Дорога „Веселко!” Я дуже люблю Тебе. Ти мій дорогий журналік. Прошу Тебе пиши багато про Україну і козаків. Мені дуже цікаво знати, який буде кінець „Кобзареві гостини” і „Козацької дитини”. Я маю шість років. Я народилася в Парижі. Маю сестричку Сяню, яка народилася тут, в Америці. Я мою Україну дуже люблю. Як бачиш, я вже вмію читати й писати по-українськи. Навчила мене моя мама.

Па! Аня

Відповідь Редакції:

Славно, Аню, що Ти така маленька, а вже так гарно пишеш по-українськи. Добре, що Ти любиш Україну. Остання частина „Кобзареві гостини” буде надрукована в січневому числі „Веселки”, то й знатимеш, який кінець. А на закінчення „Козацької дитини” мусиш ще трохи підждати. Вітай від нас свою сестричку Сяню! Напиши нам, що приніс Тобі й Сяні св. Миколай!

Здоровимо Тебе щиро

Редакція „Веселки”

„ВЕСЕЛКА”, ілюстрований журнал для української дітвори. Виходить 15-го кожного місяця при „Свободі”. Адреса Редакції й Адміністрації: „SVOBODA”, Р. О. Вох 346, Jersey City 3, N. J. Редагус Колегія з членів Об'єднання Працівників Дитячої Літератури. Редакція застерігає собі право виправляти матеріали. Передруки нових творів і репродукції ілюстрацій, вміщених у „Веселці”, тільки за попередньою згодою Редакційної Колегії. Заголовок і розділові заставки роботи М. Бутовича.

Сценарій і текст: Р. ЗАВАДОВИЧ. — Ілюстрації: М. ЛЕВИЦЬКИЙ.

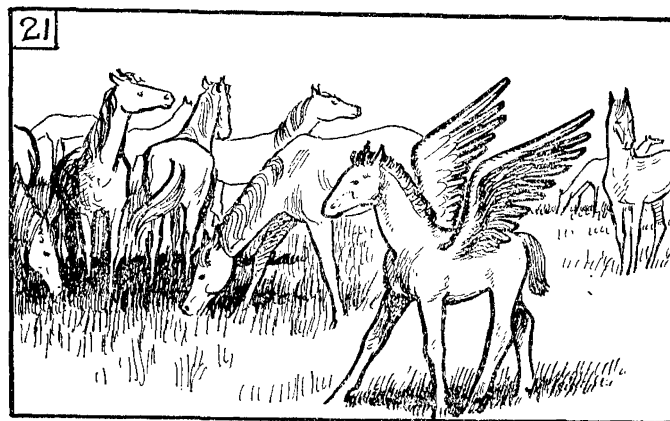
II ЧАСТИНА: КРИЛАТЕ ЛОША (продовження)

На материнім полі пшениця сходить, а Богута йде в мандри пригоди шукати. По дорозі річка — він крок зробив, річку переступив.

По дорозі горб, скелями најжений — Богута стрибнув, горба перескочив...

У степу табун коней пасеться, а між кіньми — лоша крилате з срібною шерстю.

Вийшов хазяїн та й дивом дивується: „Ов-ов! Як народилось лоша з крильми, то й богатир недалеко!..“

(Продовження буде)